

Ro Mayad nga Balita nga Ginsueat ni

JUAN

Haunang mga Bisaea

Daya hay isaea pa gid nga pagsaysay parti sa kabuhi ni Jesus tag nag-adto imaw iya sa kalibutan. Ro nagsueat kara hay si Juan nga ginapatihan it kaeabanan nga si Juan nga isaea sa 12 ka sumueunod ni Jesus. Kon kamat, owa tanan ginadaeha ni Jesus ro anang 12 ka sumueunod kundi ro 3 eang ag isaea eon si Juan sa 3 ngaron (Mk 5:37, 9:2 ag 14:33). Isaea man imaw sa mga nakasaksi ku kamatayon ni Jesus sa krus (Jn 19:35). Kon amat, may ginsambit si Juan parti sa sangka sumueunod ni Jesus pero owa nana ginhingadli (Jn 13:23-25, 20:2-8 ag 21:20-24). Kaeabanan sa mga mangin-aeamon sa Bibliya hay nagapati nga ro ay Juan nga ginapatungdan kato hay ro ana man mismo nga kaugalingon.

Ro pilang ka istorya nga ginsueat dikara sa Juan hay pareho man sa mga ginsueat sa Mateo, Markos ag Lukas, pero kaeabanan ku nasueat dikara hay owa sa ibang mga libro ngaron. Sangkiri ea't-a nga mga milagro nga ginhimo ni Jesus ro ginsueat ni Juan kumpara sa ginsueat ku iba. Ro rason karon hay dahil nga mas gusto ni Juan nga isueat kon sin-o gid si Jesus ag kon ano ro anang ginaturo kaysa sa kon ano ro anang mga ginhimo. Ginsueat ni Juan rayang pagsaysay ku kabuhi ni Jesus “agod magpati kamo nga si Jesus hay imaw ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos ag imaw ro Unga it Dyos. Ag tungod sa inyong pagtuo kana hay magakabuhi kamo hasta sa owa it katapusan paagi sa inyong maeueot nga kaangtanan kana.” (20:31).

Gusto gid ni Juan nga masayran it mga tawo nga si Jesus hay bukon eang it tawo kundi Dyos nga nagpakatawo (1:14). Bago pa imaw nagpakatawo, imaw hay “kaibahan eon it Dyos” ag ro pagkadyos it Dyos hay ana man (1:1). May eangitnon imaw nga pagkadaeayawon nga tanda nga imaw ro Owa Gid it Kapareho nga ginpadaea iya it Dyos Ama (1:14). Gin-ako ni Jesus nga ana gid mismo nga ama ro Dyos, ag “ro pagkadyos it Dyos hay ana man” (5:18) Ginsueat man ni Juan ro 7 ka “Ako ro” nga tawag ni Jesus sa anang kaugalingon: Ako ro pagkaon nga nagatao it minatuod nga kabuhi (6:35), Ako ro iwag nga nagatao it kahayag sa paino-ino it

mga tawo iya sa kalibutan (8:12), Ako ro pwertahan (10:9), Ako ro mayad nga manogbantay nga nagadipara gid ku akong mga karnero (10:11), Ako ro may gahom nga magbanhaw sa mga patay ag ako ro gatao kanda it kabuhi nga owa it katapusan (11:25), Ako mismo ro aeagyan paadto sa Ama. Ako man ro gapahayag kon ano ro matuod parti sa Dyos ag Ako ro gatao it kabuhi nga owa it katapusan (14:6) Ako ro puno it ubas (15:5)

Ag syempre, ro pinakabantog nga bersikuko sa Bibliya (Jn 3:16) hay iya sa rayang sueat: “Makaraya ro kabahoe ku paghigugma it Dyos sa mga tawo iya sa kalibutan: ana nga gintao kanda ro anang Unga, ro Owa Gid it Kapareho, agod ro tanan nga magatuo kana hay indi mapaimpyerno kundi may kabuhi nga owa it katapusan.”

Pagpaathag kon paalin ro paghuyap ni Juan it oras sa rayang anang ginsueat:

Sa mga ginsueat sa Mateo, Markos ag Lukas, ro gin-gamit sa paghuyap it oras hay pareho sa paghuyap it mga Judio. Gaumpisa sanda it paghuyap halin sa alas 6 it agahon, ngani ro alas 7 hay ginatawag nanda nga ‘sa primerong oras’ ag ro truadlaw hay ‘sa ika-6 nga oras’ ag iba pa. Ro mga Romano hay naggamit man kara, pero kon amat hay pareho sa atong paghuyap ro andang ginagamit, kapin gid sa mga dukomento. Gaumpisa sanda it paghuyap halin sa alas 12 it tungang gabii o alas 12 it udtruadlaw. Kon makaruyon ro paghuyap, ro ‘sa primerong oras’ hay ala una it aga-aga o ala una it hapon, ro ‘sa ika-6 nga oras’ hay alas 6 it agahon o alas 6 it gabii. Dahil abo nga mga dinag-on nga nag-istar si Juan sa guwa it nasyon nanda nga mga Judio (pareho sa Efeso ag sa Isla it Patmos), may mga mangin-aeamon nga nagapati nga ro anang gin-gamit sa paghuyap it oras sa rayang anang ginsueat hay ana it mga Romano. Ro sangka halimbawa kara hay sa 19:14, kon siin gin-gamit nana ro ‘sa ika-6 nga oras’ tag gintugyan ni Pilato si Jesus sa mga suldado agod nga ieansang sa krus. Pero klaro sa Markos 15:25 nga alas 9 it agahon gineansang si Jesus sa krus. Ngani tungod ginsueat ni Juan sa 19:14 nga si Jesus hay idto pa’t-a sa atubang ni Pilato sa ika-6 nga oras, nagakahueugan nga ro anang gin-gamit dikato sa paghuyap hay ana it mga Romano, nga alas 6 it agahon. Bukon it posible nga ana ra it Judio nga paghuyap dahil kon sa andang paghuyap hay udtruadlaw eo’t-a ra.

Ro Pagpakilaea kay Jesu-Kristo

1 ¹ Bago pa may gintuga nga bisan ano hay una eo't-a ro ginatawag nga ro Mensahi.^a Ro Mensahi hay kaibahan eon it Dyos ag ro pagkadyos it Dyos hay ana man ku Mensahi. ² Imaw ro kaibahan 't-a eagi it Dyos bago pa gintuga ro bisan ano. ³ Paagi kana hay gintuga it Dyos ro tanan-tanan. Owa gid it bisan ano nga natuga kon bukon it paagi kana. ⁴ Una kana ro minatuod nga kabuhi nga pareho it iwag nga nagahayag sa paino-ino it mga tawo. ⁵ Ginpinahayag nana ro iwag ngaron sa mga tawo nga nagakabuhi nga matsa una sa kadueom pero indi nanda ron pagbatunon.

⁶ May isaeang ka tawo nga ro ngaean hay si Juan.^b Ginsugo imaw it Dyos ⁷ agod magpamatuod parti sa ginatawag nga Ro Iwag, agod paagi sa anang pagpamatuod hay magatuo sa Iwag ngaron ro tanan nga tawo. ⁸ Bukon imaw it Ro Iwag pero nag-adto imaw iya agod magpamatuod parti sa Iwag ngaron. ⁹ Ro matuod 't-a ngaron nga Iwag hay tag nag-adto riya sa kalibutan nga nagatao it kahayag sa paino-ino it tanan nga tawo.

¹⁰ Nag-adto imaw iya sa kalibutan pero owa imaw pagkilan-a it mga tawo iya sa kalibutan bisan pa nga paagi kana hay gintuga sanda. ¹¹ Nag-adto imaw sa ana mismong nasyon pero eaban sa anang mga kasimanwang Judio hay owa kana nagbaton. ¹² Pero ro tanan nga nagbaton ag nagtuo kana hay gintaw-an nana it kinamatarong nga mangin unga it Dyos. ¹³ Owa sanda nangin mga unga it Dyos bangod nangin bunga sanda it paghulid it mag-asawa pareho sa kinaandan nga pagkatawo o bangod sa kagustuhan eang it tawo kundi paagi sa gahom it Dyos. ¹⁴ Ro Mensahi hay nagpakatawo ag nag-istar imaw iya sa kalibutan kaibahan namon. Hakita gid namon ro anang eangitnon nga pagkadaeayawon nga tanda nga imaw nga Owa't-a Kapareho nga ginpadaea iya it Dyos Ama. Sobrang kabuot gid imaw ag matuod tanan ro anang gasugid. ¹⁵ Nagwali si Juan nga Manogbawtismo parti kana. Hambae ni Juan, "Imaw ra ro akong ginapatungdan sa akong ginhambae kinyo nga may maabot

^aRo ginapatungdan it "Ro Mensahi" hay si Jesus mismo. Ro tuyo it sangka mensahi hay ro pagpahayag kon ano ro una sa paino-ino it isaeang ka tawo nga gusto nana nga ipaabot sa iba. Ngani paagi eang kay Jesus masayran naton kon ano ro una sa paino-ino it Dyos nga gusto nanang ipaabot katon.

^bRayang si Juan hay si Juan nga Manogbawtismo bukon it si Juan nga nagsueat kara.

masunod kakon nga eabaw pa kakon, tungod una eon imaw bago pa ako natawo.”¹⁶ Dahil sa anang sobrang kabuot hay ana permi nga ginapakamaayo it bugana kita tanan nga nagatuo kana.¹⁷ Gintao it Dyos ro Kasuguan paagi kay Moises pero paagi’t-a kay Jesu-Kristo ginpakita it Dyos ro anang kabuot ag ginpahayag ro kamatuuran para sa kaeuwasan it tawo.^c ¹⁸ Owa gid it nakakita sa Dyos. Pero imaw nga Owa Gid it Kapareho, nga una man kana ro pagkaDyos it Dyos, nga una permi sa euyo ku Dyos Ama hay imaw ro nagpaathag sa mga tawo parti kana.

Ginpaathag ni Juan nga Manogbawtismo nga Bukon it Imaw ro Maneueuwas

(Mt 3:3, 11-12; Mk 1:2-3; Lu 3:4, 16)

¹⁹ Rondaya ro sabat ni Juan nga Manogbawtismo sa mga saserdote ag sa mga Levita^d nga ginsugo ku mga manogdumaea it mga Judio sa Jerusalem nga mag-adto kay Juan ag magpangutana kon sin-o gid-a matuod imaw.

²⁰ Ginsabat sanda ni Juan it diritso ag owa imaw it ginlilong kanda. Hambae nana, “Bukon it ako ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos.”

²¹ Nagsabat sanda, “Hay sin-o ka’t-ing? Ikaw baea ro propeta anay nga si Elias nga nagbalik?”

Nagsabat si Juan, “Bukon it ako.”

“Ikaw baea ro Propeta nga ginpromisa it Dyos^e?” pangutana eon man nanda.

“Bukon man it ako,” sabat ni Juan.

²² Pinangutana pa gid nanda imaw, “Sugiri abi kami kon sin-o ka gid agod may isugid man kami sa mga nagpaadto kamon iya. Sin-o ka sinimo?”

²³ Nagsabat si Juan, “Ako ro katumanan ku ginsueat ni Propeta Isaia nga may tawo nga magasinggit idto sa disyerto,

^cHalin kato, eaom it mga tawo nga ro pagtinuman sa Kasuguan ro paagi nga maeuwas sanda sa pina it saea. Pero ro kamatuuran nga ginpahayag ni Jesus hay owa it maeuwas sa pagtinuman it Kasuguan dahil owa it makatuman gid karon. Ro makaeuwas eang kanda hay ro andang pagtuo kana nga nangin sakripisyo agod mapatawad ro andang saea.

^dRo mga Levita hay mga inapo ni Levi nga ro andang trabaho hay nagabulig sa mga saserdote (basaha sa Mga Numero 3:6).

^eMabasa ra sa Deut 18:15-18.

‘Patadlunga ro aeagyan it Ginuo.’^f

²⁴ Ro mga nagapangutana ngato hay mga Pariseo nga ginsugo ku anda man nga mga kaparehong Pariseo. ²⁵ Pinangutana eon man nanda si Juan, “Hay ano ro imong otoridad^g nga magpangbawtismo kon bukon man gali it ikaw ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos, bukon ka man it si Elias, ag bukon ka man it Propeta ngato nga ginpromisa it Dyos?”

²⁶ Ginsabat sanda ni Juan, “Nagapangbawtismo ako it tubi, pero may iya eon makaron nga kaibahan ninyo nga owa pa ninyo hikilan-i. ²⁷ Imaw ro maabot masunod kakon nga mas eabaw pa kakon nga bisan gahubad eon lang ku higot it anang sandalyas hay bukon ako it bagay.” ²⁸ Idto ra tanan natabo sa banwa it Betania nga idto sa tabok ku suba it Jordan kon siin nagapangbawtismo si Juan.

Si Jesus hay Pareho it Tiyo it Karnero nga Pangsakripisyo Para sa Kasae-anan it Katawhan

²⁹ Pagkamasunod nga adlaw, hakita ni Juan si Jesus nga nagapaeangop kana. Naghambae si Juan, “Tan-awa ninyo. Haron ro Tiyo it Karnero nga gintao it Dyos bilang pangsakripisyo agod hipatawad ro kasae-anan it katawhan! ³⁰ Imaw ra ro akong ginapatungdan sa akong ginhambae kinyo nga may maabot masunod kakon nga eabaw pa kakon, tungod una eon imaw bago pa ako natawo. ³¹ Bisan ako hay owa kato kasayod nga imaw gali ro ginpromisa it Dyos, pero nagapangbawtismo ako it tubi agod makilaea imaw ku mga inapo ni Israel kon sin-o gid imaw.”

³²⁻³³ Ginsugid dayon ni Juan ro anang hasaksihan. Hambae nana, “Kato, owa ko man masayri nga imaw gali ro ginpromisa it Dyos. Pero ro Dyos nga nagsugo kakon nga magpangbawtismo it tubi hay imaw man ro naghambae kakon, ‘Kon kanyo mo makita ro Espirito Santo nga magapanaog ag magapabilin hay ruyon ro magapangbawtismo it Espirito Santo sa mga tawo.’ Ag hakita ko gid ro Espirito Santo nga nagpanaog halin sa eangit nga pareho it

^fBasaha sa Isaias 40:3. Ro pagwali ni Juan sa disyerto ro magapahaom sa mga tawo sa pag-abot it Ginuo.

^gSa relihiyon it mga Judio, ro anda eang nga ginabawtismuhan hay tag ratong mga bukon it mga Judio nga nagsaylo sa andang relihiyon. Kon sa mga Judio hay owa eon it kinahangean nga magpabawtismo pa sanda ay mga katawhan eon kuno sanda it Dyos. Ugaling si Juan ’t-a hay nagpangbawtismo pati ku mga Judio mawron nga gintaksar imaw ku mga Pariseo.

salampati ag nagpabilin kana. ³⁴ Hakita ko gid ron ngani ginahambae ko kinyo nga imaw matuod ro Unga it Dyos.”

Ro Haunang mga Sumueunod ni Jesus

³⁵ Pagkamasunod nga adlaw, idto eon man si Juan sa pangpang it Jordan kaibahan ro daywa ku anang mga sumueunod.^h ³⁶ Hakita nana si Jesus nga nagaagi ag gintinueok ra nana.

Naghambae dayon si Juan, “Tan-awa tuo ninyo. Haron ro Tiyo it Karnero nga gintao it Dyos bilang pangsakripisyo!” ³⁷ Pagkabati ku daywa ngato nga ka sumueunod ku ginahambae ni Juan hay sinunod nanda kara si Jesus. ³⁸ Naglingot si Jesus ag hakita nana nga nagasunod kana ro daywa. Ginpangutana nana sanda, “Ano kunta?”

Nagsabat sanda nga daywa, “ ‘Rabbi’, siin ka gatenir?” (Ro kahueugan it ‘rabbbi’ hay ‘maestro’.)

³⁹ “Mus agod hikita ninyo kon siin,” sabat ni Jesus. Ngani nagmunot sanda kana ag hakita nanda kon siin imaw gatenir. Mga alas dyes eon rato it agahon^l ag nag-iba sanda kana ku adlaw ngaron hasta nahapon.

Si Pedro ag si Andres hay nangin Sumueunod ni Jesus

⁴⁰ Ro sambilog sa daywa ngato nga nakabati sa ginahambae ni Juan ag nagmunot kay Jesus hay si Andres nga igmanghod ni Simon Pedro. ⁴¹ Ro una nanang gin-obra hay gin-usoy na ro ana mismong igmanghod nga si Simon agod sugiran. Pagkita nanda, hambae ni Andres, “Hakita eon namon ro Mesias” (nga nagakahueugan nga ‘Kristo’, ro Maneueuwas nga Ginpromisa it Dyos). ⁴² Gindaea dayon ni Andres si Simon idto kay Jesus. Gintueok ni Jesus si Simon ag ginahambae, “Ikaw si Simon nga unga ni Juan. Pero umpisa makaron, si Cepas eon ro imong ngaean.” (Ro ngaean nga Cefas hay sa linggwahe it mga Judio ag ro Pedro hay sa Griniyego ag pareho ra nga nagakahueugan nga “bato.”)

^hSambilog sa daywa ngato nga ka sumueunod hay si Andres (basaha sa bersikulo 40). Abo nga mangin-aeamon sa Bibliya nga nagapati nga ro sambilog hay si Juan nga nagsueat ku libro ngara.

ⁱSa Griniyego, raya hay ‘sa ika-10 oras’. Sa mga Judio raya hay alas 4 it hapon dahil gaumpisa sanda it paghuyap sa alas 6 it agahon. Pero kon sa mga Romano, raya hay alas 10 it agahon dahil gaumpisa sanda it paghuyap sa tungang gabii. Basaha ro ‘Paathag kon paalin ro paghuyap ni Juan it oras sa rayang anang ginsueat’ sa Haunang mga Bisaea.

Si Felipe ag si Nataniel hay Nangin Sumueunod ni Jesus

^{43–44} Pagkamasunod nga adlaw, nagdesisyon si Jesus nga maadto imaw sa probinsya it Galilea. Ku ulihi, hakita nana si Felipe nga kasimanwa nanday Andres ag Pedro nga tagaBetsaida sa Galilea. Ana ra nga ginhambae, “Mus sunod kakon bilang akong sumueunod.”

⁴⁵ Gin-usoy man dayon ni Felipe si Nataniel. Pagkakita nana kay Nataniel, ginhambae ra nana, “Hakit-an eon namon ro ginatumod ni Moises sa Kasuguan ag ku mga propeta sa andang ginsueat. Imaw ra hay si Jesus nga tagaNazaret nga unga ni Jose^j”

⁴⁶ Nagsabat si Nataniel, “TagaNazaret? May mapinuslanon gid baea nga matabo dahil sa sangka tagaNazaret?” “Mus eon tuo, agod hipamatud-an mo,” sabat ni Felipe.

⁴⁷ Hakita ni Jesus nga nagapaeangop kana si Nataniel. Tag maeapit eon ra kana, naghambae si Jesus, “Hara’t-a ro bagay gid nga tawgon nga apo ni Israel. Bukon it manogluko.”^k

⁴⁸ Ginpangutana imaw ni Nataniel, “Ham-an it kilaea mo’t-a ako?”

Nagsabat si Jesus, “Hakita ko eon ikaw sa idaeom it puno it higer a bago ka pa ginsueang ni Felipe.”

⁴⁹ Naghambae si Nataniel, “Rabbi, Unga ka gid matuod it Dyos. Ikaw eon gid-a ro among ginahueat nga hari it mga Israelinhon.”

⁵⁰ Nagsabat si Jesus, “Gatuo ka baea kakon ay naghambae ako nga hakita ta eo’t-ing sa puno it higer a? Pero sobra pa’t-a kara ro imong hikita nga mga makangawa-ngawang mga butang. ⁵¹ Matuod gid ro akong ginahambae kinyo nga makita ninyo nga magabukas ro eangit ag makita ninyo ro mga anghel it Dyos nga nagasaka-panaog paadto kakon nga Unga it Tawo.”^l

Ro Pinakahauna nga Milagro nga Ginhimo ni Jesus

2¹ Pagkataliwan it daywang adlaw, may kasae sa banwa it Cana nga idto sa probinsya it Galilea. Nagtambong sa ponsyon na kato

^jSi Jose hay bukun it matuod nga ama ni Jesus pero imaw ro nagtindog bilang anang ama. Basaha sa Mateo 1:18-25.

^kRo Jacob ro hauna nga ngaean ni Israel. Ro kahueugan it Jacob hay ‘manogluko’ sa andang linggwahe. Pero ginbag-o it Dyos ro anang kinaiya ag gintaw-an imaw it bag-o nga ngaean nga Israel (basaha sa Genesis 32:27-31).

^lBasaha sa Genesis 28:10-15. Ro ginpromisa it Dyos kay Jacob tag anang ginpadamgo si Jacob hay ginatuman ni Jesus tungod paagi kana hay mapakamaayo it Dyos it kaeuwasan ro mga tawo sa bilog kalibutan.

ro ina ni Jesus. ²Si Jesus ag ro anang mga sumueunod hay idto man tungod kangay man sanda. ³Natabuan 't-a nga kinueang ro bino. Naghambae dayon kay Jesus ro anang ina, "Ubos eo't-a baea kuno ro andang bino."

⁴Nagsabat si Jesus, "Bayi,^m ayaw eo't-ang abi pagtud-i kon ano rang obrahon ay owa pa't-a nag-abot ro oras nga tumanon ko ro plano it Dyos."

⁵Naghambae dayon ro anang ina sa mga sueuguon idto, "Tumana eang ninyo kon ano ro anang isugo kinyo."

⁶May idto nga an-om nga bilog nga ka bueutangan it tubi nga human sa bato nga makasueod it mga 75 hasta 115 litros ro kada sambilog. Ro tubi hay para sa ritwal sa pagpalibanaw nandang mga Judio.ⁿ

⁷Ginsugo ni Jesus ratong mga sueuguon, "Pun-a ninyo it tubi ro mga bueutangan ngara." Ginpuno gid nanda rato it tubi.

⁸Pagkatapos, naghambae imaw, "Saeok eon kamo dikaron ag daehon sa nagadumaea ku ponsyon ngara." Gintuman nanda si Jesus. ⁹Ginsamitan ku nagadumaea ro tubi ngato nga nanging bino pero owa imaw kasayod kon siin rato naghalin. Pero ro mga sueuguon nga nagsaeok kato hay nakasayod 't-a. Gintawag dayon ku nagadumaea ro nobyo ¹⁰ag ginhambae, "Ugali eon it mga tawo iya nga ginaserbi anay it una ro manamit nga bino ag kon hilog eon ro mga bisita hay tag mahinang klasi eon dayon ro ginaserbi. Pero ikaw't-a hay gintigana 't-a nimo ro pinakamanamit sa ulihi!"

¹¹Ratong primero nga milagroso nga pamatuod^o kon sin-o gid imaw hay ginhimo ni Jesus sa banwa it Cana idto sa Galilea. Paagi dikato hay ana nga ginpahayag ro anang eangitnon nga pagkadaeayawon, ngani nagtuo gid kana ro anang mga sumueunod.

¹²Pagkatapos it kasae sa Cana hay nag-adto sa banwa it Capernaum si Jesus, kaibahan ro anang ina, ro anang mga igmanghod ag ro

^mOwa ra nagakahueugan nga owa ni Jesus ginatahura ro anang ina. Gintawag na siguro it makaraya ro anang ina dahil nag-umpisa eon ro anang bueuhaton bilang Unga it Dyos ngani gusto nana nga ipakita nga ro anang ginauna eabi sa tanan hay ro kabubut-on ku ana nga Ama sa eangit, bukon 't-a it ro gusto ni Maria.

ⁿBasaha sa Mk 7:3-4.

^oRo 'milagroso nga pamatuod' hay kaeabanang ginagamit ni Juan sa pagpatungod sa mga milagro nga ginhimo ni Jesus ay gusto nana nga ipakita nga si Jesus ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos ag ro pagkadyos it Dyos hay una man kana.

anang mga sumueunod, ag idto sanda nagtenir it mga pilang adlaw eang.

Ginpangsuboe ni Jesus ro mga Negosyante sa Lagwirta it Templo

¹³ Maeapit lang kato ro Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan.^P nga ginaselebrar ku mga Judio. Ngani nag-adto sa Jerusalem si Jesus. ¹⁴ Pag-abot idto hay nagsueod imaw sa lagwirta it Templo ag hakita nana idto ro mga nagabaligya it baka, karnero ag mga puti nga salampati nga pangsakripisyo.^Q May idto man nga mga nagapueungko nga manogbaylo it kwarta.^r ¹⁵ Bumuae si Jesus it pilang utod nga kaeat ag ana rato nga gin-obra nga hanot ag ginpangsuboe nana sanda tanan ag gintabog man nana paguwa ro andang mga karnero ag mga baka. Ana man nga ginpatumba ro mga lamisa it mga manogbaylo it kwarta ag ginpangwas-ag ro andang kwarta. ¹⁶ Ginhambae man nana ro mga nagabaligya it salampati, “Pangbue-a ra ninyo iya! Ayaw ninyo pag-obraha nga baealigyaan ro baeay ku akon nga Ama!” ¹⁷ Hadumduman dayon ku anang mga sumueunod ro ginsueat sa Sagradong Kasueatan nga makaraya: “Ro akong grabeng pagpahaega sa imong baeay hay magadaea kakon sa kamatayon.”^s

¹⁸ Tungod sa ginhimo ngato ni Jesus idto sa Templo hay gintaksar imaw it mga manogdumaea it mga Judio. Hambae nanda, “Ano nga milagro ro imong ipakita kamon agod magapamatuod nga may otoridad ka nga himuon ro ing ginhimo ngara?”

¹⁹ Nagsabat si Jesus, “Gub-a ninyo ro Templo ngara ag patindugon ko ra it uman sa sueod it tatlong adlaw.”

^PRo Pagdumdum ku Pagtaliwan hay pagtililipon nga ginaselebrar it mga Judio sa pagdumdum ku pagtaliwan it anghel sa mga panimaeay it mga Judio kat ginpadaea ra it Dyos sa Egipto agod pamatyon ro mga panganay nga unga nga eaki it mga tagaEgipto. Nagtaliwan eang ro anghel ngara sa mga pamaeay ku mga Judio nga nagpalhit it dugo it karnero sa hamba ku andang mga pwertahan.

^QRo mga tawo hay dapat kunta nga magdaea it andang sapat nga pangsakripisyo, ugaling ro iba't-a hay idto't-a gabakae sa lagwirta it Templo (basaha sa Levi 17:1-6 ag sa Jere 17:26.)

^rDahil ginsakop it mga Romano ro nasyon it mga Judio ngani ro anda nga kwarta nga ginagamit hay ana it mga Romano. Pero kon gabakae sanda it mga sapat nga pangsakripisyo nga idto ginabaligya sa lagwirta it Templo, dapat gid sanda nga magpabaylo it kwarta nga ana it Romano sa kwarta nga ana it mga Judio dahil ro kwarta eang it Judio ro ginabaton idto.

^sMabasa man ra sa Mga Salmo 69:9.

²⁰ Ginsabat man imaw ku mga manogdumaea, “Abaw a! 46 anyos nga gin-inobra ro Templo ngara bago nahuman! Tapos, patindugon mo eang ra sinimo it uman sa sueod it tatlong adlaw?”

²¹ Pero ro ay Jesus 't-a nga buot hambaeon ku 'templo' hay ro ana't-a nga eawas bukon it ratong baeay it Dyos. ²² Imaw ron nga pagkabanhaw nana hay hadumduman ku anang mga sumueunod ro ana ngatong ginhambae. Nagpati man sanda sa ginsueat sa Sagrado nga Kasueatan parti sa anang pagkabanhaw^t ag sa ay Jesus man mismo nga ginhambae.

Sayod ni Jesus Kon Ano ro Una sa Kabubut-on it Tawo

²³ Tag idto si Jesus sa Jerusalem ku ratong Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan, dagaya ro nagpati kana dahil sa andang mga hakita nga mga milagrosong pamatuod nga anang ginahimo.

²⁴ Pero bukon gid it kumbinsido si Jesus nga nagapati matuod sanda ay sayod nana ro kinaiya ku tanan nga tawo. ²⁵ Bisan indi eon imaw pagsugiran parti karon ay sayod man eagi nana kon ano ro sueod ku andang tagipusuon.

Ro Ginturo ni Jesus kay Nicodemo

3 ¹ May isaeang ka Pariseo nga si Nicodemo ro anang ngaean nga myembro man it Sanedrin. ² Isaeang gabii, nag-adto imaw kay Jesus ag naghambae, “Rabbi, sayod kami nga ginpadaea ka it Dyos iya agod magturo kamon. Nakahambae ako kara dahil owa it makahimo ku mga milagroso nga pamatuod pareho sa imong mga ginahimo kon owa kana ro gahom it Dyos.”

³ Nagsabat si Jesus, “Matuod gid rang ginahambae kimo nga kon ro isaeang ka tawo hay indi matawo halin sa ibabaw^u, indi imaw hitapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos.”

⁴ Pero nagpangutana si Nicodemo, “Paalin baea matawo ro tawo kon may idad eon imaw? Hay pa makabalik pa imaw sa tiyan ku anang ina ag matawo it uman ay?”

⁵ Nagsabat si Jesus, “Matuod gid rang ginahambae kimo nga kon ro tawo hay indi matawo paagi sa tubi^v ag paagi sa Espirito Santo,

^tHalimbawa sa Mga Salmo 16:10.

^uSa Griniyego, ro kahueugan man kara hay 'it uman' ag eaom ni Nicodemo nga raya ro buot hambaeon ni Jesus.

^vPosible nga ro kahueugan ku 'paagi sa tubi' hay ginlimpyuhan sa saea nga matabo kon hinuesuean naton ag talikdan ro saea.

indi imaw hitapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos. ⁶Ro natawo iya sa kalibutan paagi sa andang giniklanan hay may kabuhi nga tawhanon pero ro natawo paagi sa gahom it Espirito Santo hay may kabuhi nga espirituhanon. ⁷Ngani ayaw it kangawa nga ginhambae ko kimo nga dapat ka nga matawo halin sa ibabaw. ⁸Ro kahalimbawa karon hay hangin. Pagusto ra it huyop kon siin-siin ag indi masayran kon siin naghalin o siin nagapaadto, pero mabatian gid ro anang hagunos. Makaruyon man sa kada isaea nga matawo paagi sa gahom it Espirito^w Santo nga makita eang ro resulta sa andang kabuhi.”

⁹Pero nagpangutana pa gid si Nicodemo, “Hay paalin ron matabo?”

¹⁰Nagsabat si Jesus, “Ginatahod ka pa man nga maestro ku mga inapo ni Israel, pero owa ka’t-ing gali kaeubot kara? ¹¹Matuod gid rang ginahambae kimo nga hasayran gid namon ag hasaksihan ro among ginasugid pero owa gid kamo gapati karon. ¹²Indi ngani kamo magpati sa akong ginsugid kinyo parti sa mga butang iya sa kalibutan, mas kapin pa gid kon ro akon eon nga isugid kinyo hay ro mga butang parti sa eangit. ¹³Owa it nakasayod parti sa mga butang sa eangit ay owa pa it nakaadto idto. Pero ako nga Unga it Tawo hay makasugid karon ay idto ako maghalin. ¹⁴Ag ro matabo kakon hay pareho man sa natabo sa sawa nga saway nga ginpakabit ni Moises sa kahoy ag ginpatindog tag idto sanda sa disyerto.^x Dahil dapat ako nga Unga it Tawo hay ieansang sa krus ag patindugon ¹⁵agod ro tanan nga nagatuo kakon hay may kabuhi nga owa it katapusan.

¹⁶“Makaraya ro kabahoe ku paghigugma it Dyos sa mga tawo iya sa kalibutan: ana nga gintao kanda ro Unga, ro Owa’t Kapareho agod ro tanan nga magatuo kana hay indi mapaimpyerno kundi may kabuhi nga owa it katapusan. ¹⁷Owa pagpaadtuna it Dyos iya sa kalibutan ro anang Unga agod sentensyahan nga pinahan ro mga tawo, kundi agod maeuwas sanda paagi kana. ¹⁸Ngani ro tanan nga nagatuo kana hay indi eon gid pagsentensyahan nga pinahan, pero ro mga owa nagatuo hay ginsentensyahan eo’t-a nga pinahan dahil owa sanda magtuo sa Unga it Dyos nga Owa’t Kapareho.

¹⁹“Ginsentensyahan eo’t-a sanda nga pinahan dahil tag nag-abot sa kalibutan ro ginatawag nga ro Iwag hay owa nanda rato pagpatihi, kundi mas ginpahaegahan pa nanda ro kadueom dahil maeain ro andang mga buhat. ²⁰Ro tanan abi nga ro buhat hay maeain hay

^wSa Griniyego, ro kahueugan man it bisaea nga ‘espirito’ hay ‘hangin’.

^xMabasa man rayang istorya sa Mga Numero 21:4-9.

ginakaugtan ro Iwag ag ginalikawan nanda ron agod indi masayran ro andang buhat. ²¹ Pero ro tawo ma't-a nga ro buhat hay matarong hay nagapaeapit sa Iwag agod masayran nga ro anang buhat nga matarong hay anang ginahimo sa bulig it Dyos.”

Nagpaiway si Juan kay Jesus ag Ana ra nga Ginpabaluran

²² Pagkataliwan it pilang adlaw, si Jesus ag ro anang mga sumueunod hay nag-adto sa sangka lugar nga owa it nagaistar sa probinsya it Judea.^y Nagtenir sanda idto it mabuhay-buhay ag nagpangbawtismo.^z ²³ Si Juan nga Manogbawtismo ma't-a hay nagapangbawtismo man sa Enon nga maeapit sa Salim ay abo idto nga tubi. Sige idto ro inabot it mga tawo agod magpabawtismo.

²⁴ Owa pa't-a kato hapriso si Juan.

²⁵ Isaeang adlaw, nagbais ro pilang ka sumueunod ni Juan ag ro isaea sa andang kapareho man nga Judio parti sa andang ritwal sa pagpalibanaw. ²⁶ Pagkatapos, nag-adto ro mga sumueunod ngato ni Juan kana ag naghambae, “Rabbi, tag ratong imong ginpakilaea sa mga tawo kon sin-o gid imaw, tag nakaibahan mo anay sa tabok it suba it Jordan hay hato't-a, nagapangbawtismo man. Ag idto't-a pa man nagainadto kana ro tanan nga tawo!”

²⁷ Nagsabat si Juan, “Ayaw ninyo imaw pagkahisai ay bukon it tama nga tuead-tuearon ko kon ano ro anang mga ginaobra. Ro aton eang dapat nga obrahon hay ro ginapaobra it Dyos katon.^a

²⁸ Kamo mismo hay saksi nga naghambae ako nga bukon it ako ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos kundi ako ro ginpauna kana iya it Dyos. ²⁹ Kon sa kasae pa ron, ro nagapakasae sa nobya hay ro nobyo bukon it ro abay it nobyo. Pero kon sa seremonya eon hay nalipay it duro ro abay nga nagatindog sa kilid it nobyo ag nagapamati samtang ginahambae ku nobyo ro anang pangako sa anang nobya. Makaruyon man ako, nalipay ako it duro ay iya eon ro nobyo ag nagapaeapit kana ro anang nobya. ³⁰ Ag dapat nga mas magbantog pa gid imaw ag dapat nga ako hay indi eon pag-inatuhon.”

^yRo lugar siguro ngara hay maeapit sa may suba it Jordan ay nagapangbawtismo sanda.

^zBisan owa idto it nagaistar hay nagaadto ma't-a basi ro mga tawo idto kanday Jesus pagkasayod nanda kon siin sanda.

^aSa Griniyego raya hay ‘Owa it mabaton ro sangka tawo nga bisan ano kon owa ron igtawo kana halin sa eangit.’

Ro Pagkadaeayawon ku Tagaeangit nga Ginpaadto Iya it Dyos

³¹ Nag-adto imaw iya halin sa eangit ag eabaw imaw sa tanan. Kita nga mga tawo hay taga-kalibutan ag ro atong pagginawi hay taga-kalibutan gid ag ro atong ginaistoryahan hay parti eang sa mga butang iya sa kalibutan. Pero imaw 't-a nga nag-adto iya halin sa eangit hay eabaw sa tanan. ³² Ro anang hakita ag habatian idto sa eangit hay imaw ro anang ginasugid pero sangkiri ea't-a ro nagapati kana. ³³ Ro mga nagpati ngato kana hay nagapamatuod man nga matuod gid ro ginahambae it Dyos^b ³⁴ tungod ro mga ginahambae mismo it Dyos ro ginasugid ku anang ginpadaea iya ag gintaw-an imaw it Dyos it Espirito Santo nga owa it hawid-hawid/kutod. ³⁵ Ginahigugma gid it Dyos ro Unga mawron nga kana kara gintugyan ro tanan-tanan. ³⁶ Ro nagatuo sa Unga hay may kabuhi nga owa it katapusan. Pero ro indi magtuman kana hay indi gid makasamit ku ruyon nga kabuhi kundi makasamit ku pina it Dyos hasta sa owa it katapusan.

Ro Bayi nga TagaSamaria nga Nakahambae ni Jesus sa Bubon

4 ¹ Ro mga Pariseo hay nakabalita nga ro ay Jesus nga ginakumbinsi nga mangin anang mga sumueunod hay mas nagainabo pati ro anang ginabawtismuhan kaysa sa ay Juan. ² (Pero ro minatuod hay bukon it si Jesus ro nagapangbawtismo kundi ro anang 12 nga haunang mga sumueunod.) ³ Ngani pagkasayod ni Jesus nga nakabalita karon ro mga Pariseo hay naghalin imaw sa Judea ag nagbalik sa Galilea kaibahan ro anang mga sumueunod.^c ⁴ Sa andang pagpamanawon pabalik hay sayod ni Jesus nga importanti 't-a nga mag-agi sanda sa probinsya it Samaria.

⁵ Tag idto eon sanda sa Samaria, nakaabot sanda sa banwa it Sicar nga maeapit sa eugta nga ginpapanubli anay ni Jacob sa anang unga nga si Jose.^d ⁶ Ag idto man rikato ro bubon nga ginpaobra anay ni

^bBasaha sa Lukas 3:22.

^cNaghalin imaw sa Judea ay sayod nana nga gusto imaw nga dakpon ag ipapatay ku mga Pariseo, pero bukon pa it rato ro oras suno sa plano it Dyos ay dapat anay imaw magturo sa Galilea.

^dBasaha sa Genesis 48:21-22.

Jacob. Alas 6 it hapon^e eon rato ag gin-gaoy gid si Jesus sa andang pagpinanaw, ngani nagpungko imaw sa may bubon.

⁷Tapos, may bayi nga Samarintanhon nga nag-abot agod magsag-ob.

Naghambae kana si Jesus, “Taw-i abi ako, Ne, it tubi.” ⁸Owa eon kato idto ro mga sumueunod ni Jesus ay nagpanaw sa banwa agod magbakae it andang makaon.

⁹Hakibot ro bayi sa ginhambae ni Jesus ngani sinana ku bayi, “Ha? Judio ka’t-ing, tapos mangayo ka it tubi kakon nga Samarintanhon ag bayi pa!” (Ruyon sinana ku bayi ay indi maggamit ro mga Judio ku ilimnan o kae-an nga hagamit eon ku mga Samarintanhon.)

¹⁰Nagsabat si Jesus, “Kon hasayran mo eang kunta kon mauno it nami ro regalo nga gustong itao kimo it Dyos, ag kon sayod ka kunta kon sin-o ako nga nagapangayo kimo it tubi hay basi ikaw pa ro mangayo kakon ag ro akong itao kimo hay tubi nga nagatao it kabuhi nga owa’t katapusan.”

¹¹Nagpangutana ro bayi, “Sir, owa ka man it timba ag kadaeom ’t-a ro bubon ngara hay siin ka mabuae it tubi ngaron nga nagatao it kabuhi? ¹²Ginpapanubli kamon ku aton anay nga lolo nga si Jacob ro bubon ngara. Siin ka man mabaoe it tubi nga mas manami pa kaysa sa tubi halin sa rayang bubon nga anang gin-inom ag ku anang mga unga ag pati ku anang mga kasapatan? Hay pa mas ka pa’t-ing kaysa kana ay?

¹³Pero nagsabat si Jesus, “Ro nagainom it tubi sa bubon ngara hay uhawon it uman. ¹⁴Pero ro nagainom it tubi nga akon nga ginatao hay indi eon gid pag-uhawon it uman bisan hasta hin-uno tungod ruyon hay mangin pareho it tuburan nga nagabusawak gid sa ana nga kabuhi ag magatao kana it kabuhi nga owa it katapusan.”

¹⁵Naghambae ro bayi, “Sir, taw-i abi ako ku tubi ngaron nga ginahambae nimo, agod indi eon ako pag-uhawon it uman ag agod indi eon ako magbinalik-balik it pagsinag-ob iya.”

¹⁶Ginhambae dayon ni Jesus ro bayi, “Sueanga anay rito ro imong asawa ag daehon iya.”

¹⁷Nagsabat imaw, “Pero owa ako it asawa.”

^eSa Griniyego, raya hay ‘ika-6 nga oras’. Kon sa mga Judio, raya hay trudadlaw pero kon ro ginagamit ni Juan sa paghuyap it oras hay ana it mga Romano, raya hay alas 6 it hapon. Daya man ro oras nga naandan it mga tawo nga magsag-ob. Basaha ro ‘Pagpaathag kon paalin ro paghuyap ni Juan it oras sa rayang anang ginsueat’ sa Haunang mga Bisaea.

Sumabat si Jesus, “Matuod ro imong hambae ngaron nga owa ka it asawa. ¹⁸Limang beses ka eon abi nga nag-asawa ag ro eaki nga imong ginakabuhi makaron hay bukon mo man it asawa. Matuod gid ma’t-a ro imong ginhambae.”

¹⁹Naghambae dayon ro bayi, “Sir, propeta ka’t-ing gali. ²⁰Iya sa bukid ngara^f kato nagsimba sa Dyos ro atong mga kalolo-lolohan^g, pero kon kinyo nga mga Judio hay sa Jerusalem eang ro lugar kon siin dapat magsimba.”

²¹Nagsabat si Jesus, “Patihi ro akong ginahambae ngara kimo, Nang. Maabot ro oras nga bukon eon it importanti kon iya sa bukid ngara o sa Jerusalem magsimba sa Ama ro mga tawo. ²²Kamong mga Samaritanhon hay nagasimba sa owa ninyo hakilaea, pero kaming mga Judio hay kilaea namon ro among ginasimba dahil ro Maneueuwas hay halin sa linahe it mga Judio. ²³Pero maabot ro oras ag makaron eon ngani ron, nga ro pagsimba ku mga tawo sa Ama hay sa bug-os nandang tagipusuon ag kabubut-on ag nabase sa kamatuuran halin kana. Makaruyon abi nga klasi it pagsimba ro anang ginausoy sa mga tawo. ²⁴Espirito ea’t-a ro Dyos ag owa it eawas ngani ro mga nagasimba kana hay kinahangean nga magsimba kana sa bug-os nandang tagipusuon ag kabubut-on ag nabase kamatuuran halin kana.”

²⁵Naghambae dayon ro bayi, “Sayod ako nga ro Mesias hay magaabot (nga ginatawag man nga Kristo, ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos) ag pag-abot nana hay ana katon nga ipaathag ro tanan-tanan nga butang.”

²⁶Nagsabat kana si Jesus, “Ako nga nagapakighambae kimo ro imo ngarong ginapaabot.”

²⁷Tag nagahambae pa si Jesus hay nag-abot ro anang mga sumueunod. Hangawa gid sanda ay nagaistorya imaw sa isaeang ka bayi. Pero owa gid kanda it nagpangutana kon gaalin ro bayi ngato ag kon ham-an it nagaistorya kara kana si Jesus.^h

²⁸Pagkatapos, inaywanan ku bayi ro anang banga ag nagbalik sa banwa. Pag-abot idto, hambae nana sa mga tawo, ²⁹“Musyon kamo! Adtunan naton ro tawo nga naghambae kakon ku tanan nakong

^fRaya siguro hay bukid it Gerizim.

^gKato anay hay nagpatindog it altar para sa Dyos si Abraham ag si Jacob sa Siquiem nga sa bukid ngato it Gerizim (basaha sa Gen 12:7 ag 33:20).

^hSa kultura it mga Judio, nagaawat eang sinanda it oras ro sangka rabbi kon mag-inistorya imaw sa sangka bayi.

ginpang-obra. Bukon man siguro it imaw ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos pero imaw lang kunta, no?” ³⁰ Gumuwa sanda sa banwa ag umadto kon siin si Jesus.

**Dapat nga Haom Kita Permi nga Magsugid
ku Mayad nga Balita Kada may Kahigayunan**

³¹ Idto ma't-a sa may bubon, ginahinambae si Jesus ku anang mga sumueunod, “Rabbi, kaon eon.”

³² Pero nagsabat imaw, “May akon 't-a nga pagkaon nga owa ninyo masayri.”

³³ Sinanda dayon ku anang mga sumueunod sa kada isaea, “Sin-o man abi kana iya ro madaea it pagkaon?”

³⁴ Naghambae si Jesus kanda, “Ro akong pagkaon hay ro pagtuman sa gusto ku nagpadaea iya kakon ag ro pagtapos ku anang ginapaobra kakon. ³⁵ Bukon abi it sininyo hay ap-at nga buean pa bago magtig-aeani? Pero ginahambae ko kinyo nga tig-aeani eon. Pamantaw kamo it mayad ag makita ninyo ro mga tawo nga nagapaeangop nga pareho it gianyon nga nagahueat lang nga anihon. ³⁶ Ro nagaani kanda hay nagabaton eon it suhoe ag ro mga tawo nga ginaani hay taw-an it kabuhi nga owa it katapusan. Ngani ro nagtanom ku Mensahi it Dyos ag ro nagaani hay magkaibahan nga magakalipay. ³⁷ Kon mawron, matuod gid ro hambaeunon nga ‘eain ro gatanom ag eain man ro gaani.’ ³⁸ Ginpapanaw ko kamo agod anihon ro owa ninyo pagkabudlayi. Iba karon ro nagkabudlay ag kamo ro magaani ku andang kinabudlayan.”

³⁹ Dagaya nga mga Samaritanhon nga tagauna sa banwa ngato ro nagtuo kay Jesus dahil sa ginhambae ku rato nga bayi nga ginhambae mana nana kakon ro tanan nakong ginpang-obra.

⁴⁰ Ngani pag-abot nanda kay Jesus hay ginhinawiran nanda imaw nga magtenir anay sa andang lugar. Ngani nagtenir imaw idto it daywang adlaw ⁴¹ ag abo pa gid ro nagtuo kana dahil sa anang pagturo. ⁴² Hambae ku mga tawo sa bayi ngato, “Gatuo eon kami makaron bukon eang it dahil sa imong ginsugid, kundi dahil habatian namon mismo ro anang hambae. Ngani sigurado eon kami nga imaw matuod ro Maneueuwas it mga tawo sa bilog nga kalibutan.”

Ginpamayad ni Jesus ro Unga it Sangka Opisyal

⁴³ Pagkataliwan it daywang adlaw ngato, nagpadayon sanday Jesus sa andang pagpamanawon pabalik sa probinsya it Galilea.

⁴⁴ Nag-adto imaw idto bisan imaw mismo ro naghambae nga ro propeta hay owa ginapadunggi sa ana mismong nasyon. ⁴⁵ Pag-abot nana sa Galilea hay gin-abi-abiⁱ gid imaw ku mga tagaidto dahil hakita nanda ro tanan nanang gin-obra sa Jerusalem pagtambong nanda sa Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan.

⁴⁶ Samtang idto si Jesus sa Galilea hay nag-adto imaw it uman sa Cana kon siin ginhimo nana kato nga bino ro tubi. Idto sa banwa it Capernaum^j nga sakop man ku probinsya it Galilea hay may opisyal it hari^k nga may unga nga eaki nga nagamasakit. ⁴⁷ Habatian ku opisyal ngato nga nag-abot si Jesus sa Galilea halin sa Judea ngani ana ra nga gin-adtunan. Pag-abot idto hay nagpakitluoy imaw kay Jesus nga mag-adto sa anda ag pamayron ro anang unga nga nagatagumatayon.

⁴⁸ Pero naghambae si Jesus kana, “Indi gid-a kamo magtuo kakon kon indi ninyo ako hikita nga mag-obra it makangawa-ngawa nga milagroso nga pamatuod.”

⁴⁹ Nagsabat ro opisyal, “Sir, musyon bago mamatay ro akong unga.”

⁵⁰ Naghambae kana si Jesus, “Uli eon ay mayad eon ro imong unga.”

Nagpati ro opisyal sa ginhambae ni Jesus ag umuli dayon imaw.

⁵¹ Pagkamasunod nga adlaw, tag nagapaeusob pa eang imaw paadto sa Capernaum hay ginsueang-sueang imaw ku anang mga ulipon ag ginsugiran nga mayad eo’t-a ro anang unga. ⁵² Nangutana dayon kanda ro opisyal kon kan-o imaw nagmayad.

Hambae nanda, “Gulpi eang naduea ro anang eagnat kabii it alas syete^l.” ⁵³ Dikato hasayri ku opisyal nga nagmayad ro anang unga ku oras ngato mismo nga naghambae si Jesus nga “Mayad eon ro imong unga.” Ngani nagtuo imaw kay Jesus pati ro anang bilog nga panimaey. ⁵⁴ Raya ro pangaywa nga milagroso nga pamatuod nga

ⁱGin-abi-abi manlang nanda si Jesus ay gusto nandang makakita it mga milagro, bukon it dahil ginapadunggan nanda imaw bilang Maneueuwas it bilog nga kalibutan pareho ku gin-obra ku mga Samaritanhon.

^jRo kaeayo it Capernaum sa Cana hay mga 33 kilometros.

^kRo hari ngara siguro hay si Gobernador Herodes nga gintawag nga hari sa Mateo 14:9 ag sa Markos 6:14-19.

^lSa Greniyego, raya hay ‘sa ika-7 oras’. Basaha ro ‘Paathag kon paalin ro paghuyap ni Juan it oras sa rayang anang ginsueat’ sa Haunang mga Bisaea.

gin-obra ni Jesus sa Galilea. Gin-obra ra nana ku pangaywa nanang pagbalik sa Galilea halin sa Judea.

Nagpamayad ni Jesus it Sangka Eaki nga Eupog sa Adlaw it Inogpahuway

5¹ Ku ulihi, may Pagtililipon eon man ro mga Judio, ngani nagpaJerusalem eon man si Jesus.² Idto sa Jerusalem hay may gin-obra nga mabahoe nga tangke it tubi^m nga maeapit sa pwertahan nga kon tawgon hay Pwertahan it mga Karneroⁿ. Ro tangke it tubi ngara hay ginatawag nga Betesda sa linggwahe ku mga Judio. May limang ka portico^o sa mga kilid kara^p ³ ag dikato nagaebog ro kaabo-abo nga mga may diperensya sa eawas pareho it mga bulag, mga eupog, ag mga paralisado.^q ⁴ Kato abi kuno hay may anghel kon amat nga gapanaog sa ratong tilipunan it tubi ag ginakueabo ro tubi ag kon sin-o ro hiuna nga makaeusob dikato hay gamayad bisan ano ro anang baeatian.” ⁵ Kaibahan sa mga tawo ngato idto hay sangka eaki nga 38 anyos eon ro diperensya sa anang eawas. ⁶ Hakita imaw ni Jesus nga nagaebog idto ag hasayran nana nga mabuhay eon nga makarato ro sitwasyon ku eaki ngato. Ana ra dayon nga pinangutana, “Gusto mo nga magmayad?”

⁷ Nagsabat ratong may diperensya, “Sir, gusto ko kunta ugaling hay owa it gahakwat kakon paadto sa tangke kon kueabuon eon ro tubi. Permi akong haunahan it iba ay indi ako kadali-dali it adto idto.”

⁸ Naghambae dayon si Jesus, “Bangon. Hakwata ring eugban ag pumanaw ka eon.” ⁹ Nagmayad eagi tag eaki ag anang ginhakwat ro anang eugban ag pumanaw.

Ratong adlaw hay Adlaw it Inogpahuway, ¹⁰ ngani ginbuslahan ku mga manogdumaea it mga Judio ro eaki ngato nga nagmayad.

^mRo tangke ngato hay owa nakatungtung sa ibabaw it eugta kundi ginsilsil nga dalipi o human sa bato.

ⁿRaya hay sambilog sa mga daeagko nga pwertahan sa mataas nga pader palibot sa syudad it Jerusalem. Dikara gipaagya ro mga karnero nga inoghaead sa Templo.

^oBasaha ro pagpaathag it ‘portico’ sa Ro Kahueuguan it mga Bisaea sa likod ku rayang Kasueatan.

^pRo tangke ngato it tubi hay daywa’t-a nga bilog ag may sangka portico sa kada likid kato ag sangka portico sa tunga nanda.

^qOwa gintapoe sa pinakadaan ag pinakamasaligan nga kopya it Sagrado nga Kasueatan ro “dahil nagahueat sanda nga maghueag ro tubi.

Hambae nanda, “Adlaw it Inogpahuway makaron! Eapas sa atong mga kasuguan ro imong pagbitbit ku ing eugban ngaron!”

¹¹ Nagsabat ro eaki, “Hay ginhambae ma’t-a ako ku ratong nagpamayad kakon nga hakwatan ko kuno ro akong eugban ag magpanaw.”

¹² Ginpangutana nanda imaw, “Sin-o ro naghambae kimo nga hakwatan mo ring eugban ag magpanaw?” ¹³ Pero owa imaw it ikasugid nga ngaean ay nakahalin eo’t-a si Jesus it hipos ag matsa naduea ea’t-a imaw sa kaabo-abo nga tawo idto.

Ginhiningabot si Jesus Dahil sa Anang mga Ginahimo sa Adlaw it Inogpahuway ag sa Anang Pag-ako ku Anang PagkaDyos

¹⁴ Ku ulihi, hakita ni Jesus ratong tawo sa Templo. Ginhambae dayon imaw ni Jesus, “Haron, mayad ka eon pero dapat ka eon nga maghinuesoe ag magtalikod sa imong saea. Dahil kon indi, ro imong dangaton nga pina sa ulihi hay mas pa kaysa sa imong diperensya anay ngato.”

¹⁵ Pagkatapos hay nagpanaw ro eaki ngato ag bumalik sa mga manogdumaea ngato ag ginsugid nga si Jesus gali ro nagpamayad kana. ¹⁶ Dahil makaraya ro mga ginahimo ni Jesus sa Adlaw it Inogpahuway, mawron nga nag-umpisa ro paghiningabot kana ku mga manogdumaea.

¹⁷ Pero ro ginasabat ni Jesus kanda hay, “Ro Dyos nga akong Ama hay owa gapundo sa anang ginaobra, mawron nga owa ko man ginapunduhi ro anang ginapaobra kakon.” ¹⁸ Pagkabati kara ku mga manogdumaea hay mas kapin pa gid nga nag-inusoy sanda it ideya nga hipatay imaw. Kon kanda, owa eang nana pageapasa ro Kasuguan parti sa Adlaw it Inogpahuway, kundi ana pa nga ginaako nga ro pagkadyos it Dyos hay ana man, ay ginaako nana nga ana gid mismo nga ama ro Dyos.

Ro Otoridad ni Jesus nga Magbanhaw it Patay ag Maghukom

¹⁹ Ngani naghambae si Jesus sa mga manogdumaea ngato, “Matuod gid rang ginahambae kinyo nga Ako nga Unga it Dyos hay indi pwede nga mag-obra it akon-akon eang kundi ro akon eang nga ginaobra hay kon ano ro akong hasayran nga gusto ku akong Ama nga obrahon. Ngani ro mga ginaobra it Ama hay anang ginaobra paagi kakon nga anang Unga. ²⁰ Tungod palangga it Ama ako nga anang Unga, mawron nga ginapakita nana kakon ro tanan nga anang

ginapaobra kakon ag mas pa sa akong nahimo eon ro anang ipakita kakon nga akong obrahon agod mangawa kamo. ²¹ Gabanhaw ro Ama it mga patay ag gatao it kabuhi sa mga tawo ag makaruyon man ro ginaobra nakon nga anang Unga. Ako man ro gatao it kabuhi sa gusto nakon nga taw-an. ²² Mahimo ko ron tungod bisan ngani ro Ama hay bukon it imaw ro gahukom sa mga tawo kundi gintaw-an nana ako nga anang Unga it tanan nga otoridad nga maghukom. ²³ Gin-obra nana ron agod ako nga Unga hay tahuron it tanan nga tawo pareho ku andang pagtahod kana nga aking Ama. Ro owa nagatahod kakon nga Unga hay owa man nagatahod sa akong Ama nga nagpadaea kakon iya.”

²⁴ Naghambae pa gid si Jesus, “Matuod gid rang ginahambae kinyo nga ro nagapamati sa akong ginahambae ag nagatuo sa nagpadaea iya kakon hay may kabuhi nga owa it katapusan. Indi imaw pagasentensyahan it kamatayon nga owa it katapusan dahil ginsaylo eon imaw ag gin-iba sa mga gintaw-an it kabuhi nga owa it katapusan. ²⁵ Matuod gid rang ginahambae kinyo nga maabot ro oras, ag makaron eon ngani ron, nga mabatian ku mga pareho it patay tungod sa andang kasae-anan^r ro hambae nakon nga Unga it Dyos ag ro magapamati hay taw-an ko it minatuod nga kabuhi^s. ²⁶ Mahimo ko ron tungod kon paalin nga may gahom ro akong Ama nga magtao it kabuhi hay makaruyon man ako. Gintugot nana nga ako man hay may gahom nga magtao it kabuhi. ²⁷ Gintaw-an man nana ako it otoridad nga maghukom sa mga tawo tungod ako hay Unga man it Tawo. ²⁸ Ayaw kamo it kangawa sa akong ginhambae ngara tungod maabot ro oras nga mabatian it tanan nga mga patay ro akong limog ²⁹ ag mabanhaw sanda ag magaguwa sa andang mga eueubngan. Ro mga mayad ro binuhatan hay magakabuhi hasta sa owa it katapusan, pero ro maeain ro binuhatan hay pagasintensyahan nga pinahan hasta sa owa it katapusan. ³⁰ Indi pwede nga mag-obra ako it akon-akon eang. Kon maghukom ako hay ginasunod ko eang kon ano ro ginahambae kakon it Dyos. Ngani, tama ro akon nga paghukom sa mga tawo tungod ro akong gusto nga tumanon hay bukon it ro akong kabubut-on kundi ro ana ku nagpadaea iya kakon.”

^rBasaha sa Efeso 2:1.

^sBasaha sa Juan 10:10.

^tNagatao si Jesus it minatuod nga kabuhi ag kabuhi nga owa it katapusan.

Ro mga Pamatuod nga si Jesus ro Maneueuwas nga Ginpadaea Iya it Dyos

³¹ Naghambae si Jesus, “Kon ako eang ro magpamatuod parti sa akong kaugalingon hay masinghan kamo nga bukon it matuod ro akong ginahambae.^u ³² Pero may una’t-a nga nagapamatuod parti kakon.^v Ag sayod ako nga ro anang ginahambae parti kakon hay matuod.

³³ “Kamo ngani mismo hay nagpaadto it mga tawo kay Juan nga Manogbawtismo agod magpamati sa anang pagturo. Ag ginpamatud-an nana kon sin-o gid ako. ³⁴ Owa eon gid man it kinahangean nga may tawo nga magpamatuod parti kakon pero ginapadumdum ko manlang kamo ku ginhambae ni Juan agod mageuwas kamo kon magpati kamo. ³⁵ Si Juan hay pareho it iwag nga gatao it kahayag sa paino-ino it mga tawo ag sa matag-od nga tyempo hay nalipay gid kamo nga nahayagan ro inyong paino-ino sa anang mga ginaturo. ³⁶ Pero may pagpamatuod parti kakon nga mas pa sa pagpamatuod ngato ni Juan. Ruyon hay ro akong mga ginahimo nga ginpaobra kakon ku akong Ama nga dapat ko nga tapuson. Nagapamatuod ron sanda nga ro Ama gid ro nagpadaea iya kakon. ³⁷ Ag ro Ama nga nagpadaea iya kakon hay imaw mismo ro nagpamatuod parti kakon.^w Halin pa kato hay owa gid ninyo pagpamatii ro anang ginahambae ag owa man ninyo pagkilan-a ro anang pagpakatawo iya sa kalibutan. ³⁸ Owa man ninyo ginatanom sa inyong paino-ino ro anang ginahambae tungod ro anang ginpadaea iya hay ruyon mismo ro owa man ninyo ginapatihi. ³⁹ Sige ro inyong tinuon ku Sagrado nga Kasueatan ay gaeaom kamo nga paagi sa inyong pagtinuon ngaron hay makabaton kamo it kabuhi nga owa it katapusan. Pero ro Kasueatan ngaron hay nagatumod kakon ⁴⁰ ugaling hay owa gihapon kamo naila magdangop kakon agod taw-an ko kamo ku kabuhi ngaron nga owa it katapusan.

⁴¹ “Owa ako nagahangad nga dayawon it mga tawo nga parehas kinyo. ⁴² Kilaea ko gid kamo ag sayod ko nga owa gid kamo it paghigugma sa Dyos. ⁴³ Nag-adto ako iya nga may otoridad ku akon nga Ama ugaling owa ninyo ako ginabatuna. Pero kon may mag-abot

^uRaya gid mismo ro andang ginhambae sa Jn 8:13.

^vRo ginapatungdan kara ni Jesus hay ro Ama (basaha sa bersikulo 37).

^wTanan nga ginpasueat it Dyos sa Daan nga Kasueatan hay nagatumod kay Jesus ag rato hay pamatuod it Dyos parti kana. (Basaha sa Mt 3:17, Mk 1:11 ag Lk 3:22.)

ngani iya kinyo nga gaturu nga sa ana eang nga kaugalingon gahalin ro anang otoridad nga halin bisan kanyo hay imaw 't-a ro inyong ginabaton. ⁴⁴ Paalin 't-a ano abi kamo magtuo kakon kon ro inyo eang nga ginahangad hay ro pagdayaw it kada isaea ag owa gid kamo gahangad ku pagdayaw it owa't kapareho nga Dyos?

⁴⁵ "Sa adlaw it paghukom hay bukon 't-a it ako ro magaakusar kinyo sa Ama. Nagasalig kamo nga sa inyong pagtuman ku Kasuguan nga ginsueat ni Moises hay maeuwas kamo. Pero indi ninyo ron matuman it insakto ngani si Moises mismo ro magaakusar kinyo.

⁴⁶ Kon matuod nga nagapati gid kamo sa ginsueat ni Moises hay inyo man kunta ako nga patihan tungod ako't-a ro ginatumod sa anang ginsueat ngato.^x ⁴⁷ Pero sa minatuod hay owa 't-a kamo gapati sa anang ginsueat ngani paalin man kamo magpati sa akong ginahambae?"

Ginpakaon ni Jesus ro Sobrang Limang Libo Paagi sa Anang Gahom

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lu 9:10-17)

6 ¹ Ku ulihi, nagtabok sanday Jesus sa Dagat it Galilea nga ginatawag man nga Dagat it Tiberias. ² Kaabo-abo nga tawo ro nagsinunod kana^y ay hakita abi nanda ro mga milagrosong pamatuod nga anang ginaobra sa pagpamayad it mga masakiton. ³ Pagkapanaog ni Jesus sa baroto hay nagsaka imaw sa bukid nga maeapit idto kaibahan ro anang mga sumueunod ag nagpungko sanda idto. ⁴ Madali lang kato ro pagtililipon it mga Judio nga kon tawgon hay Pagdumdum ku Pagtaliwan.

⁵ Pagtan-aw ni Jesus, hakita nana ratong kaabo-abo nga tawo nga nagsinunod kanda nga nagapaadto eon kanda. Naghambae imaw kay Felipe, "Siin baea kita mabakae it pagkaon para sa mga tawo ngara ay?" ⁶ Sayod eon ni Jesus kon ano ro anang obrahon, pero naghambae imaw kato agod testingan si Felipe.

⁷ Nagsabat si Felipe, "Bisan 200 ka denaryo^z hay indi mag-igo nga ibakae it tinapay agod maghilisamit sanda bisan tig sangkiri."

^xAbo nga bersikulo sa ginsueat ni Moises ro nagatumod kay Jesus. Halimbawa sa Gen 3:15; 9:26; 22:18; 49:10; Num 24:17; Deut 15:18, ag iba pa.

^yRo mga tawo hay nagtinikang sa baybay paadto sa ginapaadtunan nanday Jesus (basaha sa Mateo 14:13, Markos 6:33 ag Lukas 9:11).

^zRo sang denaryo hay sang adlaw nga sweldo it sangka trabahador.

⁸Tapos, isaea sa mga sumueunod ni Jesus nga si Andres nga igmanghod ni Simon Pedro hay naghambae, ⁹“May iya nga sangka binatilyo nga may baeon nga limang ka sebada nga tinapay ag daywang ka isda. Pero paalin ra makaigo sa kaabuon ku mga tawo ngara?”

¹⁰Naghambae dayon si Jesus, “Papungkua ninyo ro mga tawo.” Madamoe ro hilaunon sa lugar ngato, ngani nagpungko ro tanan ngato nga mga tawo ag ro kaabuon ku mga eaki nga idto hay mga limang libo. ¹¹Ginbuoe dayon ni Jesus ratong tinapay ag nagpasaamat sa Dyos. Ana dayon rato nga ginpapanueupod sa mga nagapueungko ngato. Makarato man ro anang gin-obra sa isda ag nagkaon sanda hasta nagkaeabusog. ¹²Tag busog eon sanda tanan, ginhambae ni Jesus ro anang mga sumueunod, “Tipuna ninyo ro mga habilin ngaron agod owa it amulit.” ¹³Ngani gintipon nanda ro habilin ku limang ka tinapay ngato ag nakapuno sanda it dose nga ka kaing. ¹⁴Pagkakita ku mga tawo ku milagrosong pamatuod nga ginhimo ni Jesus, naghambae sanda, “Imaw eon gid-a ra ro propeta nga ginpromisa it Dyos nga paadtunon iya sa kalibutan.” ¹⁵Hasayran ni Jesus nga gusto ku mga tawo nga hawiran imaw ag piliton nga mangin hari nanda, ngani pumanaw imaw nga isaea ag sumaka it uman sa bukid.^a

Nagtikang si Jesus sa Ibabaw it Tubi

(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

¹⁶Tag nagasalikaeom eon, nag-adto sa baybay ro mga sumueunod ni Jesus ¹⁷⁻¹⁸ag nagsakay sa baroto ag nagpanaw patabok sa Capernaum. Tag gabii eon, nagbaskog gid ro hangin ag nageagko ro humbak ag owa 't-a gihapon Jesus nakaapas kanda. ¹⁹Tag mga lima o an-om nga kilometro eon ro andang pagginaod, hakita nanda si Jesus nga nagatikang sa ibabaw it tubi ag nagapaeangop sa andang baroto ag kinuebaan sanda. ²⁰Pero naghambae si Jesus kanda, “Ako ra, ayaw kamo it kahadlok.” ²¹Pagkabati nanda kato hay owa eon sanda nag-isaea-daywa nga pasakyon imaw sa baroto. Ag gulpi ea't-a nga nakaabot eagi sanda sa andang ginaadtunan.

^aPagkakita nanday Jesus ku kaabo-abo ngatong tawo nga nag-abot hay nagpanaog siguro sanda ag gintabo ro mga tawo ngato sa ubos it bukid kon siin nanda ginpakaon.

Si Jesus ro Minatuod nga Pagkaon nga Nagatao it Kabuhi

²² Pagkaaga, ro kaabo-abo nga tawo nga idto sa tabok it dagat kon siin naghaling ro mga sumueunod hay nag-usoy kay Jesus. Sayod abi nanda nga sambilog man lang ro baroto kabii idto sa baybay ag owa rikato si Jesus nagsakay kaibahan ku anang mga sumueunod kundi nagpanaw sanda nga sanda eang. ²³ May iba dayon nga mga baroto nga halin sa Tiberias nga nag-abot ag nagdungka maeapit sa lugar nga kon siin ginpasaeamatan it Ginuo ro pagkaon nga anang ginpakaon sa mga tawo. ²⁴ Ngani pagkasayod ku mga tawo nga owa idto si Jesus pati ro anang mga sumueunod hay nagsakay sanda sa mga baroto ngato ag nagpaCapernaum agod usuyon si Jesus.

²⁵ Pagkakita ku mga tawo ngato kay Jesus idto sa tabok hay ginpangutana nanda imaw, “Rabbi, kan-o ka pa iya nag-abot ay?”

²⁶ Nagsabat si Jesus, “Matuod gid rang ginahamabae kinyo nga ginausoy ninyo ako bukon it dahil haeubtan ninyo ro kahueugan it mga milagrosong pamatuod nga hakita ninyo, kundi dahil nagkaeabusog kamo ku tinapay nga ginpakaon ko kinyo. ²⁷ Ayaw kamo magkinabudlay para sa pagkaon nga nagakaban-os eang kundi para sa minatuod nga pagkaon^b nga nagadurar ag nagatao it kabuhi nga owa it katapusan. Raya ro pagkaon nga itao ko kinyo tungod ako nga Unga it Tawo ro ginbutang ku Ama nga Dyos nga anang tigeawas nga magtao karon.”

²⁸ Ngani ginpangutana nanda imaw, “Hay maalin kami agod maobra namon ro mga ueubrahon nga ginapangayo it Dyos?”

²⁹ Ginsabat sanda ni Jesus, “Ro ginapangayo it Dyos nga obrahon ninyo hay tuuhan ninyo ako nga anang ginpadaea iya.”

³⁰ Pinangutana nanda dayon imaw, “Hay ano nga milagrosong pamatuod ro imong ipakita kamon agod magtuo kami kimo? Maalin ka man ³¹ ay kato’t-a hay ginpakaon ni Moises it manna ro atong mga kalolo-lolohan idto sa disyerto. Ginsueat ngani sa Sagrado nga Kasueatan nga, ‘Gintaw-an nana sanda it pagkaon^c nga halin sa eangit.’ ” ^d

³² Nagsabat si Jesus, “Matuod gid rang ginahambae kinyo nga bukon ’t-a it si Moises ro nagtao it pagkaon ngato nga halin sa eangit

^bSi Jesus mismo ro minatuad nga pagkaon ngara (basaha sa bersikulo 35 ag 53).

^cSa Griniyego, ro bisaea ngara hay ‘tinapay’ pero ro kahueugan man hay ‘pagkaon.’

^dBasaha sa Exodo 16:4-5 ag sa Mga Salmo 78:24.

kundi ro akon nga Ama. Ag ro anang ginatao makaron kinyo hay bukon it manna kundi ro minatuod nga pagkaon halin sa eangit.

³³ Ag ro minatuod nga pagkaon ngara nga ginatao it Dyos hay ro naghalin sa eangit ag nagatao it matuod nga kabuhi sa mga tawo iya sa kalibutan.”

³⁴ Tapos, naghambae sanda, “Sir, taw-i abi kami permi ku ruyon nga pagkaon.”

³⁵ Nagsabat si Jesus, “Ako’t-a ro pagkaon nga nagatao it minatuod nga kabuhi. Ro bisan sin-o nga gadangop kakon hay indi eon paggutumon hasta hin-uno ag ro bisan sin-o nga gatuo kakon hay indi eon pag-uhawon it uman. ³⁶ Pero bisan hakita eon ninyo ako hay owa man gihapon kamo gatuo kakon ag ginhambae ko eon kamo karon. ³⁷ Tanan nga tawo nga gintugyan kakon it Ama hay magadangop kakon. Ag ro bisan sin-o nga magdangop kakon hay indi ko gid pagbalibaran, ³⁸ tungod nanaog ako iya halin sa eangit agod tumanon ro pagbuot ku nagpadaea iya kakon bukon it ro akong pagbuot. ³⁹ Ag ro pagbuot ku nagpadaea iya kakon hay raya, nga indi ko gid hiduea ro bisan sambilog sa anang gintugyan kakon kundi banhawon ko sanda sa katapusan nga adlaw. ⁴⁰ Raya ro pagbuot ku akon nga Ama, nga ro tanan nga nagakilaea ag nagatuo kakon nga anang Unga hay may kabuhi nga owa it katapusan. Ag banhawon ko sanda sa katapusan nga adlaw.”

⁴¹ Nagkilinumod ro mga Judio kay Jesus ay naghambae imaw nga imaw ro minatuod nga pagkaon nga naghalin sa eangit. ⁴² Hambae nanda, “Bukon abi it si Jesus ra nga unga ni Jose? Kilaea gid naton ro anang mga ginikanan kara a, tapos mahambae’t-a imaw nga naghalin imaw sa eangit!”

⁴³ Ginsabat sanda ni Jesus, “Ayaw kamo it kinumod. ⁴⁴ Owa it makadangop kakon kon indi imaw pagtaw-an it pagbuot nga himuon ron ku akon nga Ama nga nagpadaea iya kakon. Tapos, banhawon ko imaw sa katapusan nga adlaw. ⁴⁵ Nasueat sa kasueatan it mga propeta kato anay nga, ‘Ro tanan nga tawo hay tud-an it Dyos.’^e Ngani ro tanan nga nagpamati sa Ama ag nakaeubot sa anang ginhambae hay magadangop kakon. ⁴⁶ Pero owa ako gahambae nga may nakakita sa Ama dahil owa it nakakita kana mageuwas eang sa naghalin idto sa Dyos. Imaw eang gid ro nakakita sa Ama. ⁴⁷ Matuod gid rang ginahambae kinyo nga ro bisan sin-o nga nagatuo kakon hay may ana eon nga kabuhi nga owa it katapusan. ⁴⁸ Ako ro

^eIsa 54:13

pagkaon nga nagatao it minatuod nga kabuhi. ⁴⁹Bisan nagkaon ro inyong mga kalolo-lolohan ku ratong pagkaon nga manna idto sa disyerto hay nagkaeamatay man gihapon sanda. ⁵⁰Pero iya kinyo ro pagkaon nga halin sa eangit agod makaon it bisan sin-o ag ro makakaon kara hay indi makaagi it kamatayon.^f ⁵¹Ako nga naghalin sa eangit rondayang pagkaon nga nagatao it minatuod nga kabuhi. Ag ro magakaon ku pagkaon ngara hay magakabuhi hasta sa owa it katapusan. Ag ro pagkaon ngani ngara nga itao nakon sa mga tawo sa kalibutan agod magakabuhi sanda hay ro akon nga eawas.”

⁵²Pagkabati kara ku mga Judio hay nagbinais sanda ag nagpaeangutan-an, “Paalin ikatao ku tawo ngara ro anang eawas agod atong kan-on?”

⁵³Ngani naghambae si Jesus kanda, “Matuod gid rang ginahambae kinyo nga kon indi ninyo pagkan-on ro eawas nakon nga Unga it Tawo ag kon indi ninyo pag-imnon ro akon nga dugo hay owa kamo it kabuhi nga owa it katapusan. ⁵⁴Ro gakaon ku akon nga eawas ag ro gainom ku akon nga dugo hay may kabuhi nga owa it katapusan ag banhawon ko imaw sa katapusan nga adlaw, ⁵⁵tungod ro akong eawas ro minatuod nga pagkaon ag ro akong dugo ro minatuod nga ilimnon. ⁵⁶Ngani ro magakaon ku akon nga eawas ag magainom ku akon nga dugo hay magapadayon sa anang maeueot nga kaangtanan kakon ag makaruyon man ro akong kaangtanan kana. ⁵⁷Ginpadaea ako iya ku akong Ama nga ginahalinan it kabuhi ag kon mauno nagakabuhi ako dahil kana, makaruyon man ro nagakaon kakon hay magakabuhi man dahil kakon.

⁵⁸“Ako ro minatuod pagkaon nga naghalin sa eangit nga bukon it pareho ku pagkaon nga ginkaon kato ku atong mga kalolo-lolohan. Bisan ginkaon nanda rato hay nagkaeamatay man gihapon sanda. Pero ro nagakaon ku raya nga minatuod nga pagkaon hay magakabuhi hasta sa owa it katapusan.” ⁵⁹Ro mga raya ngara hay ginhambae ni Jesus tag nagaturo imaw sa sinagoga idto sa Capernaum.

^fRo kahueugan kara hay bukon it pagkamatay it eawas kundi pina sa impierno hasta sa owa it katapusan, nga ginatawag man nga ‘pangaywa nga kamatayon’ (basaha sa Pahayag 2:11, 20:6, 14 ag 21:8).

Abo nga mga Sumueunod ro Nag-ayaw kay Jesus Pero ro Iba ma't-a hay Nagpadayon sa Pagsunod Kana

⁶⁰ Pagkabati ku mga sumueunod ni Jesus ku ana ngatong ginturo hay abo kanda ro naghambae, “Grabi gid-a ro anang ginahambae ngaron. Sin-o man abi karon ro makabaton?”

⁶¹ Bisan owa it nagsugid kay Jesus hay sayod gihapon nana nga nagakilinumod kara ro anang mga sumueunod, ngani ginhambae nana sanda, “Hay matalikod eon baea kamo sa inyong pagtuo kakon dahil sa akon ngarang ginhambae? ⁶² Paalin abi kon hikita ninyo ako nga Unga it Tawo nga magakayab sa eangit nga akong ginhalinan?”

⁶³ Ro Espirito Santo ro gatao it kabuhi. Indi gid ra mahimo it tawo. Ro akong ginhambae kinyo hay halin sa Espirito Santo ag raya ro makatao kinyo it kabuhi nga owa it katapusan.⁸ ⁶⁴ Pero may una gihapon kinyo nga owa nagatuo kakon.” Ginhambae ron ni Jesus ay halin pa kato hay sayod eagi imaw kon sin-o ro mga owa nagatuo kana ag kon sin-o ro magatraidor kana.

⁶⁵ Naghambae pa gid si Jesus, “Mawron ngani nga ginhambae ko kinyo nga owa it makadangop kakon kon indi imaw pagtaw-an ku Ama it pagbuot nga himuon ron.”

⁶⁶ Halin kato, dagaya sa anang mga sumueunod ro nagtalikod kana ag owa eon magsunod-sunod pa. ⁶⁷ Ngani ginhambae nana ro anang dose nga ka sumueunod, “Hay kamo? Inyo ma't-a kamo magtalikod kakon no?”

⁶⁸ Nagsabat si Simon Pedro, “Ginuo, kanyo pa abi kami maadto? Ikaw eang ro nagaturo it mensahi nga nagatao it kabuhi nga owa it katapusan. ⁶⁹ Ag kami't-a hay nagtuo kimo ag sigurado gid kami nga ikaw ro Balaan nga ginpadea iya it Dyos.”

⁷⁰ Naghambae dayon si Jesus, “Bukon abi nga ako't-a ro nagpili kinyo nga dose? Pero ro sambilog kinyo hay ulipon ni Satanash.”

⁷¹ Ro ginapatungdan kato ni Jesus hay si Judas nga unga ni Simon

⁸Pwede man nga eubton ro bersikulo ngara it makaraya: Agod makabaton kamo it minatuod nga kabuhi, ro inyo dapat nga pageubot sa akong ginhambae hay bukon it litiral dahil kon litiral eang hay indi ninyo ron mapuslan. Dapat ninyo nga eubton ro madaeom nga kahueugan karon agod makabaton kamo ku ruyong kabuhi nga owa it katapusan.

^hSa Griniyego, raya hay ‘dyablo’ nga ro kahueugan hay manogpakaen o manogpabangod.

Escariote dahil imaw ra ro magatraidor kay Jesus sa ulihi, bisan isaea ra imaw sa dose nana nga ka sumueunod.

Owa Pa Nagtuo kay Jesus ro Anang mga Igmanghod

7¹ Pagkatapos kato hay idto eang si Jesus naglinibot sa Galilea. Owa imaw mag-adto sa Judea ay sayod nana nga nagainusoy it ideya ro mga manogdumaea it mga Judio idto nga hipatay imaw.ⁱ
² Pahilangupon eon kato ro Pagtililipon it mga Judio nga kon tawgon hay Pagpatindog it mga Payag.^j ³ Ngani naghambae kay Jesus ro anang mga igmanghod, “Ham-a’t gadinuhong ka’t-ing riya? Panaw to sa Judea agod hikita man ku kaabo nimong mga sumueunod ro imong mga makangawa-ngawang ginaobra! ⁴ Paalin ka’t-ing karon mangin bantog kon sa sangka hilit ka eang mag-obra it mga milagro? Sige, panaw eon, pakitaan sa bilog nga kalibutan ro imong mga ginaobra ngaron!” ⁵ Ginhambae nanda ron ay bisan mga igmanghod sanda ni Jesus hay owa sanda nagatuo kana.

⁶ Nagsabat kanda si Jesus, “Owa pa’t-a mag-abot ro oras nga tumanon ko ro plano it Dyos. Pero kamo’t-a hay makaadto idto bisan anong oras. ⁷ Ro mga owa gatuo sa Dyos hay owa it rason nga maugot kinyo, pero naugot ’t-a ron sanda kakon ay ginabulgar ko ro andang maeain nga mga ginahimo. ⁸ Sige, panaw eot’a kamo idto ag magtambong sa Pagtililipon. Indi ako magmunot kinyo ay bukon ko pa ra it oras.” ⁹ Duyon ro anang ginhambae kanda ag nagpabilin anay imaw sa Galilea.

Nagturo si Jesus sa Templo sa Pagtililipon

¹⁰ Pero pagkahalin eon ku ay Jesus nga mga igmanghod paJerusalem agod magtambong sa Pagtililipon hay umapas imaw idto nga imaw eang ag owa imaw magpasaga-saga. ¹¹ Idto sa Pagtililipon hay ginainusoy imaw ku mga manogdumaea it mga Judio ag nagapinangutana sanda sa mga nagataeambong kon siin eon imaw. ¹² Ro mga tawo ma’t-a nga nagtililipon sa Jerusalem hay

ⁱOwa ra nagakahueugan nga nahadlok si Jesus nga patyon ugaling sayod nana nga owa pa ro oras nga matabo rato.

^jRo pagselebrar ku Pagtililipon sa Pagpatindog it mga Payag hay sang dominggo it eawig. Sa andang pagselebrar kara, nagaobra ro mga Judio it mga payag ag rikaron anay sanda nagatenir sa pagdumdum nanda sa pagpamanawon anay sa disyerto ku andang mga kalolo-lolohan tag naghalin sanda sa Egipto. Ginahiwat ra sa buean it Oktubre.

nagabinais parti kay Jesus. May mga gahambae, “Mayad ma’t-a imaw nga tawo a.” Pero ro iba ma’t-a hay gahambae, “Mayad gali ruyon nga ginapataeang t’a nana ro mga tawo!” ¹³ Pero owa man nanda ginabaskuga ro andang istorya ay nahadlok sanda nga mabatian ku andang mga manogdumaea.

¹⁴ Tag nagakatunga-tunga eon ro mga inadlaw ku Pagtililipon, nag-adto si Jesus sa lagwirta it Templo ag nagtinuro. ¹⁵ Hangawa gid ro mga manogdumaea it mga Judio sa anang ginaturo. Hambae nanda, “Ham-an baea it abo’t-a ro hasayran ku tawo ngara ay owa man imaw ra it mataas nga tinun-an?”

¹⁶ Ngani nagsabat si Jesus, “Ro akong ginaturo hay bukon it akon-akon eang kundi halin sa Dyos nga nagpadaea iya kakon.

¹⁷ Masayran gid ku tawo nga gustong magsunod sa pagbuot it Dyos kon ro akong ginaturo hay akon-akon eang o halin sa Dyos. ¹⁸ Ro nagahambae it ana-ana eang hay nagapadayaw-dayaw. Pero ro gusto nga ro nagpadaea kana eang ro dayawon hay ruyon’t-a ro gahambae it matuod ag owa gapaeatang it mga tawo. ¹⁹ Bukon abi it gintao kato kinyo ni Moises ro Kasuguan it Dyos? Pero owa it bisan sin-o kinyo nga nagatuman gid karon ay kon gatuman gid matuod kamo hay ham-an it ginaideyahan ninyo nga hipatay ako?”

²⁰ Nagsabat ro mga tawo, “Ginsudlan ka siguro it demonyo mawron nga gapinaumang ka’t-ing! Sin-o ro nagaideya nga patyon ka?”

²¹ Nagsabat si Jesus, “May ginmayad ako nga sangka tawo^k ag nadismaya gid kamo tanan ay nagpamayad ako bisan Adlaw rato it Inogpahuway. ²² Pero kamo ngani hay gatuli man ku inyong mga eapsag pagkawaeong adlaw nga natawo^l bisan hanuon rato sa Adlaw it Inogpahuway agod eang tumanon ro kasuguan ni Moises parti sa pagtuli it mga unga. Pero bukon it sa tyempo ni Moises ron nag-umpisa kundi sa tyempo pa’t-a ku mga kalolo-lolohan nga mas hauna pa kay Moises.^m ²³ Kon gatuli kamo bisan hanuon pa sa Adlaw it Inogpahuway agod tumanon eang ro kasuguan it Dyos nga ginsueat ni Moises, ham-an it naakig kamo kakon ay bukon eang ngani it sang parti it eawas ro akong ginpamayad kundi ro bilog nga eawas ku ratong tawo sa Adlaw it Inogpahuway? ²⁴ Ayaw kamo magpanghusgar suno sa inyo eang nga hakita kundi usisaa anay ninyo kon ano gid ro matuod bago kamo magpanghusgar.”

^kBasaha sa 5:1-9.

^lBasaha sa Lev 12:3.

^mBasaha sa Genesis 17:9, 10

Eain-eain ro Pagpati ku mga Tawo Kon Sin-o Gid si Jesus

²⁵ Pagkatapos, may ibang mga tagaJerusalem nga naghambae, “Bukon abi it raya ro tawo nga andang ginaideyahan nga patyon?

²⁶ Tan-awa tuo, hara imaw nagaturo it hayag sa kadagayaan ag gahinipos man lang ro atong mga manogdumaea. Basi sayod gid ’t-a sanda nga imaw ’t-a matuod ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos. ²⁷ Ugaling basi bukon ma’t-a it imaw ra ay sayod gid kita kon tagasiin ra imaw. Ro Maneueuwas ’t-ana hay owa it kasayod kon siin imaw maghalin kon mag-abot eon imaw iya.”

²⁸ Ngani ginbaskog dayon ni Jesus ro anang limog tag nagpadayon imaw sa anang pagturo sa Templo. Hambae nana, “Eaom ninyo hay kilaea ninyo ako ag kon tagasiin ako. Pero owa gid ’t-a gali. Bukon it ako ro nagmato-mato nga mag-adto iya, kundi may una matuod nga nagpadaea kakon iya ag owa ninyo imaw hakilaea. ²⁹ Pero ako’t-a hay kilaea ko’t-a imaw dahil idto ako kana naghalin, ag imaw man ro nagpadaea iya kakon.”

³⁰ Pagkabati it mga manogdumaea ku ginhambae ngato ni Jesus hay ginadakop kunta nanda imaw pero owa gid it bisan sin-o nga nakatabing kana ay owa pa mag-abot ro oras nga tumanon nana ro plano it Dyos. ³¹ Pero abo gihapon ro nagtuo kana sa kaabo-abuon ngato nga mga tawo ag naghambae sanda, “Imaw gid-a ro matuod nga Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos tungod kon bukon it imaw ra hay may maabot pa baea nga makahimo it mas abo pa nga milagrosong pamatuod kaysa kana?”

Ginapadakop Kunta ku mga Pariseo si Jesus

³² Habatian ku mga Pariseo ro ginahambae ngara ku mga tawo parti kay Jesus, ngani sanda ag ro mga pinuno it mga saserdote hay nagsugo it mga gwardya it Templo agod dakpon si Jesus. ³³ Ngani naghambae si Jesus sa mga tawo, “Gaiba pa anay ako kinyo it madali eang nga oras pagkatapos hay mabalik eon ako sa nagpadaea iya kakon. ³⁴ Usuyon dayon ninyo ako, pero indi ninyo ako makita. Indi kamo makaadto sa akon nga ginaadtunan.”

³⁵ Ngani nagpaeangutan-an ro mga manogdumaea, “Siin baea imaw ra gaadto nga indi’t-a kuno naton imaw makita? Hay pa maadto gid ron abi imaw sa atong mga kadugo nga idto gaistar sa mga lugar ku mga bukon it Judio agod tud-an sanda ag pati man ro mga bukon it Judio? ³⁶ Ano gid-a baea ro anang buot hambaeon sa

anang ginhambae nga usuyon naton imaw, pero indi naton imaw makita ag indi kita makaadto sa anang ginaadtunan?”

Ginpromisa ni Jesus nga ro mga Nagatuo Kana hay Makabaton ku Espirito Santo

³⁷ Sa katapusan nga adlaw it Pagtililipon sa Pagpatindog it mga Payag, nga imaw man ro pinakaimportante nga adlaw sa bilog nga pagtililipon, nagtindog si Jesus ag naghambae it mabaskog, “Kon ginauhaw kamo, magdangop kamo kakon ag mag-inom. ³⁸ Ro matabo sa mga nagatuo kakon hay pareho sa ginahambae sa Sagradong Kasueatan nga ‘Halin sa sueod nana hay may magabusawak nga tubi nga nagatao it minatuod nga kabuhi.’ ” ⁿ³⁹ Raya nga ginhambae ni Jesus hay napatungod sa Espirito Santo nga madali lang mabaton ku mga nagtuo kana. Owa pa nanda mabaton ro Espirito tungod owa pa si Jesus hapadunggi.^o

⁴⁰ Ro iba nga nagapamati sa ginhambae ni Jesus hay naghambae, “Imaw eon gid ra ro Propeta nga ginpromisa it Dyos!”^p

⁴¹ Hambae pa gid ku iba, “Imaw ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos.”

Pero ro iba mat-a hay naghambae, “Bukon a. Hay pa tagaGalilea’t-a ro Maneueuwas ay? ⁴² Bukon abi it nasueat sa Sagradong Kasueatan nga ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos hay halin sa linahe ni Haring David ag tagabaryo man it Betlehem pareho kana?”

⁴³ Sari-sari ro ginahambae ku mga tawo kon sin-o si Jesus ngani owa sanda nagkaeasugot. ⁴⁴ Ro iba ma’t-a hay gusto imaw nga dakpon, pero owa gid it nagtabing kana.

Owa Gid Gapati kay Jesus ro mga Manogdumaea it mga Judio

⁴⁵ Ro mga gwardya ngato nga ginsugo nga magdakop kay Jesus hay nagbalik sa mga nagsugo kanda nga mga pinuno it mga saserdote ag mga Pariseo. Pag-abot idto hay ginpangutana sanda ku mga nagsugo kanda, “Ham-an it owa’t-a ninyo imaw pagdakpa?”

⁴⁶ Nagsabat ro mga gwardya, “Owa gid abi it makatupong sa anang pagturo.”

ⁿBukon it sigurado kon ano nga parti it Kasueatan ro buot hambaeon ni Jesus pero basi halin ra sa Isaias 58:11 o sa Zacarias 14:8.

^oGinpadunggan si Jesus paagi sa anang kamatayon, pagkabanhaw ag pagkayab sa eangit.

^pMabasa ra sa Deut 18:15-18.

⁴⁷ Hinambaean sanda ku mga Pariseo, “Hay pa, pati kamo hay hapataeang man? ⁴⁸ May bisan sambilog baea kamon nga mga Pariseo o iba pang mga manogdumaea nga nagtuo kana, ay? ⁴⁹ Owa gid it habadwan sa Kasuguan ro kaabo nga mga tawo ngaron nga nagtuo kana ngani pakamaeauton ron sanda!”

⁵⁰ Naghambae dayon ro isaea sa andang mga kaibahan nga si Nicodemo. Imaw ra kato ro nagpakigkita kay Jesus. Hambae nana, ⁵¹ “Bukon abi it suno sa atong Kasuguan^q hay indi kita makasentensya sa isaeang ka tawo kon indi anay imaw hitaw-an it kahigayunan nga makahambae agod hisayran kon saea ro anang ginaobra?”

⁵² Nagsabat sanda kay Nicodemo, “Hay pa isaea ka man sa mga bukiris nga tagaGalilea ay? Basaha tuo ro Kasueatan ag estudyuhan mo agod hisayran mo nga owa gid it propeta nga halin sa Galilea.”

⁵³ Pagkatapos kara hay nag-ueuli sanda tanan.^r

Ro Bayi nga Hadakpan nga Nagapangawatan

8 ¹ Tag nakahalin eon sanda, si Jesus ma't-a hay nag-adto sa bukid it Olibo. ² Pagkaaga-aga hay nagbalik imaw sa lagwirta it Templo. Tag idto eon imaw hay gintueumpukan imaw it mga tawo ngani nagpungko imaw ag gintinud-an sanda. ³ Tag nagaturo pa imaw, ro mga maestro it Kasuguan ag ro mga Pariseo hay may gindaea nga bayi sa atubang ni Jesus ag ku tanan nga mga tawo. Ro bayi ngato hay hadakpan nga nagapangawatan. ⁴ Naghambae sanda kay Jesus, “Maestro, hadakpan sa akto ro bayi ngara nga nagapangawatan. ⁵ Ginsugo ni Moises sa atong Kasuguan nga ro magkasaea it pareho sa saea ku bayi ngara hay dapat eapgon it bato hasta mamatay. Ano ring mahambae kara?” ⁶ Anda man lang kara nga ginadakop-dakop si Jesus agod may anda dayon nga ikaakusar kana. Pero nagdungok eang si Jesus ag nagsueat ku anang tudlo sa tapu-tapu.

⁷ Pero ginpinangutana gihapon nanda imaw, ngani tumindog si Jesus ag ginhambae sanda, “Kon sin-o kinyo ro owa gid it saea hay imaw ro mag-una it pagbato kana.” ⁸ Pumungko eon man si Jesus ag dumungok ag nagsueat sa tapu-tapu. ⁹ Pagkabati ku mga nagaakusar sa bayi ngato ku ay Jesus nga ginhambae hay tigsambato

^qBasaha sa Exo 23:1 ag Deut 1:16-17.

^rOwa hatapoe ro 7:53-8:11 sa mga pinakadaan ag pinakamasaligan nga kopya it Grineyego nga Kasueatan.

sanda nga naghaealin. Hauna gid naghalin ro mga pinakamagueang kanda. Hasta ku ulihi, ro habilin eon lang hay si Jesus ag ro bayi nga nagatindog sa atubang ku mga tawo idto.

¹⁰ Pagkatapos, nagtindog si Jesus ag ginhambae ro bayi, “Hay siin eon sanda? Owa eon baea it gasentensya kimo it kamatayon?”

¹¹ “Owa eon, Sir,” sabat ku bayi. Naghambae si Jesus, “Indi man ako magsentensya kimo. Uli eon ag talikdi eon ring saea ngaron.”

Owa Nagpati ro mga Pariseo nga Si Jesus ro Iwag it Kalibutan

¹² Tapos, naghambae pa gid si Jesus sa mga tawo, “Ako ro Iwag nga nagatao it kahayag sa paino-ino it mga tawo iya sa kalibutan. Ro nagasunod kakon hay indi magkabuhi sa kadueom, kundi mahayagan imaw ku Iwag nga nagatao it minatuod nga kabuhi.”

¹³ Naghambae dayon kana ro mga Pariseo, “Bukon man it matuod ro imong ginahambae ngaron ay owa man it ibang gapamatuod karon kundi ikaw manlang.”

¹⁴ Nagsabat si Jesus, “Bisan ako mismo ro nagapamatuod sa akong kaugalingon hay matuod ma’t-a ro akong ginahambae tungod sayod ko kon siin ako naghalin ag kon siin ako gapaadto. Pero kamo’t-a hay owa gid karon kasayod. ¹⁵ Ro inyo nga paghusgar kakon hay nabase eang sa kon ano ro inyong makita. Ako’t-a hay bukon it makaruyon kon maghusgar. ¹⁶ Pero kon magpanghusgar gid man ako hay tama ro akong paghusgar ay bukon eang it ako ro magahusgar kundi daywa kami ku Ama nga nagpadaea iya kakon. ¹⁷ Sa Kasuguan nga inyo perming ginabasehan hay nasueat nga kon may daywang ka magpamatuod ag magkasinanto ro andang ginahambae hay masaligan nga matuod ron. ¹⁸ Ako ro isaea sa nagapamatuod parti sa akong kaugalingon ag ro sambilog pa nga nagapamatuod karon hay ro akon nga Ama nga nagpadaea iya kakon.”

¹⁹ Ginpangutana dayon nanda si Jesus, “Hay siin ro imong ginahambae ngaron nga Ama?”

Nagsabat si Jesus, “Owa kamo kakilaea it mayad kakon ag owa man kamo kakilaea it mayad sa akon nga Ama. Kon kilaea kunta ninyo ako it mayad hay kilaea man ninyo it mayad ro akong Ama.”

²⁰ Raya ro ginhambae ni Jesus tag idto imaw nagaturo sa lagwirta it Templo maeapit sa may ginabutangan it haead nga kwarta. Pero owa it nagdakop kana ay owa pa nag-abot ro oras nga tumanon nana ro plano it Dyos.

Ro mga Nagatuo kay Jesus hay Mapatawad Pero ro mga Owa Nagatuo Kana Hay Indi

²¹ Tapos, naghambae pa gid si Jesus kanda, “Sa indi magbuhay hay mapanaw eon ako ag inyo ako nga usuyon, pero indi ninyo ako makita, ag mamatay kamo nga owa mapatawad ro inyong mga saea. Indi kamo makaadto sa akong adtunan.”

²² Naghambae dayon ro mga manogdumaea it mga Judio sa kada isaea, “Ham-an it gahambae imaw nga indi kita makaadto sa anang adtunan? Hay pa manghugot ’t-a ra imaw ay?”

²³ Naghambae si Jesus, “Ro inyong paino-ino hay ana gid it mga tawo iya sa kalibutan nga nagakuntra sa Dyos. Ro akon ma’t-a nga paino-ino ag ginaturo hay eangitnon. Tagaiya kamo sa kalibutan pero ako’t-a hay bukon. ²⁴ Mawron nga naghambae ako kinyo nga mamatay kamo nga owa mapatawad ro inyong mga saea. Kon indi kamo magpati sa akon nga ginahambae kon sin-o gid ako hay mamatay gid-a kamo nga owa mapatawad ro inyong mga saea.”

²⁵ Ginpangutana nanda si Jesus, “Sin-o ka gi’t-imo ay?”

Nagsabat imaw, “Hay kon sin-o ako sinakon kinyo halin pa katon. ²⁶ Abo gid ro akong ikahambae ag ikakondenar kinyo. Pero matuod ro akong mga ihambae ngaron ay ro akon manlang nga ginahambae sa mga tawo iya sa kalibutan hay ro nabatian nakon sa nagpadaea iya kakon ag matuod ro tanan nanang ginahambae.”

²⁷ Pero owa kaeubot ro mga tawo nga ro ginapatungdan kara ni Jesus hay ro Dyos nga Ama. ²⁸ Ngani naghambae si Jesus kanda, “Pagkatapos nga inyo nga hibayaw sa krus ako nga Unga it Tawo hay dikaron ninyo masayran nga matuod ro akon nga ginahambae kon sin-o gid ako. Masayran man ninyo nga owa ako gahimo it bisan ano nga akon-akon eang kundi ro akon nga ginahambae hay ro mga ginturo kakon it Ama. ²⁹ Ro nagpadaea iya kakon hay kaibahan ko permi, owa nana ako ginaaywani dahil ginaobra ko permi kon ano ro gapalipay kana.” ³⁰ Pagkabati ku mga tawo sa mga ginahambae ngara ni Jesus hay abo nga nagtuo kana.

Ro Minatuod nga mga Inapo ni Abraham hay ro Nagapadayon sa Pagsunod sa Ginaturo ni Jesus

³¹ Tapos hay naghambae si Jesus sa mga Judio ngato nga nagtuo kana, “Kon magpadayon kamo sa pagsunod sa akong ginaturo hay matuod gid nga mga sumueunod ko kamo. ³² Hisayran gid

dayon ninyo ro kamatuuran halin sa Dyos parti kakon ag ruyon ro magahilway kinyo.”

³³Nagsabat kana ro mga Judio, “Mga inapo kami ni Abraham ag halin pa kato hay owa kami haulipon bisan nanyo.^s Ano ro imong buot hambaeon sa imong ginahambae nga mahilway kami?”

³⁴Nagsabat si Jesus, “Matuod gid rang ginahambae kinyo nga ro tanan nga nagapadayon sa pagpakasaea hay mga ulipon it saea. ³⁵Ro ulipon hay pwede nga pahalidon sa panimaeay ku anang amo, pero ro unga hay may kinamatarong sa ruyong panimaeay bisan hasta hin-uno. ³⁶Ngani kon ako nga Unga it Dyos ro maghilway kinyo sa pagkaulipon it saea hay matuod nga hilway gid-a kamo. ³⁷Sayod ako nga mga inapo kamo ni Abraham, pero gusto gihapon ninyo ako nga patyon ay owa gid-a ninyo gintanom sa inyong paino-ino ro akong ginahambae. ³⁸Ginahambae ko kon ano ro akon nga hakita tag idto ako sa akon nga Ama, ag kamo ma’t-a, ro inyong ginatuman hay kon ano ro inyong habatian sa inyong ama.”

³⁹Nagsabat sanda, “Si Abraham ro amon nga ama.”

Pero naghambae si Jesus, “Kon mga inapo matuod kamo ni Abraham, ro inyo kunta nga ginaobra hay pareho sa anang mga gin-obra. ⁴⁰Ro kamatuuran manlang nga habatian ko halin sa Dyos ro akong ginsinugid kinyo pero ginaplanuhan ninyo ako nga patyon. Owa naghimo it makaruyon si Abraham. ⁴¹Ro inyong mga ginaobra hay pareho man sa mga ginaobra ku inyong ama.”

Nagsabat sanda, “Bukon ’t-a kami it mga bastardo. Ro Dyos eang ro among matuod nga Ama.”

Ro Indi Magbaton kay Jesus hay Nagatuman sa Gusto ni Satanas

⁴²Nagsabat dayon si Jesus, “Kon matuod kamo nga mga unga it Dyos hay higugmaon kunta ninyo ako ay kana ako naghalin. Owa ako nag-adto iya nga akon-akon eang, kundi imaw ro nagpadaea iya

^sBisan gin-ulipon kato anay it ibang mga nasyon ro mga Judio, ginabilang gihapon nanda nga mga hilway ’t-a sanda dahil sanda eang ro nasyon nga nagasimba sa Dyos ag sanda eang ro gintugyanan ku anang Sagrado nga Kasueatan. Ro iba’t-a nga mga nasyon hay ulipon sa pagsimba sa mga diyos-diyos nga andang gin-imbento.

^tGinabilang ku mga Judio nga mga unga sanda it Dyos sa anang panimaeay dahil ginpili nana sanda nga mangin anang mga katawhan. Pero kon indi nanda pagbatunon si Jesus nga matuod nga unga it Dyos hay maduea ro andang kinamatarong bilang mga unga it Dyos.

^uNagtuo gid si Abraham sa Dyos ag gin-abi-abi nana ro mga mensahero halin sa Dyos. Basaha sa Gen 12:1-4, 18:3 ag Genesis 22.

kakon. ⁴³ Ham-an abi it indi kamo kaeubot sa akong ginahambae? Tungod indi kamo katakod magpamati sa akong mga ginahambae!

⁴⁴ Si Satanas^v ro inyong ama, ngani naila kamo magtuman sa anang gusto. Halin pa ku umpisa hay manogpatay eon imaw ag ginakaugtan nana ro kamatuuran ay maeayo ro kamatuuran sa anang kabubut-on. Kon gapinuril ngani imaw hay suno gid-a ron sa anang kinaiya ay purilon imaw ag imaw man ro ginahalinan it tanan nga kapurilan. ⁴⁵ Pero ako't-a, ro kamatuuran halin sa Dyos ro akong ginasugid kinyo pero indi 't-a kamo magpati kakon. ⁴⁶ Owa it bisan sambilog kinyo nga makapamatuod nga nagapinuril ako. Kon ro kamatuuran 't-a ro akon nga ginasugid, ham-an it indi kamo magpati kakon? ⁴⁷ Ro mga unga it Dyos hay nagapamati ag nagatuman sa ginahambae it Dyos kanda. Pero owa ninyo ron ginapamatii ag ginatumana tungod bukon kamo it mga unga it Dyos."

Si Jesus hay Eabaw Pa kay Abraham

⁴⁸ Naghambae dayon ro mga Judio ngato kay Jesus, "Tama gid-a ro amon nga hambae nga pareho ka sa makangingil-ad nga Samaritanhon ag ginasudlan ka pa it demonyo!"

⁴⁹ Pero nagsabat si Jesus, "Owa ako ginsudli it demonyo. Ginatahod ko ro akon nga Ama, pero owa ninyo ako ginatahura. ⁵⁰ Ugaling hay owa ma't-a ako gahangad nga dayawon. Pero may una't-a nga gusto nga dayawon ako ag imaw't-a ro magahusgar sa mga owa nagatahod kakon. ⁵¹ Matuod gid rang ginahambae kinyo nga ro nagapati ag nagatuman sa akong ginahambae hay indi mamatay bisan hasta hin-uno."^w

⁵² Naghambae sanda, "Sigurado eon gid kami nga ginsudlan ka it demonyo ay si Abraham ag ro mga propeta hay nagkaeamatay eon kato pa. Ham-an it gahambae ka nga ro nagapati ag nagatuman sa imong ginahambae hay indi makaagi it kamatayon bisan hasta hin-uno? ⁵³ Hay pa eabaw ka pa sa nagtaliwan namon nga lolo nga si Abraham ay? Namatay eon imaw pati ro mga propeta. Hay sin-o ka gid ing sinimo?"

^vSa Griniyego, raya hay 'Dyablo' nga ro kahueugan hay manogpakaen o manogpabangod.

^wRo buot hambaeon kara ni Jesus hay indi sanda makaagi it pina sa impyerno nga hasta sa owa it katapusan. Daya ro 'pangaywa nga kamatayon' (basaha sa Pahayag 2:11; 20:6; 20:14 ag 21:8).

⁵⁴ Nagsabat si Jesus, “Kon dayawon ko ro akong kaugalingon, owa ron it pueos. Ro akon nga Ama nga ginahambae ninyo nga inyong Dyos hay imaw ro nagadayaw kakon. ⁵⁵ Owa ninyo imaw makilaea pero kilaea ko’t-a imaw. Kon maghambae ako nga owa ko imaw hakilaea hay pareho eon dayon ako kinyo nga purilon. Kilaea ko gid-a imaw ag ginatuman ko ro anang ginahambae. ⁵⁶ Kato anay, ro inyong lolo nga si Abraham hay nagkalipay tungod ginpasayod kana nga maabot ako iya sa ulihi. Ag tungod sigurado gid imaw nga matabo ron hay nalipay imaw nga nagpaabot karon.

⁵⁷ Naghambae ro mga Judio, “Owa ka pa ngani it singkwenta anyos, tapos mahambae ka nga hakita mo si Abraham!”

⁵⁸ Nagsabat si Jesus, “Matuod gid rang ginahambae kinyo nga bago pa natawo si Abraham hay una eon ako.” ⁵⁹ Ngani nagpueot sanda it bato ag anda kunta imaw nga eapugon hasta mamatay ugaling hay mat naduea’t-a si Jesus ag gumuwa dayon imaw sa Templo.

Nagpamayad ni Jesus it Sangka Eaki nga Natawo nga Bulag

9 ¹ Tag nagapanaw si Jesus hay may hakita imaw nga eaki nga bulag eagi pagkatawo. ² Nagpangutana dayon kay Jesus ro anang mga sumueunod, “Rabii, sin-o ro nagkasaea mawron nga natawo nga bulag ro tawo ngara? Imaw baea o ro anang mga ginikanan?”

³ Nagsabat si Jesus, “Ro anang pagkabulag hay bukon it dahil nagkasaea imaw o ro anang mga ginikanan kundi agod ikapakita ro gahom it Dyos sa pagpamayad kana. ⁴ Dapat naton nga obrahon ro ginapaobra ku nagpadaea iya kakon samtang adlaw pa ag may aton pa nga kahigayunan. Kon madueom eon abi hay owa eon it makaobra karon. ⁵ Ako ro Iwag nga gatao it kahayag sa paino-ino it mga tawo iya sa kalibutan ag padayon ko sanda nga taw-an it kahayag samtang iya ako sa kalibutan.

⁶ Pagkahambae nana karon hay nagpila imaw sa eugta ag ana rato nga gin-obra nga eunang ag ginpalhit sa mata ku ratong eaki nga bulag. ⁷ Tapos ginhambae nana ro eaki, “Adto idto sa Siloam nga tangke it tubi^x ag magpanghilam-os ka.” (Ro kahueugan it Siloam hay ‘ginpaadto’.) Ngani nagpanaw ro eaki ngato, nagpanghilam-os ag bumalik nga nakakita eo’t-a.

^xKato anay, nagpaobra si Haring Ezequias it buho nga ieilugan it tubi pasueod sa syudad it Jerusalem halin sa tuburan it Gihon. Sa sueod it syudad hay may anda man nga ginsinsil sa dalipi nga tangke nga tilipunan it tubi nga Siloam kon tawgon.

⁸Ro anang mga kaeapit ag ro mga nakakita kana tag nagapakalimos anay imaw hay nagpaeangutan-an, “Bukon abi it raya tag nagalingkod sa binit it daean ag nagapinakalimos?”

⁹Hambae ku iba, “Ay huo, imaw ron.” Pero ro iba ma’t-a hay naghambae, “Bukon it imaw ron, basi kahitsura man lang ron nana.”

Ngani naghambae ro eaki, “Ako ngani tag ratong nagapakalimos anay.”

¹⁰Nagpangutana sanda, “Ay, makakita ka eo’t-ing? Paalin ka’t-ing nagmayad?”

¹¹Nagsabat imaw, “Tag rato nga tawo nga ginahingadlan kay Jesus hay nag-obra it eunang ag ana dayon rato nga ginpalhit sa akong mata. Tapos ginpaadto dayon nana ako sa Siloam ag ginpapanghilam-os. Nag-adto ako idto ag nagpanghilam-os ag nakakita eo’t-ang dayon.”

¹²Nagpangutana sanda, “Hay siin eon imaw?”

Nagsabat ro eaki, “Tao ngani.”

Gin-usisa ku mga Pariseo Ratong Bulag nga Ginpamayad

¹³Gindaea dayon ku mga tawo sa mga Pariseo rondato nga dating bulag nga nakakita eon. ¹⁴Rato abi nga adlaw nga nag-obra si Jesus it eunang ag gin-gamit sa pagpamayad it mata ku ratong bulag hay Adlaw it Inogpahuway. ¹⁵Tapos, ginpangutana man imaw ku mga Pariseo kon paalin imaw nagmayad. Nagsabat imaw, “Ana nga ginpalhitan it eunang ro akong mata. Nagpanghilam-os ako ag nakakita eon dayon ako.”

¹⁶Ngani naghambae ro ibang Pariseo, “Ro nag-obra kara hay bukun it ginpadaea iya it Dyos ay ginaeapas nana ro kasuguan parti sa Adlaw it Inogpahuway.”

Pero ro iba ma’t-a hay naghambae, “Huo ngani, pero makahimo baea ro makasasaea it mga milagrosong pamatuod nga makaraya?” Ngani owa sanda nagkaeasugot.

¹⁷Pinangutana eon man ku mga Pariseo rondatong eaki, “Sinimo hay ginpamayad nana ro imong mata. Hay ano ro imong mahambae kana?”

Nagsabat imaw, “Propeta’t-a imaw.”

¹⁸Pero ro mga manogdumaea ngato it mga Judio hay indi magpati nga bulag anay ro tawo ngato ag makakita eon. Ngani andang ginpasueang ro anang mga ginikanan. ¹⁹Pag-abot ku mga ginikanan,

ginpangutana dayon sanda, “Inyong unga ra? Matuod gid baea nga bulag eagi imaw pagkatawo nana? Ham-an it nakakita eon imaw?”

²⁰ Nagsabat ro mga ginikanan ku eaki, “Huo, unga ra namon ag matuod nga bulag ra imaw pagkatawo nana. ²¹ Pero kon parti sa anang pagmayad hay owa kami kasayod kon ano ro natabo kana ag kon sin-o ro nagpamayad kana. Imaw lang ro kutan-a ninyo ay may buot eon don ag kaantiguhan eon don magsabat.”

²² Duyon sinanda ay nahadlok sanda sa mga manogdumaea ngato tungod nagkaeasugot ro mga manogdumaea nga ro bisan sin-o nga magkilaea nga si Jesus ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos hay indi eon pagpasudlon sa sinagoga.^y ²³ Mawron nga naghambae ro anang mga ginikanan nga imaw lang ro pangutan-on.

²⁴ Ginpasueang it uman ku mga Pariseo rondatong eaki. Pag-abot nana hay ginhambae nanda imaw, “Pagsumpa sa Dyos nga gasugid ka it matuod ay sayod namon nga ro nagpamayad kimo hay makasasaea.”

²⁵ Nagsabat ro eaki, “Owa ako kasayod kon makasasaea imaw o bukon. Ro akon eang nga hasayran hay bulag anay ako pero makakita eon ako makaron.”

²⁶ Nagpangutana sanda kana, “Pero paalin nana ginpamayad ro imong mata? Gin-alin ka nana?”

²⁷ Nagsabat imaw, “Ginhambae ko eon ngani kinyo pero indi man kamo magpamati. Ham-an it gusto ninyo nga mabatian it uman? Matsa naila’t-a kamo nga mangin sumueunod man nana ron!”

²⁸ Pagkabati kara nanda hay gintuya-tuya nanda imaw. Hambae nanda, “Makimo ay! Ikaw ’t-a maton ro sumueunod ku tawo ngaron pero kami t’a hay ay Moises. ²⁹ Sayod kami nga halin sa Dyos ro mga ginhambae ni Moises^z pero ro tawo ngaron hay owa namon masayri kon siin naghalin ro anang ginahambae.”^a

³⁰ Nagsabat ro eaki, “Aba, ibang klasi’t-a! Owa kamo kasayod kon siin naghalin ro anang ginahambae pero ana’t-a nga ginpamayad ro akong mata! ³¹ Sayod naton nga ro Dyos hay owa nagsabat sa pangamuyo it makasasaea pero ro anang ginapamatian hay ro

^yNagakahueugan ra nga owa eon sanda ginabilanga nga Judio ag indi eon sanda pwede mag-intra sa mga importanti nga ueubrahon sa kabuhi it mga Judio.

^zBasaha sa Exo 3:11 ag Mga Numero 12:8.

^aSayod nanda kon sin-o ro anang mga ginikanan ag kon siin imaw nagbahoe (6:42 ag 7:27). Ro anda’t-a nga buot hambaeon hay owa sanda it makita nga ebidensya nga may anang otoridad halin sa Dyos nga magturo, pareho kay Moises.

nagasimba kana nga may pagtahod ag gatuman sa anang kabubut-on.
³² Umpisa ku pagtuga it kalibutan hay owa pa gid it ginbalita nga may nakapamayad it natawo nga bulag. ³³ Kon bukon it halin sa Dyos ro tawo ngara hay indi imaw 't-a makahimo it makaraya.”

³⁴ Naghambae dayon ro mga Pariseo, “Matsa sin-o ka gid a! Halin pa ku pagbugtaw mo sa kalibutan hay nagapinakasaea ka eon, tapos imo pa kami nga tud-an?” Indi eon nanda imaw pagpasudlon sa sinagoga.^b

Ro Owa Nagatuo kay Jesus hay Pareho it Bulag

³⁵ Pagkabati ni Jesus nga indi eon nanda pagpasudlon sa sinagoga ro eaki ngato hay ana ra nga gin-usoy. Pagkakita kana ni Jesus hay ginhambae ra nana, “Nagatuo ka baea sa Unga it Tawo?”

³⁶ Nagsabat ro eaki, “Sir, sugiri abi ako kon sin-o imaw agod magatuo ako kana.”

³⁷ “Hakita eon nimo imaw ag imaw rayang nagapakighambae kimo,” sabat ni Jesus.

³⁸ Naghambae dayon ro eaki, “Gatuo ako kimo, Ginuo.” Pagkatapos, nageuhod imaw sa atubang ni Jesus sa pagsimba kana.

³⁹ Naghambae si Jesus, “Nag-adto ako iya sa kalibutan agod ipaeain ro mga nagatuo kakon sa mga owa nagatuo. Ro mga nagaako nga kueang ro andang pagkaeubot sa plano it Dyos hay buligan ko nga makaeubot. Pero ro mga owa nagaako nga kueang ro andang pagkaeubot karon hay mas kapin pa nga padueumon ko ro andang paino-ino agod indi sanda tapat makaeubot.”

⁴⁰ May mga Pariseo idto ag habatian nanda ro ginhambae ngara ni Jesus ngani naghambae sanda, “Ano ring eaom, kueang ro among pagkaeubot sa plano it Dyos ay?”

⁴¹ Nagsabat si Jesus, “Kon gaako eang kunta kamo nga kueang ro inyong pagkaeubot karon hay mahimo pa nga patawaron ro inyong mga saea. Ugaling sininyo abi hay nakaeubot kamo it husto ag indi eon kamo magpaturo, ngani indi gid pagpatawaron ro inyong mga saea.”

Si Jesus ro Mayad nga Manogbantay it mga Nagatuo Kana

10 ¹ Nagturo si Jesus sa mga Judio paagi sa rayang paanggid nga istorya. Hambae nana, “Matuod gid rang ginahambae

^bNagakahueugan ra nga owa eon imaw ginabilanga nga Judio ag indi eon imaw pwede mag-intra sa mga importanti nga ueubrahon sa kabuhi it mga Judio.

kinyo nga ro owa nagaagi sa pwertahan it toril ku karnero kundi nagatakeas sa kurae, ruyon ngaron hay manakaw ag buyong. ² Pero ro gaagi sa pwertahan hay ro manogbantay gid-a it mga karnero idto. ³ Ginabuksan imaw it gabantay sa pwertahan. Ginatawag nana ro ana mismong mga karnero sa andang ngean ag nagapamati sanda sa anang limog ag gasunod kana paguwa sa toril. ⁴ Pagkapaguwa nana ku tanan nana nga mga karnero^c hay gauna imaw ag imaw ro andang ginasundan, tungod kilaea nanda ro limog ku andang manogbantay. ⁵ Pero indi sanda magsunod sa ibang tawo kundi nagapaeagiw sanda ay owa nanda hakilan-i ro ibang limog.” ⁶ Gin-istorya ni Jesus kanda ratong paanggid nga istorya pero owa sanda kaeubot ku buot hambaeon kato.

⁷ Ngani nag-istorya it uman kanda si Jesus. Sinana, “Matuod gid rang ginahambae kinyo nga ako ro pwertahan nga dapat agyan it mga karnero. ⁸ Ro tanan nga hauna kakon nga gapateang sa mga tawo paagi sa andang saea nga ginaturo hay pareho it mga buyong ag manakaw. Pero owa sanda pagpamatii ku mga karnero. ⁹ Ako ro pwertahan. Kon kakon mag-agi^d ro mga tawo, sanda hay maeuwas. Mangin pareho sanda it mga karnero nga makaguwa-sueod ag makakita sanda it maeapad nga pahangeaban. ¹⁰ Ro manakaw hay nagaadto iya agod magpanakaw, magpatay ag magpangsamad. Pero ako’t-a hay nag-adto iya agod taw-an ro mga tawo it minatuod nga kabuhi nga ginapakamaayo it pwerti.”

¹¹ Naghambae pa gid si Jesus, “Ako ro mayad nga manogbantay nga nagadipara gid ku akong mga karnero. Ro mayad nga manogbantay hay haom magsakripisyo ku anang kabuhi para sa anang mga karnero. ¹² Pero ro ginasuhuean eang nga manogbantay hay nagapaeagiw ag ginaaywanan ro mga karnero kon makakita imaw it mabangis nga sapat nga nagapaeangop. Ginaaywanan nana ro mga karnero ay bukon ma’t-a abi it ana. Pangeagson dayon ku sapat ro mga karnero agod pangton ngani nagatipeaag sanda tanan. ¹³ Ginaaywanan ku makaruyong manogbantay ro mga karnero ay ginasuhuean man lang imaw ag owa imaw nahakat kanda.

^cSa andang lugar, kon amat, sa gabii hay ginatilitipon ku mga manogbantay ro andang mga karnero sa sangka maeapad nga toril ag ginabantayan it sambilog eang. Pagkaaga, mansigpaguwa ro mga manogbantay ku anda ma’t-a nga mga karnero agod daehon sa pahangeaban.

^dRo buot hambaeon kara ni Jesus hay magsalig ag magtuo kana bilang maneueuwas.

¹⁴⁻¹⁵ Ako't-a ro mayad nga manogbantay it mga karnero. Kon mauno ro pagkilaeahan namon ku Ama hay makaruyon man ro pagkilaeahan namon ku akong mga karnero. Ag haom ako nga isakripisyo ro akong kabuhi para kanda. ¹⁶ Ag may akon nga ibang mga karnero nga owa pa hatapoe sa rondayang iya eon sa panong.^e Dapat nga tawgon ko man sanda ag magapamati sanda sa akong limog ag magatuo kakon. Itapoe dayon sanda sa dati nga panong ag mangin sang panong eon lang sanda tanan ag sambilog eang ro andang manogbantay.

¹⁷ “Ginahigugma ako it Ama tungod haom ako nga isakripisyo ro akong kabuhi agod mabaton ko ron it uman. ¹⁸ Owa it makapatay kakon kon indi ako magsugot pero ako't-a mismo ro gasakripisyo ku akong kabuhi ay ako ro may kinamatarong nga magsakripisyo karon ag magbaton karon it uman. Ruyon ro sugo kakon it Ama.”

¹⁹ Pagkabati ku mga manogdumea it mga Judio sa mga ginhambae ngaron ni Jesus hay owa sanda magkaeasugot parti kana. ²⁰ Abo kanda ro nagahambae, “Kaumangon ron imaw ay ginsudlan imaw it demonyo. Ham-an it nagapinamati't-a kamo sa anang ginahinambae karon?”

²¹ Pero ro iba ma't-a hay nagahambae, “Ro ginsudlan 't-a it demonyo hay indi makahambae it makaruyon. Ano ring eam, makapamayad it bulag ro demonyo ay?”

Ginapatay Kunta si Jesus it mga Judio Dahil Nagpaeubot-eubot Imaw nga Imaw hay Dyos

²² Nag-abot eon man ro pagselebrar it mga Judio sa Jerusalem ku Pagtililipon sa Pagdumdum ku Paghaead it Templo.^f Tyempo eon kato it tigeaeamig. ²³ Si Jesus hay idto man ku ratong Pagtililipon ag nagatikang-tikang imaw sa lagwirta it Templo nga ginatawag nga Portico^g ni Solomon. ²⁴ Pagkakita kana ku mga Judio hay gindueugupan nanda imaw ag ginhambae, “Hasta hin-uno mo pa't-a pahawat-hawaton ro among ginhawa? Prangkaha abi kami kon ikaw gid ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos.”

^eRo ginapatungdan ni Jesus ku rayang 'panong' hay ro mga Judio nga nagatuo eon kana. Ro ginapatungdan mat'a ku 'iba pang mga karnero' hay ro mga bukon it Judio nga magatuo kana sa ulihi.

^fRo Pagtililipon ngara hay ginahiwat sa buean it Disyembre.

^gBasaha ro pagpaathag it 'portico' sa Ro Kahueuguan it mga Bisaea sa likod ku rayang Kasueatan.

²⁵ Nagsabat si Jesus, “Ginsugiran ko eon ngani kamo pero indi ma’t-a kamo magpati kakon. Ro akong mga ginahimo nga makangawa-ngawa sa ngaean ku akong Ama hay ruyon ro gapakilaea kon sin-o gid matuod ako. ²⁶ Pero owa kamo gapati kakon dahil bukon ko kamo it mga karnero. ²⁷ Ro akong mga karnero hay nagapamati sa akon nga limog ag kilaea ko sanda, ag nagasunod sanda kakon. ²⁸ Ginataw-an ko sanda it kabuhi nga owa it katapusan. Indi gid sanda pagpinahan sa impierno bisan hin-uno ag owa gid it makaagaw kanda sa akon nga alima. ²⁹ Ro mga gintugyan kakon ku Ama hay mahaega gid sa tanan ag indi nana pagpasugtan nga hiagaw sanda sa anang alima. ³⁰ Ako ag ro Ama hay sambilog eang.”^h

³¹ Pagkabati nanda kara, ro mga Judio hay nagpueueot eon man it bato ag anda kunta nga eapugon si Jesus hasta mamatay. ³² Ngani naghambae imaw kanda, “Abo nga kamaeayran ro ginpaobra kakon ku Ama ag hakita ron ninyo. Ano sa ang mga gin-obra ngato ro dahilan agod inyo ako nga eapugon it bato?”

³³ Nagsabat ro mga Judio, “Owa ka namon ginaeapuga dahil sa imong mayad nga gin-obra, kundi dahil sa imong pag-insulto sa Dyos ay ginatupungan mo’t-a imaw bisan tawo ka man lang.”

³⁴ Nagsabat si Jesus, “Bukon abi it nasueat sa Kasuguan nga inyo perming ginabasihian nga ‘Ginhambae ko nga mga diyos kamo’?ⁱ ³⁵ Gintawag nana nga mga diyos kato anay ro anang mga gintugyanan ku Sagrado nga Kasueatan, ag sayod kita nga matuod ron ag indi gid ron madueaan it gahom. ³⁶ Ngani ano ro inyong matarong nga maghambae nga ginainsulto ko ro Dyos sa akong paghambae nga Unga ako it Dyos ay ako ro ginpili it Ama ag ginpaadto iya sa kalibutan? ³⁷ Kon owa ako nagaobra it mga bagay nga maobra eang it makagagahom nga pareho ku akong Ama hay ayaw ’t-a ugaling ninyo ako pagpatihi. ³⁸ Pero kon ro akon nga ginaobra hay maobra eang it makagagahom, maskin indi kamo magpati sa akong ginahambae, patihi lang ninyo ro mga

^hOwa ra nagakahueugan nga si Jesus ag ro Ama hay sambilog eang imbis nga daywa. Ro buot hambaeon ni Jesus rikara hay imaw ag ro Ama hay pareho nga makabantay it mayad sa mga karnero dahil pareho sanda nga makagagahom. Ro pagkadyos it Ama hay una man kay Jesus. Si Jesus ag ro Ama hay pareho nga Dyos.

ⁱBasaha sa Mga Salmo 82:6. Gintawag sanda it Dyos nga mga diyos dahil mga huwis sanda nga ro basihan dapat ku andang mga ginapapanaog nga sentensya hay ro Sagrado nga Kasueatan nga gintugyan it Dyos sa mga Israelinhon.

makangawa-ngawa nakong ginaobra. Ag paagi karon hay masayran ninyo ag maeubtan nga ako ag ro Ama hay sambilog eang.^j”

³⁹ Pagkabati nanda kato hay anda eon man kunta nga dakpon si Jesus pero matsa pumuslot eang imaw sa andang alima. ⁴⁰ Nagtabok dayon si Jesus sa suba it Jordan ag nagbalik sa lugar kon siin anay nagpangbawtismo si Juan^k ag idto anay imaw nagtenir. ⁴¹ Abo nga mga tawo ro nag-adto idto kana. Naghinambae sanda, “Owa it mga milagrosong pamatuod nga ginhimo si Juan, pero ro tanan nanang ginsugid parti sa tawo ngara hay matuod gid.” ⁴² Ngani abo idto ro nagtuo kana.

Ro Pagkamatay ni Lazaro

11 ¹ May isaeang ka eaki nga nagamasakit nga si Lazaro ro ngaeen. Tagabaryo it Betania sanda ku anang mga igmanghod nga sanday Maria ag Marta. ² Dayang si Maria, nga igmanghod ni Lazaro nga nagamasakit, ro sa ulihi hay gabanyos it pahumot sa siki ku Ginuo ag ana man dayon nga pahiran ku anang buhok. ³ Ginpasugiran dayon nanda ni Marta si Jesus nga, Ginuo, nagamasakit mana ro imong palanggang amigo.

⁴ Pagkasayod kara ni Jesus hay naghambae imaw, “Ro katapusan ku pagmasakit ngara ni Lazaro hay bukon it anang kamatayon kundi agod paagi sa anang kamatayon hay ikapakita ro makangawa-ngawa nga gahom it Dyos, ag ro makangawa-ngawa man nga gahom nakon nga Unga it Dyos.”

⁵⁻⁶ Ngani, bisan palangga gid ni Jesus ro magmaeanghod ngara, pagkabati nana nga nagamasakit si Lazaro hay owa eagi imaw mag-adto sa Betania kundi nagpabilin pa’t-a imaw it daywang adlaw sa anang ginateniran. ⁷ Pagkatapos hay ginhambae nana ro anang mga sumueunod, “Mus, mabalik kita sa Judea.”

⁸ Nagsabat sanda, “Rabbi, kan-o eang rato nga ginaplanohan ka nga eapugon it bato ku mga Judio ag tapos makaron, mabalik ka pa idto?”

⁹ Nagsabat si Jesus, “Bukon abi it sa sang adlaw hay may dose oras nga mahayag? Samtang mahayag pa ro adlaw, makapanaw kita it matawhay. Owa kita gakasandad ay makakita kita it mayad dahil sa

^jOwa ra nagakahueugan nga si Jesus ag ro Ama hay sambilog eang imbis nga daywa kundi pareho sanda nga Dyos. Ngani kon nagahimo si Jesus it mga makangawa-ngawa nga mga butang, una man ro Ama nga nagahimo karon.

^kBasaha sa Juan 1:28.

kahayag. ¹⁰ Pero kon sa gabii kita magpinanaw hay basi hinandad kita ay owa eon kita it iwag.¹

¹¹ Pagkatapos nana it hambae ku rayang halimbawa, naghambae pa gid imaw, “Ro atong amigo nga si Lazaro hay nagakatueog, pero adtunan ko imaw agod pukawon.” ¹² Ngani naghambae ro mga sumueunod ni Jesus, “Mayad ngani, Ginuo, kon hakatueog imaw agod hiulian imaw it dali.” ¹³ Eaom nanda hay gakatueog eang matuod si Lazaro pero ro buot hambaeon ni Jesus hay patay eo’t-a ra. ¹⁴ Ngani ginprangka eon lang sanda ni Jesus, “Patay eo’t-a si Lazaro. ¹⁵ Pero por dahil kinyo hay naila ako nga owa ako idto pagkamatay nana agod maglig-on pa gid ro inyong pagtuo kakon dahil sa inyong masaksihan. Hay musyon kamo, adtunan ta imaw.” ¹⁶ Tapos, si Tomas nga Kapid ro anang hayo hay naghambae sa anang mga kaibahan nga mga sumueunod, “Musyon, mamunot kita kay Jesus sa Judea. Maunong kita kana hasta sa kamatayon.”

Banhawon ro Tanan nga Nagatuo kay Jesus ag Taw-an it Kabuhi nga Owa it Katapusan

¹⁷ Tag maeapit eon sanday Jesus sa Betania hay habalitaan nanda nga ap-at nga adlaw eon gali nga kinaeubong si Lazaro. ¹⁸ Mga tatlong kilometro man lang ro kaeayo it Betania sa Jerusalem ¹⁹ ag abo nga mga Judio ro nag-adto sa Betania halin sa Jerusalem agod mag-unong sa kalisod nanday Marta ag Maria dahil sa pagkamatay ku andang igmanghod nga si Lazaro. ²⁰ Pagkabati ni Marta nga paadto si Jesus sa anda, nagpanaw imaw ag gintabo ra, pero si Maria’t-a hay nagpaayaw idto sa anda. ²¹ Pag-abot ni Marta hay naghambae imaw kay Jesus, “Ginuo, kon iya ka’t-ing kunta hay owat’a namatay ro akong igmanghod. ²² Pero bisan makaruyon ro natabo hay sayod ako nga itao kimo it Dyos bisan ano ro imong pangayuon kana.”

²³ Ginsabat imaw ni Jesus, “Mabanhaw ro imong igmanghod.”

²⁴ Nagsabat si Marta, “Huo ngani, sayod ako nga mabanhaw gid ma’t-a imaw sa katapusan nga adlaw kon banhawon eon ro tanan nga mga patay.”

¹Sambilog nga posible nga kahueugan ku halimbawa ngara ni Jesus hay gintaean eon it Dyos ro oras ku kamatayon ni Jesus ag hasta nga owa pa nag-abot ro oras ngaron hay matsa adlaw pa gihapon ag indi pa imaw hitabing ku anang mga kaaway.

²⁵ Tapos hay nagpaathag si Jesus, “Ako ro may gahom nga magbanhaw sa mga patay ag ako ro gatao kanda it kabuhi nga owa it katapusan. Bisan mamatay pa ro nagatuo kakon hay magakabuhi imaw hasta sa owa it katapusan.” ²⁶ Ag ro tanan nga nagatuo kakon nga may kabuhi ngara nga owa it katapusan hay indi makaagi it kamatayon bisan hasta hin-uno.^m Gapati ka karon?”

²⁷ Nagsabat si Marta, “Huo, Ginuo, gapati gid ako nga ikaw ro Unga it Dyos, ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos nga ipadaea iya sa kalibutan.” ²⁸ Pagkahambae nana karon, nag-uli imaw ag ginhutikan ro anang igmanghod nga si Maria, “Nag-abot ro Ginuo ag ginausoy ka nana.” ²⁹ Pagkabati kara ni Maria hay tumindog eagi imaw ag umadto kay Jesus. ³⁰ Owa pa kato nakasueod si Jesus sa baryo it Betania. Idto pa eang imaw sa lugar kon siin imaw gintabo ni Marta. ³¹ Ro mga Judio nga nag-adto sa pag-unong kanday Maria hay nagsueunod man kana pagkakita nanda nga gulpi eang imaw tumindog ag pumanaw. Eaom nanda hay gaadto imaw sa eueubngan agod idto mag-ueahab.

³² Pag-abot ni Maria kay Jesus hay nageuhod imaw sa atubang na kara ag naghambae, “Ginuo, kon iya ka’t-ing kunta hay owa’t-a namatay ro akong igmanghod.” ³³ Pagkakita ni Jesus nga nagainueahab si Maria pati man ro ana nga mga kaibahan nga mga Judio hay nagsakit gid ro anang buot ag ginbatyag nana ro andang grabi nga kasubo. ³⁴ Ginpangutana dayon nana sanda, “Siin ninyo imaw pag-eubngan?” Nagsabat sanda, “Musyon, Ginuo, ay ituro namon kimo.” ³⁵ Nagtangis si Jesus. ³⁶ Ngani naghambae ro mga Judio, “Tan-awa tuo, palangga gid-a nana si Lazaro.” ³⁷ Pero ro iba kanda hay naghambae, “Hapamayad na ngani ro bulag. Hay ham-an it owa na hapugngi ro kamatayon ni Lazaro?”

³⁸ Nagsakit eon man ro buot ni Jesus tag nagapaadto sanda sa eungib nga gin-eubngan kay Lazaro. Ginsadhan rato it mabahoe nga bato. ³⁹ Naghambae dayon si Jesus, “Paligira ninyo ro bato.”

Pero naghambae si Marta nga igmanghod ku namatay, “Ay, ayaw, Ginuo. Sigurado nga gapangilamo eo’t-a ron ay ikaap-at nga adlaw eon makaron halin ku pageubong.”

⁴⁰ Nagsabat si Jesus, “Bukon abi nga ginhambae ko kimo nga kon gapati ka hay makita mo ro makangawa-ngawa nga gahom it Dyos?”

^mRo kahueugan kara hay bukon it pagkamatay it eawas kundi pina sa impyerno hasta sa owa it katapusan ag ginatawag man nga ‘pangaywa nga kamatayon’ (basaha sa Pahayag 2:11, 20:6, 14 ag 21:8).

⁴¹ Ginpaligid dayon nanda ro sara nga bato. Tapos, nagtangda si Jesus sa eangit ag naghambae, “Ama, saeamat ay ginpamatian mo ako. ⁴² Sayod ako nga ginpamatian mo ako permi, pero ginhambae ko ra agod ro mga tawo ngara nga nagatilindog sa akong palibot hay magapati nga ikaw ro nagpaadto kakon iya.”

⁴³ Pagkahambae nana kara hay nagsinggit dayon imaw it mabaskog, “Lazaro, guwa iya!” ⁴⁴ Nagguwa ro dati nga patay nga may buddud nga tinabas ro anang mga alima ag siki, ag putos it tualya ro anang ueo ag uyahon. Naghambae dayon si Jesus sa mga tawo idto, “Bue-a ninyo ro tanan nga nagaputos kana agod makahueag imaw.”

Ro Plano nga Patyon si Jesus

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lu 22:1-2)

⁴⁵ Abo sa mga Judio nga nag-unong kanday Maria ro nagtuo kay Jesus pagkakita nanda ku ana ngatong mga ginhimo. ⁴⁶ Pero ro iba ma’t-a kanda hay nag-adto sa mga Pariseo ag ginsugid ro ginhimo ni Jesus. ⁴⁷ Ngani ginpatawag ku mga Pariseo ag ku mga pinuno it mga saserdote ro tanan nandang kaibahan sa Sanedrin. Hambae nanda, “Hay gaalin eon kita kara? Hadaean ’t-a kita ag abo eo’t-a nga mga milagrosong pamatuod ro ginahimo ku haning tawo ngara! ⁴⁸ Kon pabay-an eang naton ra imaw nga magminakaraya, ro tanan nga tawo hay magatuo’t-a kana. Tapos, ro mga soldado it Roma hay masalakay riya sa aton ag waskon ro atong lugar ag dueaon ro atong rasa.”

⁴⁹ Pero ro isaea kanda nga si Caifas nga pinakapinuno it tanan nga saserdote ku ruyon nga dag-on hay naghambae kanda, “Ay, mga owa gid-a kamo gagamit ku inyong ueo. ⁵⁰ Owa baea kamo kaeubot nga mas mayad pa nga isakripisyo ro sangka tawo para sa tanan nanang kasimanwa kaysa sa mamatay sanda tanan?” ⁵¹ Ro ginhambae ngato ni Caifas hay bukon eang it halin sa anang paino-ino kundi bilang pinakapinuno it tanan nga saserdote ku rato nga dag-on, imaw ro gin-gamit it Dyos agod ipahayag nga sa indi magbuhay hay mangin sakripisyo si Jesus para sa anang mga isigkapareho nga Judio. ⁵² Ag ro anang kamatayon hay bukon eang it para sa mga Judio, kundi para man sa tanan nga unga it Dyos nga bukon it Judio nga idto sa sari-saring parti it kalibutan agod mangin sangka pamilya eang sanda tanan. ⁵³ Ngani umpisa ku adlaw ngato, nag-inusoy eon ro mga manogdumaea it mga Judio it paagi kon paalin nanda ikapapatay si

Jesus. ⁵⁴Ngani owa eon si Jesus nagpasayang-sayang sa mga tawo sa Judea kundi nag-adto imaw sa banwa it Efraim nga maeapit sa disyerto. Idto imaw nagtenir kaibahan ro anang mga sumueunod.

⁵⁵Madali lang ro Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan ngani abo nga mga Judio ro nagpanaw paJerusalem halin sa mga kabaryohan agod tumanon ro kasuguan parti sa pagpakalimpyo bago mag-abot ro Pagtililipon.ⁿ ⁵⁶Andang ginainusoy si Jesus ag tag idto eon sanda sa lagwirta it Templo, nagpaeangutan-an sanda, “Indi t’a siguro imaw mag-adto sa Pagtililipon, no? Ano abi kon kinyo?” ⁵⁷Ro mga pinuno it mga saserdote ag ro mga Pariseo hay nagsugo sa mga tawo nga sugiran sanda kon may makasayod kon siin si Jesus, agod anda imaw nga ikapadakop.

Ginbu-buan ni Maria it Mahumot nga Banyos ro Siki ni Jesus

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

12 ¹Tag an-om nga adlaw lang bago ro Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan, nagbalik sanday Jesus sa Betania nga baryo ni Lazaro nga ana ngatong ginbanhaw. ²May nagpaihapon idto^o bilang pagpadungog kay Jesus. Nagserbi si Marta ag si Lazaro hay isaea sa mga kaibahan nanday Jesus sa pagkaon.

³Si Maria^p ma’t-a hay may daea nga tunga sa litro nga mahumot nga banyos nga maeahaeon ay puro gid rato ag halin sa tanom nga nardo. Binu-bu na rato tanan sa siki ni Jesus tag nagakaon pa sanda.^q Ana man dayon nga ginpahiran rato ku anang buhok. Naghumot ro bilog nga baeay dahil sa hugom ku banyos ngato. ⁴Pero ro isaea sa mga sumueunod ni Jesus nga si Judas Escariote nga sa indi magbuhay hay magatraidor kana hay naghambae, ⁵“Abaw! Linibor ro bili ku banyos ngaron! Ham-an it owa lang ron abi pagbaligyaan ag itao sa mga pobre ro kabakeanan?” ⁶Ginhambae nana ron bukon

ⁿBasaha sa Exo 19:10-15; Mga Numero 9:9-14 ag 2 Cronica 30:17-18.

^oIdto ra sa baeay ni Simon nga dating aruon (basaha sa Mt 26:6 ag sa Mk 14:3). Ratong paihapon hay pagpasaemat siguro sa pagpamayad ni Jesus kay Simon ag sa pagbanhaw ni Jesus kay Lazaro.

^pRayang si Maria hay igmanghod nanday Marta ag Lazaro (basaha sa Juan 11:2).

^qKustumbre it mga Judio kon magkaon hay nagaebog nga nagatakilid ag ro andang ueo hay maeapit sa manaba nga lamisa ag ro andang siki hay nagapanikwayan.

^rSa Griniyego, raya hay 300 ka denaryo. Ro haega it sang denaryo hay sang adlaw nga sweldo it trabador ku ratong tyempo.

it dahil nga naeuoy imaw sa mga pobre kundi dahil manakaw imaw. Imaw abi ro gabuyot ku andang kwarta ag ginakupitan nana ra.

⁷Ngani naghambae si Jesus kay Judas, “Pabay-i’t-a imaw. Ana nga gintigana raya nga banyos agod ipahaom ro akong eawas sa akong eubong. ⁸Ro mga pobre hay kaibahan ’t-a ninyo permi pero ako hay indi ninyo mangin kaibahan permi.”

⁹Pagkasayod ku nga mga Judio nga idto sa Betania si Jesus hay kaabo-abo kanda ro nag-aeadto idto. Ag bukon eang it si Jesus ro andang gin-adto idto kundi agod hikita man nanda si Lazaro nga ginbanhaw ni Jesus. ¹⁰Ngani nagkaeasugot ro mga pinuno it mga saserdote nga patyon man pati si Lazaro ¹¹ay dahil sa anang pagkabanhaw hay abo nga mga Judio ro nagabueueag kanda ag nagatuo eon kay Jesus.

Gindayaw si Jesus ku mga Tawo Pag-abot Nana sa Jerusalem

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lu 19:28-40)

¹²Pagkaaga, ro kaabo-abo nga mga nag-aeadto sa Jerusalem agod magtambong sa Pagtililipon hay nakabati nga gaabot si Jesus idto.

¹³Ngani nagbuoe sanda it mga dahon it palmera ag naggueuwa sa syudad agod sueang-sueangon imaw. Ag nagasilinggit sanda,

“Dayawon ta ro Dyos! Daeayawon raya nga ginpadaea iya it GINUONG Dyos!’.^s

Daeayawon imaw nga hari naton nga mga inapo ni Israel!”

¹⁴Si Jesus ma’t-a hay nagpabue it sangka tiyo it asno ag dikato imaw nagsakay paadto sa syudad pareho sa nasueat sa Sagradong Kasueatan nga:

¹⁵“Ayaw it kahadlok, mga pumueuyo it Jerusalem.^t

Haron, nagapaeangop eon ro inyong hari nga nagasakay sa tiyo it asno.”^u

¹⁶Tag nagakaeenabo ra hay owa pa haeubti ku mga sumueunod ni Jesus nga katumanan gali rato ku ginsueat it sangka propeta. Pero pagkabanhaw nana ag ginpadunggan eon imaw sa eangit hay

^sMabasa man ra sa Mga Salmo 118:26.

^tSa Griniyego, raya hay “mga unga nga bayi it Zion”. Ro Zion ro daan nga ngaean it sang parti ku syudad it Jerusalem.

^uMabasa man ra sa Zacarias 9:9. Kato nga tyempo, ro batasan ku mga hari kon mag-adto sanda sa sangka banwa agod magsalakay hay nagasakay sanda sa kabayo. Pero kon mayad ro andang buot sa mga pumueuyo it ruyong banwa hay nagasakay sanda sa asno.

hadumduman nanda rondatong natabo ag naeubtan nanda nga imaw gali ro ginapatungdan ku ginsueat ngato. ¹⁷ Ro kaabong tawo ngato mga nakasaksi tag ginbanhaw ni Jesus si Lazaro ag ginsugo nga magguwa sa eueubngan hay nagsilinugid parti sa natabo ngato. ¹⁸ Mawron ngani nga kaabo-abo ro nagsueang-sueang kay Jesus ay habatian nanda rondaya nga milagrosong pamatuod nga anang gin-obra. ¹⁹ Tapos, naghambae ro ibang mga Pariseo sa andang mga kaibahan, “Hay kita eon ninyo? Owa gid kamo it nahuman sa inyong tinanga-tanga. Haron, tanan eon ro mga tawo sa kalibutan hay nagasunod t’a kana!”

May Ginsurigan si Jesus nga mga Bukon it Judio nga Dapat Gid Imaw Mamatay

²⁰ Sa mga nag-adto sa Jerusalem agod magtambong sa Pagtililipon hay may mga bukon it Judio. ²¹ Nag-adto sanda kay Felipe nga taga-Betsaida nga sangka banwa it Galilea ag naghambae, “Nong, gusto kunta namon nga makighambae kay Jesus.”^v ²² Ngani nag-adto si Felipe kay Andres ag ginsugiran imaw. Nag-adto dayon sanda kay Jesus ag ginsugiran man nanda imaw ku ginhambae it mga bukon it Judio ngato.

²³ Naghambae si Jesus, “Nag-abot eon ro oras nga Ako nga Unga it Tawo hay pagapadunggan. ²⁴ Matuod gid rang ginahambae kinyo nga kon ro binhi hay indi igtanom sa eapok hay indi ra maeunot ag indi magtubo ag makapamunga. Pero kon itanom ra ag maeunot hay magatubo dayon ra ag magapamunga it abo. ²⁵ Ro naila nga magsunod sa ana eang nga gusto sa anang kabuhi hay mamatay man lang gihapon ag pinahan sa impyerno. Pero ro magsakripisyo ku anang gusto iya sa kalibutan agod sundon ro akong kabubut-on hay makabaton it kabuhi nga owa it katapusan. ²⁶ Ro gustong magserbi kakon hay dapat nga magsunod kakon bisan magkainalin ag sa ulihi hay magaiba imaw kakon sa akong aeadtunan. Ro tanan nga nagaserbi kakon hay pagapadunggan ku akong Ama.”

²⁷ Naghambae pa gid si Jesus, “Nagalitik ro akong ueo. Ano ro akong ihambae? Mahambae baea ako nga, ‘Ama kon mahimo hay euwasa lang ako sa mga kasakit nga akong aeatubadngon?’ Pero

^vMay mga nagahambae nga ro pag-adto nanda kay Jesus hay agod hambaean imaw nga maghalin lang sa lugar it mga Judio kon siin hay nagaplano ro mga pinuno nga patyon imaw ag idto lang imaw mag-adto sa andang lugar kon siin hay batunon t’a imaw.

indi man pwede dahil ruyon ngani ro katuyuan nga nag-adto ako riya.” ²⁸Tapos, naghambae si Jesus sa Ama, “Ama, pakitaan nga daeayawon ka nga Dyos.”

May naghambae dayon halin sa eangit, “Ginpakita ko eon don ag ipakita ko ron it uman.”

²⁹Abo ro mga nagatindog idto ag habatian nanda ro limog, ag sinanda ku iba hay daeugdog man lang rato. Pero sinanda ma’t-a ku iba hay may anghel nga naghambae kay Jesus.

³⁰Pero naghambae si Jesus, “Bukon it para kakon ro limog nga inyong habatian kundi para kinyo. ³¹Makaron eon ro oras nga sentensyahan ro tanan nga nagakontra kakon. Makaron man ro oras nga perdihon eon ro manogdumaea ku tanan nga nagakontra sa Dyos. ³²Kon hibayaw eon ako sa krus hay taw-an ko it kahigayunan ro tanan nga tawo nga magdangop kakon agod maeuwas.”

³³Ginhambae nana ra agod ipasayod kon paalin imaw mamatay sa indi magbuhay.

³⁴Pagkabati ku kaabo nga tawo sa anang ginhambae, may naghambae kana, “Hatun-an namon sa Kasuguan nga ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos hay indi mamatay bisan hasta hin-uno. Ham-an it mahambae ka nga ro Unga it Tawo hay igabayaw sa krus? Sin-o ro Unga it Tawo nga imong ginahambae ngaron?”

³⁵Nagsabat si Jesus, “Mangin kaibahan pa ninyo ro Iwag it madaling oras. Ngani samtang iya pa ra kinyo hay magkabuhi kamo suno sa paggiya it kahayag nga anang ginatao agod indi madueman it husto ro inyong paino-ino. Ro nagatikang sa kadueom hay owa kasayod kon siin imaw paadto. ³⁶Ngani magtuo kamo kakon nga Iwag samtang kaibahan pa ninyo ako agod kamo hay mangin tawo nga nahayagan gid ro paino-ino.” Pagkahambae karon ni Jesus hay pumanaw imaw ag owa eon imaw magpakita kanda.

Kaeabanan sa mga Judio hay Owa Nagtuo kay Jesus

³⁷Bisan kaabo eon ro ginpakita ni Jesus nga mga milagrosong pamatuod sa atubang it mga tawo hay owa gihapon sanda nagtuo kana. ³⁸Natabo ra agod matuman ro hambae kato ni Propeta Isaias nga,

“GINUO, may nagpati baea sa among mensahi?

May nagkilaea man baea sa imong gahom tag ginpakita mo ra kanda?” ^w

^wIsaias 53:1

³⁹ Ginpaathag ni Isaias sa ana man nga ginsueat kon ham-an it indi sanda makapati. Suno rikato,

⁴⁰ “Ginbulag nana ro andang mga mata ag ginpatig-a ro andang tagipusuon agod indi nanda maeubtan ro kahueugan ku andang hakita ag agod indi sanda makanumbalik kakon para akon sanda nga patawaron.” ^x

⁴¹ Ginsueat ra ni Isaias dahil ginpakita eon kana kon paalin padunggan si Jesus ag si Jesus man ro ginapatungdan ku anang ginsueat ngato.

⁴² Bisan kaeabanan sa mga Judio hay owa magtuo kana, abo ma’t-a gihapon ro nagtuo. Bisan ngani sa andang mga manogdumaea hay abo ro nagtuo man kay Jesus ugaling hay owa ra nanda ginasugiran ay nahadlok sanda nga indi eon pagpasudlon ku mga Pariseo sa sinagoga^y ⁴³ ay mas ginapaeabi pa abi nanda nga dayawon it tawo kaysa sa dayawon sanda it Dyos.

Ro Katapusan nga Pagturo ni Jesus sa Kadagayaan

⁴⁴ Naghambae dayon si Jesus it mabaskog sa mga tawo, “Ro nagatuo kakon hay owa eang kakon nagatuo, kundi pati man sa nagpadaea iya kakon. ⁴⁵ Ro nakakita kakon hay nakakita man sa nagpadaea iya kakon. ⁴⁶ Ako ro Iwag nga nag-adto iya sa kalibutan agod ro bisan sin-o nga nagatuo kakon hay indi eon magkabuhi sa kadueom. ⁴⁷ Bukon it ako ro nagasentensya nga pinahan ro mga nakabati sa akong ginahambae pero owa man nagatuman. Nag-adto abi ako iya sa kalibutan agod euwason ro mga tawo bukon it agod sentensyahan sanda. ⁴⁸ Pero may una nga magasentensya sa mga nagabalewala kakon ag owa nagabaton sa akong mga ginahambae. Ro magasentensya kanda nga pinahan sa katapusan nga adlaw hay ro mensahi nga akon nga ginpanghambae nga owa nanda pagbatuna. ⁴⁹ Ro akon nga ginahambae hay bukon it akon-akon eang, kundi kon ano ro ginapahambae kakon ku akong Ama nga nagpadaea kakon iya. ⁵⁰ Sayod ako nga ro mensahi nga ginapahambae kakon ku Ama hay nagatao it kabuhi nga owa it katapusan ngani kon ano ro anang ginapahambae kakon hay ruyon man ro akong ginahambae.”

^xIsaias 6:10

^yNagakahueugan ra nga owa eon sanda ginabilanga nga Judio ag indi eon sanda pwede mag-intra sa mga importanti nga ueubrahon sa kabuhi it mga Judio. Basaha sa Jn 9:22.

Ginhugasan ni Jesus ro Siki ku Anang mga Sumueunod

13¹ Nag-abot eon ro oras it ihapon sa Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan. Sayod ni Jesus nga nag-abot eon ro oras nga magahalin imaw sa rayang kalibutan ag magabalik sa Ama. Halin pa ku primero hay ginhigugma gid ni Jesus ro anang mga katawhan iya sa kalibutan, ag makaron eon ro oras nga ipakita nana ro kabahoe ku anang paghigugma kanda.

²Nagaatubang eon si Jesus ag ro anang mga sumueunod sa dat-on. Sinuhot eon karon ni Satanas^z ro paino-ino ni Judas nga unga ni Simon Escariote nga traidoron nana si Jesus. ³Sayod ni Jesus nga gintugyan eon ku Ama sa anang alima ro tanan nga gahom ag sayod man nana nga idto imaw maghalin sa Dyos ag sa Dyos man imaw magabalik. ⁴Nagtindog dayon si Jesus ag gin-uba ro anang pangsanib ag naghigot imaw it mahaba nga tela sa anang hawak. ⁵Pagkatapos, nagbuoe imaw it palanggana ag ginbutangan rato it tubi ag gin-umpisahan it hugas ro siki ku anang mga sumueunod. Ana man dayon nga ginpahiran ku ana ngato nga ginhigot nga tela sa anang hawak ro andang mga siki.

⁶Tag nakaabot eon imaw kay Simon Pedro hay naghambae't-a si Pedro, "Ginuo, ham-an it ikaw gid-a ro gahugas ku akong siki?"

⁷Nagsabat si Jesus, "Indi mo maeubtan makaron ro akon ngarang ginaobra pero maeubtan mo gid ra sa ulihi."

⁸Nagbalibad si Pedro, "Indi't-ang magpahugas ku akong siki kimo bisan hin-uno!"

Pero nagsabat si Jesus, "Kon indi ka kakon magpahugas ku imong siki hay indi ka eon igtapoe sa akong mga katawhan."

⁹Nagsabat si Simon Pedro, "Kon mawron, Ginuo hay bukon eang it ro akong siki ro hugasi kundi pati ro akong alima ag paligsi pati ro akong ueo."

¹⁰Naghambae si Jesus, "Ro nakapaligos eon hay owa eon it kinahangean nga maligos it uman tungod malimpyo eon ro anang bilog nga eawas. Ro ana eang nga siki ro dapat hugasan. Ag kamo hay malimpyo eon mageuwas sa sambilog kinyo." ¹¹Ginhambae ron ni Jesus ay sayod imaw kon sin-o ro magatraidor kana ngani naghambae imaw nga bukon it malimpyo sanda tanan.

^zSa Griniyego, raya hay 'Dyablo' nga ro kahueugan hay manogpakaean o manogpabangod.

¹² Pagkahugas ni Jesus ku mga siki ku tanan nanang sumueunod hay ginsuksuk nana it uman ro anang pangsani, tapos hay bumalik imaw sa dat-on. Ginpangutana dayon nana sanda, “Haeubtan baea ninyo kon ano ro akong gin-obra ngato kinyo?” ¹³ Ginatawag ninyo ako nga Maestro ag Ginuo, ag tama gid ma’t-a nga tawgon ninyo ako it makaruyon, ay duyon gid ma’t-ang. ¹⁴ Tungod ako nga inyong Ginuo ag Maestro hay nagpaubos agod hugasan ro inyong siki, mawron nga dapat man nga mapainubuson kamo ag haom maghugas ku siki ku kada isaea. ¹⁵ Ro akong ginpakita kinyo hay sangka halimbawa kon ano ro inyong dapat himuon sa kada isaea. ¹⁶ Matuod gid rang ginahambae kinyo nga ro ulipon hay bukon it eabaw pa sa anang amo ag ro ginpadaea nga tawo hay bukon it eabaw pa sa nagpadaea kana. ¹⁷ Tungod hasayran eon ninyo makaron ro mga butang ngara hay bulahan gid-a kamo kon himuon ron ninyo.

¹⁸ “Pero bukon it kamo tanan ro akong ginahambaean kara. Kilaea ko ro pagkatawo ku akong mga ginpili ag ro sambilog kinyo hay indi pagpakamaayuhon. Pero ginpili ko gihapon imaw agod matuman ro ginhambae sa Sagrado nga Kasueatan nga: ‘Ro nagasaeo sa akon nga pagkaon hay nagtraidor kakon.’”^a ¹⁹ Ginasugiran ko eagi kamo kara bago pa ra matabo, agod kon matabo eon ngani hay magapati kamo nga ako ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos. ²⁰ Matuod gid rang ginahambae kinyo nga ro nagabaton sa bisan sin-o nga akong ipadaea hay nagabaton man kakon. Ag ro nagabaton kakon hay bukon eang it ako ro anang ginabaton, kundi pati man ro nagpadaea iya kakon.”

Ginpasayod ni Jesus nga si Judas ro Magatraidor Kana

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Lu 22:7-23)

²¹ Pagkahambae karon ni Jesus hay mat kinuso ro anang tagipusuon ag naghambae dayon imaw, “Matuod gid rang ginahambae kinyo nga may sambilog kinyo nga magatraidor kakon.” ²² Nagtueueukan ro anang mga sumueunod ag naglitik ro andang ueo kon sin-o kanda ro ginapatungdan ni Jesus sa ana ngatong ginhambae.

²³ Ro sumueunod nga palangga gid ni Jesus hay haeos nagaeubog it patakilid sa iping Jesus ngani kon magbalikid imaw hay nagasandiy

^aSa andang kultura, maeain gid kon halitan ku bisita ro tagbaeay nga nagbaton ag nagpakaon kana. Basaha sa Mga Salmo 41:9

imaw sa dughan ni Jesus.^b ²⁴ Ginsinyasan ni Simon Pedro ratong sumueunod nga pangutan-on si Jesus kon sin-o ro anang ginatumod. ²⁵ Ngani bumalikid imaw kay Jesus ag nagpangutana, “Ginuo, sin-o kamon ro imong ginatumod ay?”

²⁶ Nagsabat kana si Jesus, “Kon sin-o ro taw-an ko it tinapay nga akong isawsaw hay imaw ro tawo ngaron.” Ginsawsaw dayon nana ro tinapay ag gintaog kay Judas nga unga ni Simon Escariote.

²⁷ Pagkabaton ni Judas ku tinapay ngato hay nagsueod dayon kana si Satanas. Ginhambae dayon imaw ni Jesus, “Obraha eagi ro imong gindesidihan nga obrahon.” ²⁸ Owa maeubti ku ibang mga kaibahan ni Jesus sa pagkaon kon ham-an it makarato ro anang ginhambae kay Judas. ²⁹ Eaom ku iba hay ginapabakae ni Jesus si Judas it iba pa nandang kinahangeanon sa Pagtililipon o basi may ginapatao imaw sa mga pobre, bangod si Judas ro gabuyot ku andang kwarta. ³⁰ Pagkabaton ni Judas ku tinapay ngato hay pumanaw eagi imaw. Gabii eon kato pagpanaw nana.

Dapat Maghigugmaanan ro mga Sumueunod ni Jesus

³¹ Pagkaguwa ni Judas, naghambae dayon si Jesus, “Makaron eon ro oras nga hipadunggan Ako nga Unga it Tawo ag tungod sa matabo kakon hay hipadunggan man ro akon nga Ama. ³² Ag kon hipadunggan ro Dyos dahil sa matabo kakon hay ana man eagi ako nga padunggan. ³³ Mga palangga nakon nga mga unga, indi eon magbuhay ro akon nga pag-iba kinyo ag kon owa eon ako riya hay usuyon ninyo ako. Pero ihambae ko man kinyo makaron ro akon kato nga ginhambae sa mga manogdumaea it mga Judio nga indi kamo makaadto sa akong ginaadtunan.

³⁴ “Makaron hay may bag-o nga sugo nga akong ginabilin kinyo: maghigugmaanan kamo. Kon mauno ro akong paghigugma kinyo hay dapat makaruyon man ro inyong paghigugma sa kada isaea ³⁵ Tungod kon makaruyon ro inyong paghigugma sa kada isaea hay dikaron masayran it tanan nga mga tawo nga sumueunod nakon kamo.”

^bSa andang kultura, kato nga tyempo, kon magkaon sanda hay haeos nagaebog sanda it patakilid sa andang waea sa saeog nga may hapin ag ginatukod ro andang siko. Nagapalibot sanda sa manaba nga lamisa nga nabutangan it andang pagkaon.

Ginhambae Eagi ni Jesus nga Ipanghiwaea Imaw ni Pedro

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lu 22:31-34)

³⁶ Nagpangutana dayon si Simon Pedro kana, “Ginuo, siin ka t’imo gaadto ay?”

Nagsabat si Jesus, “Indi ka pa kamunot kakon makaron sa akong ginapaadtunan pero sa ulihi hay makaapas ka gid idto.”

³⁷ Nagpangutana eon man si Pedro, “Ginuo, ham-an it indi ako makamunot kimo makaron? Harang haom pa man ako nga isakripisyo ro akong kabuhi para kimo.”

³⁸ Nagsabat si Jesus, “Ano sinimo? Haom ka nga isakripisyo ro imong kabuhi para kakon? Matuod gid rang ginahambae kimo nga bago magpamaeo ro manok hay ipanghiwaea mo it tatlong beses nga kilaea mo ako.”

Si Jesus Eang ro Aeagyan it mga Tawo Paadto sa Dyos

14 ¹ Naghambae si Jesus, “Ayaw kamo it palitik kundi lig-una pa gid ro inyong pagsalig sa Dyos ag pati man kakon. ² Sa eangit nga ginaistaran ku akon nga Ama hay kaabo nga maistaran, ag mauna ako idto agod pahauman ko kamo it lugar. Indi ako karon maghambae kinyo kon bukon ron it matuod. ³ Kon haom eon ro lugar para kinyo hay magabalik ako iya ag sueangon ko kamo ag daehon dayon sa akong ginhalinan agod mag-ililiba kita idto. ⁴ Sayod eon kamo ku daean sa akong ginaadtunan.”

⁵ Ginsabat imaw ni Tomas, “Ginuo, owa ngani kami kasayod kon siin ka gaadto. Hay paalin namon masayran ro daean paadto idto?”

⁶ Nagsabat si Jesus, “Ako mismo ro daean paadto sa Ama. Ako man ro gapahayag kon ano ro matuod parti sa Dyos ag ako ro gatao it kabuhi nga owa it katapusan. Owa it makapaeapit sa Ama kon indi mag-agi kakon. ⁷ Tungod kilaea eon ninyo ako hay makilaea man ninyo pati ro akon nga Ama, ag umpisa makaron hay hikilaea eon ninyo imaw ay hakita eon ninyo imaw.”

⁸ Naghambae si Felipe, “Ginuo, pakitaan kamon ro Ama ag tama eo’t-a ron dayon kamon.”

⁹ Nagsabat si Jesus, “Felipe, mabuhay eon ro akong pag-iniba kinyo ag owa ka’t-ing gihapon kakilaea kakon? Ro nakakita kakon hay nakakita man sa Ama. Ham-an it gahambae ka pa nga ipakita ko kinyo ro Ama? ¹⁰ Owa ka pa baea gapati nga ako ag ro Ama hay

sambilog eang?^c Ro mga ginasugid ko kinyo hay bukon it akon-akon eang. Kon nagahambae ako ag nagahimo it mga makangawa-ngawa nga mga butang, ro Ama't-a ro nagahimo karon paagi kakon.

¹¹ Patihi ninyo nga ako ag ro Ama hay sambilog eang. Pero kon indi kamo magpati karon dahil hambae ko malang, patihi ron ninyo dahil sa mga makangawa-ngawa mismong mga butang nga akong ginaobra.

¹² “Matuod gid rang ginahambae kinyo nga ro nagatuo kakon hay magahimo it mga makangawa-ngawa pareho sa akong mga ginapanghimo ag mas pa karon ro anang pagahimuon^d tungod gabalik eon ako sa Ama. ¹³ Ag bisan ano ro inyong pangayuon bilang mga sumueunod nakon^e hay himuon ko agod dayawon ro Ama paagi kakon nga anang Unga. ¹⁴ Umanon ko rang hambae nga bisan ano ro inyong pangayuon kakon bilang mga sumueunod nakon hay himuon ko gid.”

Ginpromisa ni Jesus nga Paadtunon Nana ro Espirito Santo

¹⁵ Naghambae pa gid si Jesus, “Kon ginahigugma ninyo ako, tumanon gid ninyo ro akong mga sugo. ¹⁶ Ag pangabayon ko ro Ama nga padaehan kamo it magabueos kakon nga Manogbulig agod ibhan nana kamo hasta sa owa it katapusan ag obrahon ron it Ama.

¹⁷ Imaw hay ro Espirito Santo nga manogpahayag it kamatuuran halin sa Dyos. Ro mga owa nagatuo kakon hay indi makabaton ku Espirito Santo ay owa ma't-a nanda imaw hakita ag hakilaea. Pero kamo't-a hay nakakilaea kana ay gin-inibhan eon nana kamo ag sa indi magbuhay hay magapabilin imaw sa inyong tagipusuon.

¹⁸ “Maskin magpanaw ako hay indi ko kamo pag-aywanan nga matsa mga ilo nga owa it madangpan, kundi mabalik ako kinyo.^f

¹⁹ Sa indi magbuhay hay indi eon ako hikita ku mga tawo iya sa kalibutan nga owa nagatuo kakon pero makita ninyo ako. Ag bangod

^cOwa ra nagakahueugan nga si Jesus ag ro Ama hay sambilog eang imbis nga daywa kundi pareho sanda nga Dyos.

^dRo kahueugan siguro kara hay ro pagwali it mensahi parti kay Jesus sa bilog nga kalibutan agod sa gahom it Espirito Santo hay kaabo-abo ro magatuo kana. Ruyon hay mas pa mahaega pa kaysa sa mga milagro eang.

^eRo gustong hambaeon kara hay bangod mga sumueunod sanda ni Jesus ngani may diritso sanda nga magpangayo it bisan ano nga suno sa kabubut-on it Dyos.

^fPosible nga ro buot hambaeon ni Jesus dikara hay kon mag-abot eon ro Espirito Santo sa Adlaw it Pentecostes hay pareho man nga si Jesus mismo ro nagbalik ag ro Espirito Santo eon ro andang madangpan.

mabanhaw ako, kamo hay taw-an it minatuod nga kabuhi. ²⁰ Kon mag-abot eon ro adlaw ngaron hay hisayran ninyo nga kami ku akong Ama hay sambilog eang^g ag ako ag kamo hay may maeueot nga kaangtanan. ²¹ Ro nagatanom ku akong mga sugo sa anang paino-ino ag nagatuman karon hay ruyon ro nagahigugma kakon. Ag ro nagahigugma kakon hay higugmaon ku akon nga Ama. Higugmaon ko man imaw ag akon nga ipahayag kana kon sin-o gid ako.”

²² Tapos hay nagpangutana si Judas (bukon ra it tag si Judas Escariote), “Ginuo, ano ro natabo nga kamon eang nimo ipahayag kon sin-o ka gid? Dapat ’t-a kunta hay sa tanan nga mga tawo!”

²³ Nagsabat si Jesus, “Umanon ko rang ginhambae. Kon ginahigugma ako it sangka tawo hay tumanon nana ro akong hambae.^h Higugmaon imaw ku akon nga Ama ag kami ku Ama hay magaadto kana ag magaistar sa anang tagipusuon. ²⁴ Pero ro owa nagahigugma kakon hay owa gatuman sa akon nga hambae. Ro akong ginahambae kinyo hay bukon it akon-akon eang kundi tag ginapahambae kakon ku Ama nga nagpadaea kakon iya.

²⁵ “Ginasugid ko ro mga butang ngara kinyo samtang iya pa ako kaibahan ninyo. ²⁶ Pero kon owa eon ako, padaehan kamo ku Ama it Manogbulig, ag ruyon hay ro Espirito Santo ag imaw ro magabueos kakon. Imaw ro magaturo kinyo it tanan nga butang ag magapadumdum ku tanan nga ginhambae ko kinyo. ²⁷ Aywanan ko kamo it katawhayan sa inyong tagipusuon. Rayang katawhayan mismo hay iya man kakon ag ginatao ko ra kinyo. Ro katawhayan nga itao ko kinyo hay eain gid sa katawhayan nga gasugid it kalibutan. Ngani ayaw kamo it palitik ag ayaw kamo magpaeuya it inyong buot.

²⁸ “Ginhambae ko eon kinyo nga mapanaw ako pero mabalik man ako kinyo. Kon ginahigugma gid ninyo ako hay malipay kunta kamo ay gabalik ako sa Ama tungod eabaw pa imaw kakon.ⁱ ²⁹ Ginsugid

^gOwa ra nagakahueugan nga si Jesus ag ro Ama hay sambilog eang imbis nga daywa kundi pareho sanda nga Dyos.

^hIpahayag eang ni Jesus kon sin-o gid imaw sa mga naila magbaton ag magtuman ku anang hambae.

ⁱSi Jesus ag ro Dyos Ama hay pareho nga Dyos (basaha sa 1:1, 10:38 ag 14:20), ugaling ginpaiway ni Jesus ro anang kinamatarong bilang katupong it Dyos Ama agod magpakatawo (basaha sa Mga TagaFilipos 2:6). Bilang tawo hay eabaw gid kana ro Ama pero bilang Dyos hay pareho sanda.

ko eon ra kinyo bago pa ra matabo agod kon matabo eon hay mas galig-on pa gid ro inyong pagtuo kakon.³⁰ Indi eon ako makaistorya pa kinyo it maeawig tungod si Satanas nga manogdumaea it mga owa nagatuo sa Dyos hay gaabot eon. Owa ako it nahimo nga saea nga magamit nana agod magamhan ako.³¹ Pero ginabaton ko ro tanan nga magakaeatabo kakon sa pagtuman ku sugo it Ama kakon ag agod ipakita sa mga tawo nga ginahigugma ko imaw. Mus eon kamo, mapanaw eon kita.”

Ro Kapareho ni Jesus hay Puno it Ubas ag ro Anang mga Sumueunod hay ro mga Sanga

15¹ Bago sanda nagpanaw, nagturo anay si Jesus paagi sa rayang halimbawa. Hambae nana, “Ako ro minatuod nga puno it ubas ag ro akon nga Ama ro manogdipara.² Ana nga ginaputoe ro kada sanga nga owa gabunga. Pero ro mga sanga nga nagabunga hay ana nga ginapungoe agod magbunga pa gid it abo.³ Kamo hay pareho it mga sanga nga ginpungoe ag mahimis eon. Malimpyo eon kamo ay ginpatawad eon kamo dahil nagpati kamo sa mensahi nga akong ginhambae kinyo.⁴ Padayon sa inyong maeueot nga kaangtanan kakon ag makaruyon man ro akong kaangtanan kinyo. Ro sanga hay indi makabunga nga imaw eang kundi dapat hay padayon imaw nga nakaangot sa puno. Makaruyon man kamo. Indi kamo makabunga kon indi kamo magpadayon sa inyong maeueot nga kaangtanan kakon.

⁵ “Ako ro puno it ubas ag kamo ro mga sanga. Ro nagapadayon sa anang maeueot nga kaangtanan kakon ag makaruyon man ro akong kaangtanan kana, ruyon ro gabunga it abo. Matuod ra dahil kon owa kamo nakaangot kakon hay indi gid kamo makabunga.⁶ Ro owa nagapadayon sa anang maeueot nga kaangtanan kakon hay pareho it inutod nga mga sanga ag ginapamaea. Ag kon mamaea eon ngani hay ginatipon ag ginaitsa sa kaeayo agod sunugon.⁷ Pero kon nagapadayon kamo sa inyong maeueot nga kaangtanan kakon ag padayon nga nakatanom sa inyong paino-ino ro akong hambae, pangayo kamo sa Ama it bisan ano nga inyong gusto ag itao ron nana kinyo.⁸ Gapakilaea nga mga matuod nakon kamo nga mga sumueunod kon nagabinunga kamo it abo ag duyon ro makatao it dungos sa akon nga Ama.

^{9–10} “Ginahigugma ko kamo pareho ku paghigugma kakon ku Ama, ngani padayuna ninyo ro pagtuman sa akong mga sugo. Kon himuon

ninyo ron, permi ninyo nga mabatyagan ro akon nga padayon nga paghigugma kinyo. Pareho man kakon, tungod ginatuman ko permi ro mga sugo ku akon nga Ama ngani permi ko nga habatyagan ro anang padayon nga paghigugma kakon. ¹¹ Ginasugid ko kinyo rondaya nga mga butang agod ro minatuod nga kalipay nga iya kakon hay mangin inyo man kinyo ag agod mangin tueos gid ro inyong kalipay ngaron.

¹² “Raya ro akon nga sugo kinyo: Maghigugmaanan kamo pareho ku akong paghigugma kinyo. ¹³ Owa eon it paghigugma nga makatupong pa sa paghigugma it sangka tawo nga haom magsakripisyo ku anang kabuhi para sa anang mga amigo. ¹⁴ Kamo hay akong mga amigo kon ginatuman ninyo ro akong mga sugo kinyo. ¹⁵ Owa ko eon kamo ginatawga nga mga ulipon kundi mga amigo. Ro ulipon abi hay owa’t-a nakasayod kon ano ro ginaisip ku anang amo pero kamo’t-a hay akong ginpasayod ku tanan nga ginhambae kakon ku akong Ama. ¹⁶ Bukon it kamo ro nagpili kakon kundi ako’t-a ro nagpili ag nagbutang kinyo sa ueubrahon it pagpanaw ag pagturo parti kakon agod magtuo man ro ibang tawo kakon. ^j Ro bunga ku inyong pagkabudlay ngaron hay magapadayon bisan hasta hin-uno. Ag dahil karon hay taw-an kamo ku Ama it bisan ano nga inyong pangayuon sa akon nga ngaean. ¹⁷ Ginahambae ko it uman ro akong sugo kinyo, maghigugmaanan kamo.”

Ro mga Sumueunod ni Jesus hay Ginakaugtan ku mga Owa Nagatuo Kana

¹⁸ Naghambae pa gid si Jesus, “Ayaw kamo it kangawa kon kaugtan kamo ku mga owa nagatuo kakon. Dumduma ninyo nga ako ro una nandang ginkaugtan bago kamo. ¹⁹ Kon pareho kamo kanda nga owa nagatuo kakon hay mailaan t’a nanda kamo ay paeareho abi kamo. Pero bukon kamo it pareho kanda ay ginpili ko kamo agod bukon eon kamo it kaibahan ku mga owa nagatuo kakon. Mawron nga ginakaugtan nanda kamo. ²⁰ Dumduma ninyo ro akong ginhambae kato kinyo nga ro ulipon hay bukon it eabaw pa sa anang amo. Ngani kon ginhingabot nanda ako, hingabuton man nanda kamo. Pero kon tumanon nanda ro akong ginaturo hay tumanon man nanda ro inyong ginaturo. ²¹ Pero himuon nanda ro tanan ngaron nga mga paghingabot kinyo dahil nagatuo kamo kakon ag tungod owa nanda nakilaea it mayad ro Dyos nga nagpadaea

^jSa Griniyego, raya hay ‘agod magpanaw kamo ag magbunga’.

iya kakon. ²² Kon owa ako nag-adto iya agod sugiran sanda parti kakon hay owa kunta sanda it saeabton sa andang saea nga owa sanda nagtuo kakon. Pero owa eon sanda makaron it bangdanan sa anda ngaron nga saea kakon. ²³ Ro naugot kakon hay naugot man sa Ama. ²⁴ Ag kon owa ako nag-obra sa anda mismo nga atubang it mga makangawa-ngawa nga owa it bisan sin-o nga makahimo mageuwas kakon hay owa sanda it saeabton sa andang saea nga owa sanda nagtuo kakon. Pero makaron nga hakita eon nanda ro akong mga gin-obra hay ginakaugtan gihapon nanda kami ku akon nga Ama. ²⁵ Pero natabo ra agod matuman ro ginsueat sa Sagrado nga Kasueatan nga anda perming ginabasihan nga, ‘Ginkaugtan nanda ako bisan owa man it dahilan.’^k

²⁶ “Pag-abot ku Manogbulig nga akon nga ipadaea iya kinyo halin sa Ama, pamatud-an ’t-a nana ro mensahi parti kakon. Imaw hay ro Espirito Santo nga manogpahayag it kamatuuran halin sa Dyos. ²⁷ Ag kamo man hay magasugid ku inyong hasaksihan kakon ay kaibahan ko eon kamo halin pa ku primero.”

16 ¹ Nagpadayon si Jesus it paghambae, “Ginasugid ko eagi kinyo rayang mga paghingabot kinyo sa ulihi agod kon matabo eon don hay indi kamo magtalikod sa inyong pagtuo kakon. ² Indi eon nanda kamo pagpasudlon sa sinagoga^l ag ro mas grabe pa hay maabot ro oras nga eaom ku mga magapatay kinyo nga ro andang ginaobra hay mayad nga buhat nga ihaead sa Dyos sa pagsimba kana. ³ Obrahon ron nanda kinyo dahil owa nanda nakilaea it mayad ro Ama ag pati man ako. ⁴ Ginasugiran ko kamo kara agod pag-abot it oras hay hidumduman ninyo ro akong ginhambae.”

Ro Ueubrahon ku Espirito Santo

“Owa ko ra eagi kinyo pagsugiran ku primero pa eang nga nagsunod kamo kakon ay mabuhay pa man ro atong pag-ililiba. ⁵ Makaron pa eang ay gabalik eon ako sa nagpadaea iya kakon. Pero owa gid-a it bisan sambilog kinyo nga nagapangutana kon siin ron. ⁶ Pero sayod ako nga dahil sa akon ngarang mga ginhambae kinyo hay nasubuan gid kamo. ⁷ Pero dapat ninyong masayran ro matuod, nga para sa inyong kamaeayran ro akong pagpanaw, ay kon indi ako magpanaw hay indi man riya makaadto kinyo ro Manogbulig.

^kMakita ra sa Salmo 35:19; 69:4.

^lNagakahueugan ra nga owa eon sanda ginabilanga nga Judio ag indi eon sanda pwedeng mag-intra sa mga importanti nga ueubrahon sa kabuhi it mga Judio.

Pero kon makapanaw eon ako, ipadaea ko imaw iya kinyo. ⁸ Kon mag-abot imaw iya hay pamatud-an nana nga bukun it tama ro mga ginaisip ku mga owa nagatuo kakon hanungod sa andang saea, hanungod sa akong pagkamatarong ag hanungod sa paghukom it Dyos. ⁹ Ro akong buot hambaeon hay pamatud-an nana nga bukun gid-a it tama nga owa sanda nagatuo kakon. ¹⁰ Pamatud-an man nana nga matarong 't-a ako sa mata it Dyos ag ro pamatuod kara hay magabalik ako sa Ama ag indi eon ninyo ako hikita. ¹¹ Ag hanungod sa paghukom it Dyos, pamatud-an nana nga hukman gid it Dyos ro andang saea. Ro pamatuod kara hay ginhukman eon it Dyos si Satanas nga nagadumaea sa tanan mga owa gatuo kakon.

¹² “Abo pa kunta ro akong isugid kinyo ugaling hay basi maeaksan man kamo. ¹³ Pero kon mag-abot eon ro Espirito Santo nga manogpahayag it kamatuuran halin sa Dyos hay ipaeubot nana kinyo ro tanan nga kamatuuran ngaron. Ro anang isugid kinyo hay bukun it ana-ana eang, kundi kon ano ro anang habatian halin sa Dyos. Isugid man nana kinyo kon ano ro matabo sa ulihi. ¹⁴ Ako ro anang pasidunggan tungod anang isugid kon ano ro akong gustong ipasayod pa gid kinyo. ¹⁵ Gintugyan kakon it Ama ro tanan nga gusto nanang ipasayod sa mga tawo ag itugyan ko man ron sa Espirito Santo mawron nga ginhambae ko kinyo nga isugid nana ro akong gustong ipasayod pa gid kinyo.”

Pagabayluhan it Kalipay ro Kasubo ku mga Sumueunod ni Jesus

¹⁶ Naghambae pa gid si Jesus, “Sa indi magbuhay hay indi eon ninyo ako hikita, pero indi man kapilahan hay hikita ninyo ako it uman.”

¹⁷ Nagpaeangutan-an dayon ro ibang mga sumueunod ni Jesus, “Ano baea ro anang buot hambaeon sa anang ginhambae ngara nga sa indi magbuhay hay indi eon naton imaw hikita, pero indi man kapilahan hay hikita man naton imaw it uman? Ag sinana pa hay gabalik t'a imaw sa anang Ama. ¹⁸ Ano baea ro kahueugan it ginahambae nana ngara nga sa indi magbuhay ay? Indi t'a naton maeubtan ro anang ginahinambae.”

¹⁹ Sayod si Jesus nga gusto nanda nga magpangutana kana, ngani naghambae imaw, “Nagapaeangutan-an kamo sa akong ginhambae nga sa indi magbuhay hay indi ninyo ako hikita pero indi man kapilahan hay hikita ninyo ako it uman. ²⁰ Matuod gid rang ginahambae kinyo nga maueahab kamo ag magatangis sa

kasubo samtang ro mga owa nagatuo kakon hay magakalipay. Matuod nga magakasubo kamo pero pagabayluhan man ron sa ulihi it kalipay. ²¹ Pareho abi ron it bayi nga manog-unga nga ginalisdan kon ginasaepuan pa eang. Pero kon matawo eon ngani ro eapsag hay malipatan eon nana ro kalisod dahil sa anang kalipay nga natawo eon sa kalibutan ro anang unga. ²² Makaruyon man kamo. Nagakasubo kamo makaron, pero mapakita pa ako kinyo it uman ag magakalipay gid ro inyong buot ag owa it makabuo karon kinyo bisan ano ro magkaeanabo. ²³ Sa ulihi hay bukon eon it ako ro inyong ginapangayuan. Matuod gid rang ginahambae kinyo nga bisan ano ro inyong pangayuon sa akong Ama sa akong ngaean hay itao ron nana kinyo. ²⁴ Hasta makaron hay owa pa kamo it hapangayo sa Ama nga ginagamit ro akong ngaean. Pangayo kamo ag taw-an kamo agod mangin tueos ro inyong kalipay.”

²⁵ Naghambae pa gid si Jesus, “Gagamit ako makaron it mga paanggid nga istorya sa pagsugid kinyo ku mga bagay ngara. Pero maabot ro oras nga indi eon ako maggamit karon kundi ihambae ko kinyo it diritso ag klaro ro parti sa Ama. ²⁶ Kon mag-abot eon ro oras ngaron, makapangayo kamo nga diritso eo’t-a kana sa akong ngaean. Owa ako gahambae nga ako pa’t-a ro mangayo sa Ama para kinyo ²⁷ tungod ro Ama mismo hay nagahigugma kinyo. Ginahigugma nana kamo tungod ginahigugma ninyo ako ag nagapati kamo nga naghalin gid ako sa Dyos. ²⁸ Idto ako naghalin sa Ama ag nag-adto ako iya sa kalibutan pero makaron hay mahal in eon ako sa kalibutan ay mabalik eon ako sa Ama.”

²⁹ Naghambae dayon ro anang mga sumueunod, “Haron’t-ana, diritso eon ro imong paghambae ag owa ka eon gagamit it paanggid nga istorya. ³⁰ Sayod eon kami nga nakasayod ka ku tanan. Bisn ro mga pangutana nga una pa sa paino-ino it mga tawo hay sayod eon nimo, ngani owa eon it kinahangean nga ipangutana pa ron kimo. Mawron nga nagapati kami nga halin ka matuod sa Dyos.”

³¹ Nagsabat si Jesus, “Ginaako ninyo makaron nga nagatuo kamo kakon ³² pero maabot ro oras ag madali lang gid ron ngani mag-abot, nga magatiepeaag kamo ag aywanan ninyo ako nga isaea. Pero owa eon gid man ako gaisaeahanon ay kaibahan ko ro Ama. ³³ Ginasugid ko ra kinyo agod magtawhay ro inyong paino-ino dahil sa inyong maeuot nga kaangtanan kakon. Magaagi kamo it mga kalisod iya sa ibabaw it kalibutan pero isuga ro inyong buot ay ako ro nagperdi ku kaeainan iya sa kalibutan.”

Nagpangamuyo si Jesus Para sa Anang Kaugalingon

17 ¹ Pagkatapos ni Jesus it hambae kara hay nagtangda imaw sa eangit ag naghambae, “Ama, nag-abot eon ro oras. Paagi sa akong maagyan, pakitaan sa katawhan nga ako ro imong daeayawon nga Unga agod paagi man sa akong maagyan hay ikapakita ko man kanda nga ikaw ro akon nga daeayawon nga Ama. ² Ginapangayo ko ron ay gintaw-an mo eon ako it otoridad sa tanan nga mga tawo nga magtao it kabuhi nga owa it katapusan sa tanan nga imong gintugyan kakon. ³ Ro may kabuhi nga owa it katapusan ngara hay nakakilaea gid kimo, ikaw nga matuod nga Dyos ag kilaea man nanda ako nga si Jesu-Kristo nga imong ginpadaea iya. ⁴ Ginpakita ko sa mga tawo iya sa kalibutan nga daeayawon ka nga Dyos paagi sa pagtapos nakon ku imong ueubrahon nga imong ginpaobra kakon. ⁵ Ama, kon magbalik eon ako inha kimo, ibalik kakon ro akong pagkadaeayawon nga akon eon eagi tag inha pa ako sa imong euyo, tag owa pa natuga ro kalibutan.

Nagpangamuyo si Jesus Para sa Anang mga Sumueunod

⁶ Nagpadayon si Jesus sa anang pagpangamuyo, hambae nana, “Ginpasayod ko ro imong kinaiya ag plano sa mga tawo nga gintugyan mo kakon. Imo sanda nga mga katawhan nga ginpaeain mo sa mga tawo nga owa gatuo kakon ag ag imo sanda nga gintugyan kakon. Gintuman nanda ro imong hambae ⁷ ag sayod eon sanda makaron nga ro tanan-tanan nga imong ginpaturo ag ginpaobra kakon hay halin gid-a kimo. ⁸ Ginsugid ko kanda ro tanan nga ginpahambae mo kakon ag ginpatihan ra nanda. Ngani sigurado gid sanda nga halin matuod ako kimo ag nagapati gid sanda nga ikaw ro nagpadaea iya kakon.

⁹ “Sanda ro akong ginapangamuyuan makaron. Owa ako gapangamuyo para sa tanan nga tawo iya sa kalibutan, kundi para eang sa mga gintugyan mo kakon, ay imo sanda nga mga katawhan. ¹⁰ Tanan ro akong mga katawhan hay imo man ag ro imong mga katawhan hay akon man ag ginadayaw eon ako dahil kanda. ¹¹ Mabalik ako inha kimo ag aywan ko eon ro kalibutan ngara ag hiaywanan sanda iya. Balaan nga Ama, buligi sanda agod ro andang kinaiya hay mangin pareho man ku imong kinaiya^m nga imong ginpapahayag kakon agod maghiliugyon sanda pareho katon.

^mSa Griniyego raya hay ‘bantayi sanda sa imong ngaean’.

¹² Samtang kaibahan pa nanda ako hay ginabuligan ko sanda nga ro andang kinaiya hay mangin pareho ku imong kinaiya nga imong ginpapahayag kakon. Ginbantayan ko gid sanda it mayad ag owa gid kanda it naduea mageuwas eang sa sambato nga nag-usoy ma't-a ku anang owa it katapusan nga pina sa impyerno. Pero dapat rato nga matabo agod ro ginsueat sa Sagrado nga Kasueatan hay matuman.ⁿ

¹³ “Madali lang ako magbalik inha kimo, ngani ginahambae ko kimo ro mga butang ngara sa atubang ku akong mga sumueunod bago ko aywan ro kalibutan agod mangin tueos man ro andang kalipay pareho sa akong kalipay. ¹⁴ Ginsugid ko kanda ro imong mensahi ag ginakaugtan sanda ku mga owa nagatuo kakon. Ginakaugtan ro akong mga sumueunod ay ro andang kinaiya hay pareho eon ku akon nga eain gid kaysa sa ana ku mga owa nagatuo kakon. ¹⁵ Owa ako nagapangamuyo nga bue-on mo sa rayang kalibutan ro akong mga sumueunod kundi imo sandang bantayan agod indi sanda mahalitan ni Satanas nga ginahalinan it kaeainan. ¹⁶ Ro andang kinaiya hay pareho eon ku akon nga eain gid kaysa sa ana ku mga owa nagatuo kakon. ¹⁷ Paagi sa imong kamatuuran hay paeainan sanda agod magserbisyo kimo. Ro kamatuuran hay ro tanan nimong hambae. ¹⁸ Ginapadaea ko sanda agod ituro ro imong mensahi sa mga owa pa nagatuo kakon pareho ku imong pagpadaea kakon iya. ¹⁹ Ag akon nga ginahaead ro akong kaugalingon nga mamatay para kanda agod mangin matuod sanda nga pinaeain nga mga katawhan nimo nga desidido sa pagserbisyo ngara.”

Nagpangamuyo si Jesus Para sa Tanan nga Magatuo Kana

²⁰ Nagpadayon si Jesus sa pagpangamuyo, “Bukon eang it ro akong mga sumueunod ngara ro akong ginapangamuyo kundi pati man ro tanan nga magatuo pa kakon kon hibatian nanda ro mensahi nga igasugid ku akon nga mga sumueunod. ²¹ Ginapangamuyo ko nga maghiliugyon sanda pareho katon, Ama, nga sambilog eang^o kita. Kabay pa nga sanda hay mangin sangka kabubut-on naton agod ro mga tawo iya sa kalibutan hay magpati nga ginpadaea mo ako. ²² Gintao ko kanda ro kadungganang nga gintao mo kakon agod maghiliugyon sanda pareho katon. ²³ Maeueot gid ro akong kaangtanan kanda ag makaruyon man ro imong kaangtanan kakon

ⁿBasaha sa Mga Salmo 55:12-15.

^oOwa ra nagakahueugan nga si Jesus ag ro Ama hay sambilog eang imbis nga daywa kundi pareho sanda nga Dyos.

ngani kabay pa nga mangin malig-on ro andang paghiliugyon nga matsa sambilog eang sanda. Ag kon hikita ron it mga tawo iya sa kalibutan hay hisayran nanda nga ginpadaea mo ako iya ag ginahigugma mo ro mga tawo ngara pareho ku imong paghigugma kakon.

²⁴“Ama, gusto ko nga ro imong mga gintugyan kakon hay makaiba kakon sa ulihi kon siin ako, agod makita nanda ro akong pagkadaeayawon nga gintao mo kakon tungod ginhigugma mo eon ako bago pa gintuga ro kalibutan. ²⁵Matarong nga Ama, ro mga owa nagatuo kakon hay owa nakakilaea kimo, pero ako’t-a hay nakakilaea gid kimo ag sayod ro akong mga sumueunod ngara nga ginpadaea mo ako iya. ²⁶Ginpasayod ko kanda ro imong kinaiya ag plano ag padayunon ko ron agod maghigugmaan sanda pareho ku imong paghigugma kakon, ag agod padayon nga mageueot ro akong kaangtanan kanda.”

Gintraidor ag Gindakop si Jesus

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lu 22:47-53)

18¹ Pagkatapos ni Jesus it pangamuyo, nagpanaw sanda ku anang mga sumueunod ag nagtabok sa sapa-sapa it Kidron. May idto nga katamnan ag nagsueod sanda dikato. ²Perming nagaadto idto si Jesus ag ro anang mga sumueunod ag sayod ron ni Judas nga magatraidor kana. ³Tag idto sanday Jesus sa katamnan ngato hay nag-abot si Judas daea ro kaabo nga soldado nga halin sa batalyon sa Jerusalem nga ginmanduhan nga magmunot kana. Kaibahan man nanda ro mga gwardya it Templo nga ginpadaea ku it mga pinuno it mga saserdote ag ku mga Pariseo. May daea sanda nga mga sueo, lampara ag mga armas.

⁴Sayod ni Jesus ro tanan nga matabo kana, ngani anang gin-atubang eagi sanda pag-abot nanda ag ginhambae, “Sin-o ro inyong ginausoy ay?”

⁵Nagsabat sanda, “Si Jesus nga taga-Nazaret.”

Nagsabat si Jesus, “Ako ro inyong ginausoy ngaron.” Idto man nagatindog kaibahan nanda si Judas nga nagtraidor kay Jesus.

⁶Paghambae ni Jesus nga ako mana ro inyong ginausoy ngaron hay umisoe sanda ag nagkaeatumba.

⁷Ginpangutana sanda it uman ni Jesus, “Sin-o makon ro inyong ginausoy ay?”

Nagsabat sanda it uman, “Si Jesus nga taga-Nazaret ngani.”

⁸ Naghambae si Jesus, “Ako ngani makon ro inyong ginausoy ngaron. Kon ako ro inyong tuyo hay papanawa’t-a ninyo ro akong mga kaibahan ngara.” ⁹ Ginhambae rato ni Jesus agod magmatuman ro anang hambae nga “Ama, owa gid ako nadueai it bisan sambilog sa imong mga gintugyan kakon.”

¹⁰ Gulpi eang dayon nga gin-gabot ni Simon Pedro ro anang daeang espada ag linabo si Malco nga ulipon ku pinakapinuno it tanan nga saserdote. Nautas ro anang tuo kara nga dueunggan.

¹¹ Ginhambae ni Jesus si Pedro, “Tagban ro imong espada ngaron. Dapat ko’t-a nga antuson ro kalisod ngara nga gintaean ku Ama nga akong maagyan.”

Ginpaatubang si Jesus kay Anas

¹² Gindakop dayon si Jesus ku mga soldado ag ku andang kumander ag ku mga gwardya nga ginpadaea it mga manogdumaea it mga Judio. Anda imaw nga gin-gapos ¹³ ag gindaean anay kay Anas. Imaw ro panugangan ni Caifas nga pinakapinuno it tanan nga saserdote ku rato nga dag-on. ¹⁴ Si Caifas ngara ro naghambae kato sa mga manogdumaea it mga Judio nga mas mayad pa nga isakripisyo ro sangka tawo para sa tanan nga anang kasimanwa.

Ro Primero nga Pagpanghiwaea ni Pedro nga Kilaea nana si Jesus

(Mt 26:58, 69-70; Mk 14:54, 66-68; Lu 22:54-57)

¹⁵ Tag gindaean si Jesus kay Anas, si Simon Pedro ag ro sambilog pa nga sumueunod hay nagsunod man idto. Pag-abot idto sa palasyo ku pinakapinuno it tanan nga saserdote, nakasueod ro sambilog ngato nga sumueunod sa lagwirta ku palasyo kaibahan ni Jesus ay kilaea imaw ku pinakapinuno it tanan nga saserdote. ¹⁶ Pero si Pedro’t-a hay haaywanan sa may guwa it pader. Ngani nagbalik ratong sambilog nga sumueunod ag ginsugilanon ro bayi nga nagabantay sa pwertahan ag ginpasueod dayon si Pedro. ¹⁷ Pagsueod ni Pedro, ginhambae imaw ku bayi ngato, “Bukon ka ma’t-ing it isaea sa mga sumueunod ku tawo ngato no?”

Nagsabat si Pedro, “Bukon a.”

¹⁸ May naghaling it kaeayo idto ay maeamig kato. Ro mga ulipon ag mga gwardya hay idto dapit nagtindog agod magpainit-init ag idto man si Pedro nagtindog kaibahan nanda ag nagpainit-init man.

Gin-imbistigar ni Anas si Jesus

¹⁹ Idto sa sueod, si Jesus hay gin-imbistigar ni Anas nga dating pinakapinuno it tanan nga saserdote^p hanungod sa anang mga sumueunod ag sa anang ginaturo.

²⁰ Nagsabat si Jesus kana, “Nagaturo ako permi sa atubang it kadagayaan. Idto ako permi nagaturo sa mga sinagoga ag sa Templo nga tilipunan naton tanan nga mga Judio. Owa gid ako it ginhambae it patago. ²¹ Hay ham-an it ako’t-a ro imong ginapangutana? Pangutan-a ro mga nakabati kakon ay sanda ron ro nakasayod sa akong mga ginhambae.”

²² Pagkahambae karon ni Jesus hay tinapungoe imaw it sangka gwardya nga una maeapit kana ag ginhambae, “Ham-an it makaruyon ka’t-ing magsabat sa pinakapinuno it tanan nga mga saserdote?”

²³ Nagsabat si Jesus, “Kon saea ro ang sabat ngato hay pamatud-i. Pero kon tama hay ham-an it tinapungoe mo ako?” ²⁴ Pagkatapos, ginpadaea ni Anas si Jesus nga nakagapos pa idto kay Caifas nga pinakapinuno it tanan nga saserdote ku rato nga tyempo.

Ginpanghiwaea ni Pedro it Daywa Pa nga Beses nga Kilaea Nana si Jesus

(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lu 22:58-62)

²⁵ Ku rato man nga oras, idto pa si Pedro nagapainit-init sa may kaeayo tag may mga naghambae kana, “Bukon ka mat’ing it isaea sa anang mga sumueunod no?”

Pero owa mag-ako si Pedro, sinana, “Bukon a.”

²⁶ Pinangutana man dayon imaw ku isaea sa mga ulipon ku pinakapinuno it tanan nga saserdote nga igbata ku ratong linabo ni Pedro, “Bukon abi it ikaw ro akong hakita idto sa katamnan nga kaibahan ku tawo ngato?” ²⁷ Pero owa eon man mag-ako si Pedro. Nagpamaeo dayon ro manok.

^pSa Griniyego raya hay ‘gin-imbistigar si Jesus ku pinakapinuno it tanan nga saserdote’. Si Caifas ro pinakapinuno it tanan nga saserdote ku ratong dag-on (basaha sa 11:49) pero owa pa ginpadaea ni Anas si Jesus idto kay Caifas (basaha sa 11:24). Ngani ro ginapatungdan it ‘pinakapinuno it tanan nga saserdote’ sa Griniyego sa rayang bersikulo hay si Anas ’t-a. Imaw hay isaea sa dati nga mga pinakapinuno it tanan nga saserdote ag kon amat hay ginatawag gihapon sanda sa andang titulo ngaron bisan owa eon sanda nagaserbisyo.

Gin-imbistigar si Jesus ni Gobernador Pilato

(Mt 27:1-2; 27:11-14; Mk 15:1-5; Lu 23:1-5)

²⁸ Paghalin kay Caifas hay gindaea ku mga manogdumaea si Jesus idto sa daeayunan ni Gobernador Pilato nga idto sa baraks. Agahon pa rato nga mayad. Pero owa sanda magsueod agod indi sanda pagbilangon nga mahigko sa mata it Dyos ag bukon it bagay nga magkaon it ihapon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan. ²⁹ Ngani gin-guwa sanda si Pilato ag ginpangutana, “Ano ro inyong ginaakusar sa tawo ngara ay?”

³⁰ Nagsabat sanda, “Indi man namon imaw ra ipaatubang kimo kon bukon it maeain ro anang ginaobra.”

³¹ Naghambae si Pilato, “Kamo lang karon ro magsentensya kana suno ma’t-a sa inyong Kasuguan.”

Nagsabat ro mga manogdumaea it mga Judio, “Pero owa kami it otoridad nga mageansang it bisan sin-o sa krus.” ³² Paagi sa anda ngarong ginhambae hay natuman ro ginhambae ni Jesus kon mauno imaw mamatay.

³³ Nagbalik si Pilato sa sueod it anang daeayunan ag ana dayon nga ginpasueang si Jesus. Ginpangutana nana si Jesus, “Ikaw baea ro hari it mga Judio?”

³⁴ Nagsabat si Jesus, “Gapangutana ka gid ing o imo man lang nga ginatuead ro ginahambae it iba parti kakon?”

³⁵ Nagsabat si Pilato, “Ano’t-a rang eabot kimo ay bukon ma’t-ang it Judio? Ugaling dahil ginpaatubang ka kakon ku imo mismong mga kasimanwang Judio ag ku mga pinuno it tanan nga mga saserdote ngani dapat ta kutan-on. Ano ro imong saea ay?”

³⁶ Nagsabat si Jesus, “Ro akon nga paghari hay bukon it pareho ku ana ku mga hari iya sa kalibutan. Bangod kon pareho kanda ro akong paghari hay sumukoe eon kunta it inaway ro akong mga sakop agod indi ako ikaitugyan sa mga manogdumaea it mga Judio. Pero owa’t-a sanda magsukoe dahil ro akon nga paghari hay owa nagasunod sa mga makaruyong patikang iya sa kalibutan.”

³⁷ Naghambae si Pilato, “Hay kon mawron, hari ka’t-imo gali ron?”

Nagsabat si Jesus, “Tama’t-a ro imo nga ginhambae ngaron nga hari ako. Pero ro akong tuyo sa pag-adto ag pagpakatawo iya sa kalibutan hay agod magpamatuod parti sa kamatuuran nga halin sa Dyos. Ro tanan nga nagapahaega ag nagakabuhi suno sa kamatuuran hay nagapamati sa akong ginahambae.”

³⁸ Naghambae si Pilato, “Kamatuuran? Huo gid!! May nakasayod gid abi karon.”

Tapos, gumuwa imaw it uman ag ginhambae ro mga Judio, “Owa man ako it makita nga krimin nga anang gin-obra. ³⁹ Pero may inyo nga kaugalian nga kada Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan hay may ginabuhian ako nga sangka priso nga inyong pili. Hay ano, pabor kamo nga buhian ko ro hari ngara it mga Judio?” ⁴⁰ Pero nagsilinggit sanda, “Bukon it imaw ro buhii kundi si Barrabas t’a!” Si Barrabas ngara hay kriminal nga nagrebelde anay kuntra sa gobyerno it Roma.

Ginsentensyahan si Jesus nga Ieansang sa Krus

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lu 23:13-25)

19 ¹ Pagkatapos, ginpalatigo ni Pilato si Jesus. ² Ro mga soldado hay nagbuoe it baeagon nga siiton ag gin-obra nanda rato nga korona ag anda dayon nga gintungtung sa anang ueo. Ag anda man imaw nga ginbutangan it puea nga kapa⁹. ³ Tapos, nagpaeapit sanda kay Jesus ag anda imaw nga gintuya-tuya ag hambae nanda, “Mabuhay ro Hari it mga Judio!” Ag anda imaw nga ginbinunaeen.

⁴ Nagguwa eon man si Pilato ag ginhambae ro mga tawo, “Paguwaon ko imaw iya kinyo agod hisayran ninyo nga owa ako it makita nga krimin nga anang gin-obra.” ⁵ Nagguwa dayon si Jesus nga may korona nga siit ag nakakapa it puea. Naghambae dayon si Pilato sa mga tawo, “Hara eon ro makaeueuoy!”

⁶ Pagkakita kana ku mga pinuno it mga saserdote ag ku mga gwardya it Templo hay nagsilinggit sanda, “Ieansang imaw sa krus! Ieansang imaw sa krus!”

Pero ginsabat sanda ni Pilato, “Kamo’t-a ro manabat kon ginapilit gid-a ninyo nga ieansang imaw sa krus, ay kon ako’t-a hay owa ako it makita nga krimin nga anang gin-obra.”

⁷ Nagsabat ro mga Judio, “May amon nga Kasuguan ag suno sa ruyon nga Kasuguan hay dapat imaw nga patyon ay ginahinambae nana nga Unga kuno imaw it Dyos.”

⁸ Pagkabati kara ni Pilato hay kapin pa imaw nga kinuebaan.

⁹ Ngani bumalik imaw sa sueod daea si Jesus ag pinangutana na ra, “Tagasiin ka gid ay?” Pero owa magsabat si Jesus. ¹⁰ Ngani ginhambae imaw ni Pilato, “Ham-an it indi ka magsabat kakon?”

⁹Ro puea hay kolor ku eambong it hari. Ginbutangan si Jesus it puea ngato nga kapa ku mga soldado sa pag-intrimis kana ay imaw kuno hay hari it mga Judio.

Owa ka baea kasayod nga may akon nga otoridad nga pabuhian ka o ipaeansang sa krus?”

¹¹ Nagsabat si Jesus, “Owa ka it otoridad nga obrahon ro bisan ano kakon mageuwas eang sa gintugot kimo it Dyos. Ngani ro nagtugyan kakon sa imong mga alima hay mas grabi ro saea kaysa sa imo.”

¹² Pagkabati kara ni Pilato hay gintinguhaan pa gid nana kunta nga buhian si Jesus ugaling nagsininggit ro mga Judio. Sinanda, “Kon buhian mo ro tawo ngaron hay bukon ka it kaapin ku Emperador. Ro bisan sin-o nga nagaako nga hari imaw hay nagakuntra sa Emperador.” ¹³ Pagkabati ni Pilato sa ginhambae ku mga tawo hay ana eon man nga ginpapaguwa si Jesus. Nagpungko dayon si Pilato sa ginapungkuan it gobernador kon magpapanaog imaw it sentensya. Ro lugar ngato hay ginatawag nga Pavement nga Bato ag ginatawag man ron ku mga Judio nga Gabata sa andang linggwahe. ¹⁴ Mga alas 6 it agahon ^reon kato. Adlaw eon rato it Pagpahaom para sa Adlaw it Inogpahuway nga hanuon man sa ratong sang dominggo nga Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan. Naghambae si Pilato sa mga Judio, “Hara, tan-awa ninyo ro inyong hari.”

¹⁵ Pagkakita nanda kana hay nagsilinggit eon man sanda, “Patyon imaw! Patyon imaw! Ieansang imaw sa krus!”

Pinangutana sanda ni Pilato, “Gusto ninyo nga ipaeansang ko sa krus ro inyong hari?”

Nagsabat ro pinuno it mga saserdote, “Owa kami it ibang hari kundi ro Emperador.” ¹⁶ Ngani gintugyan ni Pilato si Jesus sa mga magaeansang kana sa krus ag anda dayon imaw nga gindaea sa pagaeansangan kana.

Gineansang si Jesus sa Krus

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lu 23:26-43)

¹⁷ Gindaea dayon ku mga soldado si Jesus sa guwa it syudad. Ginpas-an nana ro anang krus paadto sa lugar nga ginatawag nga Lugar it Bungo. Ro ngaean ku lugar ngato sa linggwahe it mga Judio hay Golgota. ¹⁸ Idto nanda imaw gineansang sa krus. May anda man

^rSa Griniyego raya hay ‘sa ika-6 nga oras’. Sa mga Judio raya hay truadlaw dahil gaumpisa sanda it paghuyap sa alas 6 it agahon. Pero kon sa mga Romano, raya hay alas 6 it agahon dahil gaumpisa sanda it paghuyap sa alas 12 it gabii. Basaha ro ‘Paathag kon Paalin ro paghuyap ni Juan it oras sa rayang anang ginsueat’ sa Haunang mga Bisaea.

nga gineansang sa krus nga daywa pa nga ka tawo ag sa tunga nanda si Jesus.

¹⁹ May ginpaobra man nga karatula si Pilato nga raya ro nakasueat: “Si Jesus ra nga tagaNazaret nga Hari it mga Judio.” Ginpabutang rato ni Pilato sa krus ni Jesus. ²⁰ Abo nga mga Judio ro nakabasa ku karatula ngato ay ro lugar nga gineansangan kay Jesus hay maeapit sa Jerusalem ag ginsueat pa rato sa Latin, Griniyego ag sa linggwahe it mga Judio. ²¹ Ngani nag-adto ro mga pinuno it mga saserdote kay Pilato ag nagreklamo. Sinanda, “Bayluhi abi ro imo ngatong ginpasueat. Imbis nga ‘Hari it mga Judio’ hay pabutangi it ‘Hambae ku tawo ngara hay Ako ro hari it mga Judio.’ ”

²² Pero nagsabat si Pilato, “Kon ano eon ro akong ginpasueat hay duyon eo’t-a ron.”

²³ Pagkaeansang eon ku mga soldado kay Jesus hay andang ginhueueay sa ap-at nga parti ro tanan nanang nasuksuk, tig sang parti sa kada isaea kanda. Anda man nga ginbuoe ro anang pangsanib nga ginhaboe it bilog ag owa it tinabuan. ²⁴ Ngani nagkasugot sanda, hambae nanda, “Indi lang naton paggision ra. Mapagabot-gabot lang kita kon kanyo ra hiadto.” Ag rato ro andang gin-obra. Sa anda ngato nga gin-obra hay natuman ro nasueat sa Sagradong Kasueatan nga, “Andang ginhueueay ro akong mga nasuksuk ag nagpagabot-gabot sanda kon kanyo hiadto ro akong pangsanib.” ^s

²⁵ Idto maeapit sa krus ni Jesus hay nagatindog ro anang ina, ro anang tiya nga igmanghod ku anang ina, si Maria nga asawa ni Cleopas ag si Maria Magdalena. ²⁶ Gintueok ni Jesus ro anang ina ag ro sumueunod nga ana gid nga palangga, nga idto nagatindog. Ginhambae na dayon ro anang ina, “Bayi,^t duyon eon ro imong unga halin makaron.” ²⁷ Ginhambe man dayon nana ro sumueunod ngato, “Duyon eon ro imong ina.” Umpisa kato hay idto eon ginpaistar ku ratong sumueunod sa anang baeay ro ina ni Jesus ag ana ra nga gindipara.

^sMga Salmo 22:18

^tOwa ra nagakahueugan nga owa ni Jesus ginatahura ro anang ina. Gintawag na siguro it makaraya ro anang ina dahil nagapabueos eon imaw bilang anang unga ay magabalik eon imaw sa anang Ama idto sa eangit.

Namatay si Jesus

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lu 23:44-49)

²⁸ Pagkahambae karon ni Jesus hay hasayran eon nana nga tapos eon ro tanan nga ginpaobra kana ngani naghambae imaw, “Ginauhaw ako.” Ginhambae nana ron agod ro ginsueat sa Sagrado nga Kasueatan hay matuman.^u ²⁹ May idto nga sueudlan nga puno it maaslom nga bino. Nagbuoe sanda it espongha ag gintum-oy nanda rato sa ratong bino ag ginhigot dayon sa sanga it tanom nga hisopo ag ginpaduot sa ba-ba ni Jesus agod makasupsup imaw.

³⁰ Pagkasamit kato ni Jesus hay naghambae imaw, “Tapos eon gid ro ginpaobra kakon!” Pagkatapos hay dumungok imaw ag gintugyan sa Dyos ro anang espirito.

³¹ Disperas rato it Adlaw it Inogpahuway ag kon sa mga Judio hay maeain nga hiabutan it Adlaw it Inogpahuway ro mga gineansang sa krus ag kapin pa ay pinasahi rato nga Adlaw it Inogpahuway. Ngani, nag-adto ro mga manogdumaea it mga Judio kay Pilato ag nagpangabay nga ipabali lang sa mga soldado ro mga siki ku mga gineansang sa krus agod mas madali ro andang kamatayon ag pwede eon dayon sandang hitae-tae sa krus. ³² Ngani nag-adto idto ro mga soldado ag ginpangbali ro mga siki ku isaea sa mga kaibahan ngato ni Jesus nga gineansang ag pagkatapos hay tag ana ku isaea man. ³³ Pagpaeapit nanda kay Jesus hay hakita nanda nga patay eon imaw, ngani owa lang nanda pagbalia ro anang mga siki. ³⁴ Pero may sangka soldado nga ana nga hinandos it bangkaw ro kilid ni Jesus ag insigida hay bumusawak ro dugo ag tubi. ³⁵ Ako nga nakasaksi ku tanan ngato nga natabo ro nagasugid kinyo karon agod kamo hay magatuo kay Jesus. Matuod ro akong ginasugid ag sigurado ako sa akon ngarang ginahambae. ³⁶ Rato ro natabo kay Jesus agod matuman ro nasueat sa Sagrado nga Kasueatan nga “Owa it bisan sambilog sa anang tue-an nga mabali.” ^{v37} Ag natuman man ro sangka parti pa gid it Sagrado nga Kasueatan nga, “Tueukon nanda ro andang ginbangkaw.” ^w

^uBasaha sa Mga Salmo 22:15 ag 69:21b.

^vExodo 12:46; Mga Salmo 34:20.

^wZacarias 12:10

Gineubong si Jesus

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lu 23:50-56)

³⁸ May sangka tawo nga si Jose ro ngaean nga taga-Arimatea. Sumueunod imaw ra ni Jesus pero gintago eang nana ay nahadlok imaw nga hisayran it mga manogdumaea it mga Judio. Pero pagkamatay ni Jesus hay nag-adto imaw kay Pilato ag ginhinyo nga bue-on nana ro eawas ni Jesus sa krus. Ginsugtan ma't-a imaw ni Pilato ngani nag-adto imaw idto ag ginbuoe nana ro eawas ni Jesus. ³⁹ Si Nicodemo nga nagpakigkita it gabii kato kay Jesus hay nag-abot man, ag may daea imaw nga sobrang 30 kilos nga mahumot nga banyos nga hinalo nga mira ag alo. ⁴⁰ Anda dayon nga gin-asikaso ro eawas ni Jesus. Anda ra nga ginbaliburan it mga makitid nga maeahaeon nga tela nga ginpalhitan ku mahumot ngato nga banyos. Makaruyon ro kustumbre ku mga Judio bago ieubong ro andang mga patay. ⁴¹ Ro lugar nga gineansangan kay Jesus hay maeapit sa sangka taeamnan ag may idto nga eueubngan nga bag-o ag owa pa gid idto it kinaeubong. ⁴² Idto nanda ginbutang ro eawas ni Jesus ay maeapit man lang rato ag gadali sanda tungod madali lang kato mag-umpisa ro Adlaw it Inogpahuway.^x

Ro Pagkabanhaw ni Jesus

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lu 24:1-12)

20 ¹ Temprano pa ku adlaw nga Dominggo, madueom-dueom pa hay nag-adto si Maria Magdalena sa eueubngan. Pag-abot idto, hakita nana nga hapaligid eo't-a ro bato nga ginsara sa pwertahan it eueubngan. ² Dumaeagan imaw ag inadtunan si Simon Pedro ag tag sumueunod nga palangga ni Jesus. Ginhambae dayon sanda ni Maria, “Ginbuoe nanda ro Ginuo sa eueubngan ag tao kon siin nanda imaw pagdaeha.” ³ Pagkabati nanda karon hay gumuwa eagi si Pedro ag ro sambato ngato nga sumueunod ag umadto sa eueubngan. ⁴ Nagdaeagan sandang daywa, pero mas madasig kay Pedro ro anang kaibahan ngani hauna ra idto nga nakaabot. ⁵ Pag-abot idto hay nagyukbo imaw ag naglingling sa sueod ag hakita nana ro mga makitid nga maeahaeon nga tela nga ginbalibod kay Jesus, pero owa imaw magsueod. ⁶ Nag-abot man dayon si Simon

^xRo Adlaw it Inogpahuway hay nagaumpisa it alas 6 it hapon ag kon indi nanda ikaeubong si Jesus bago mag-alas 6 hay mahueat eon man sanda it 24 oras bago sanda makaeubong.

Pedro ag dumiritso imaw it sueod sa eueubngan. Hakita nana ro mga tela nga ginbalibod kay Jesus nga idto nakatungtung. ⁷ Nakita man nana ro tualya nga ginputos sa ueo ni Jesus. Nakabaeueon eon rato ag hamueag sa mga tela nga ginbalibod sa anang eawas. ⁸ Nagsueod man dayon rondatong sumueunod nga hauna it abot sa eueubngan. Hakita nana ro tanan ngato ag nagpati dayon imaw nga nabanhaw gid si Jesus ⁹ ugaling owa pa gid gihapon nanda haeubti it mayad ro ginsueat sa Sagradong Kasueatan nga dapat imaw nga mabanhaw.

Nagpakita si Jesus kay Maria Magdalena

(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

¹⁰ Pagkatapos, nag-uli sanday Pedro sa andang ginadayunan. ¹¹ Si Maria Magdalena ma't-a hay idto sa liwan it gineubngan kay Jesus nga nagatinindog ag nagatinangis. Nagatangis gihapon imaw kat nagyukbo imaw ag naglingling sa eueubngan ¹² ag may hakita imaw idto nga daywang ka anghel nga nakaputi. Nagapungko sanda sa ginbutangan anay ku eawas ni Jesus, ro isaea hay sa uehan ag ro isaea hay sa sikwayan.

¹³ Ginpangutana nanda si Maria Magdalena, sinanda “Ne, ham-an it nagatinangis ka?”

Nagsabat imaw, “Ginbuoe abi nanda ro akong Ginuo ag owa ako kasayod kon siin nanda imaw pagbutangan.”

¹⁴ Pagkahambae nana karon hay tumalikod imaw ag hakita dayon nana si Jesus nga idto nagatindog, pero owa nana hakilaea nga si Jesus gali rato.

¹⁵ Ginpangutana imaw ni Jesus, “Ne, ham-an it gatinangis ka? Sin-o ro imong ginausoy?”

Eaom ni Maria hay tag manogtatap ku taeamnan ngato si Jesus, ngani sinana, “Nong, kon ikaw gid man ro nagbuoe kana, sugiri man abi ako kon siin mo imaw pagdaeha ay adtunan ko imaw ag bue-on.”

¹⁶ “Maria,” hambae ni Jesus. Pagkabati kara ni Maria hay nagbalikid imaw kay Jesus ag naghambae sa andang linggwahe, “Raboni!” (Ro kahueugan kara hay ‘Maestro’.)

¹⁷ Pero naghambae si Jesus, “Ayaw anay it binuyot kakon ay owa pa ako kabalik sa Ama.^y Adtuni anay ro akong mga kaigmanghuran^z ag sugiran sanda nga sa indi magbuhay hay gabalik eon ako sa akong Ama ag Dyos nga inyo man nga Ama ag Dyos.” ¹⁸ Ngani gin-adtunan ni Maria Magdalena ro mga sumueunod ag ginsugiran nga hakita nana ro Ginuo ag kon ano ro anang hambae.

Nagpakita si Jesus sa Anang mga Sumueunod

(Lu 24:36-45)

¹⁹ Pagkagabii ku ruyon nga Domingo, ro mga sumueunod ni Jesus hay nagpanarangka sa baeay nga andang ginatipunan ay nahadlok sanda sa mga manogdumaea it mga Judio. Gulpi eang nga nag-abot si Jesus ag nagtindog sa andang atubang. Ginhambae nana sanda, “Patawhaya ro inyong paino-ino.” ²⁰ Pagkatapos, ginpakita nana kanda ro anang alima ag kilid. Pagkakita nanda kato hay nalipay sanda ay sigurado sanda nga ro andang hakita hay ro Ginuo gid.

²¹ Naghambae it uman si Jesus kanda, “Patawhaya ro inyong paino-ino. Ipadaea ko kamo agod ituro ro mensahi it Dyos pareho ku pagpadaea kakon iya ku Ama.” ²² Tapos hay ginhuypan nana sanda ag ginhambae, “Hara, batuna ninyo ro Espirito Santo. ²³ Paagi sa anang paggiya hay mapasiguro ninyo bisan kanyo nga ginpatawad eon it Dyos, o owa pa, ro andang mga saea.”^a

Nagpakita si Jesus kay Tomas

²⁴ Si Tomas nga Kapid ro hayo ag isaea sa doseng ka sumueunod ni Jesus hay owa idto tag nagpakita si Jesus sa anang mga sumueunod. ²⁵ Ngani ginsugiran imaw ku ibang mga sumueunod, hambae nanda, “Hakita namon ro Ginuo.”

Pero nagsabat imaw, “Indi gid-a ako karon magpati kon indi ko hikita ro inagyan it eansang sa anang alima ag indi ko ikasutsut

^yRo ay Jesus siguro nga buot hambaeon hay “Ro pag-ililiba naton nga owa it pagbueunlag nga gusto mong padayunon kunta makaron hay matabo eang kon idto eon kita sa eangit.”

^zGinabilang gihapon ni Jesus nga mga igmanghod ro anang mga sumueunod bisan anda imaw nga gin-aywanan tag gindakop imaw ag gineansang sa krus.

^aRo mga ginpatawad eon it Dyos hay rondatong mga naghinuesoe ag nagtalikod sa andang saea ag nagatuo kay Jesus bilang andang Maneueuwas. Ro mga owa pa ginpatawad it Dyos hay rondatong mga owa naila magtalikod sa andang saea ag magtuo kay Jesus.

dikato ro akong tudlo ag kon indi ko ikasueod ro akong alima sa nina sa anang kilid.”

²⁶ Pagkataliwan it sang dominggo, nagtililipon eon man ro mga sumueunod ni Jesus sa ratong baeay ag kaibahan eon nanda kato si Tomas. Nagpanarangka sanda, pero gulpi eang nga una eo’t-a si Jesus nga nagatindog sa andang atubang. “Patawhaya ro inyong paino-ino,” hambae nana.

²⁷ Ginhambae dayon nana si Tomas, “Hara Tomas, tan-awa ro akong mga alima. Sutsutan ro imong tudlo sa inagyan it eansang. Sudlan man ro imong alima sa nina sa akong kilid. Indi ka sinimo magpati pero makaron hay magpati ka eon nga nabanhaw gid ako.”

²⁸ Naghambae dayon si Tomas, “Ikaw ro akong Ginuo ag ro akong Dyos!”

²⁹ Ginhambae dayon imaw ni Jesus, “Gapati ka baea dahil hakita mo ako? Bulahan ro mga nagapati bisan owa sanda kakita kakon.”

Ro Katuyuan ku Ginsueat Ngara ni Juan

³⁰ Kaabo pa’t-a ro mga milagrosong pamatuod nga ginhimo ni Jesus nga hasaksihan ku anang mga sumueunod nga owa nakasueat dikara. ³¹ Pero ro mga gintapoe ma’t-a ngara dikara hay ginsueat agod magpati kamo nga si Jesus hay imaw ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos ag imaw ro Unga it Dyos. Ag tungod sa inyong pagtuo kana hay magakabuhi kamo hasta sa owa it katapusan paagi sa inyong maeueot nga kaangtanan kana.

Nagpakita si Jesus sa Anang mga Sumueunod sa Galilea

21 ¹ Pagkataliwan it pilang adlaw, nagpakita it uman si Jesus sa anang mga sumueunod sa Dagat it Tiberias^b. Makara ro natabo: ² Nagtililipon sanday Simon Pedro, Tomas nga Kapid ro hayo, Nataniel nga tagaCana idto sa Galilea, ro daywang ka unga ni Zebedeo ag ro daywa pa gid ku ay Jesus nga mga sumueunod. ³ Naghambae si Simon Pedro kanda, “Mangisda ako.”

“Mamunot kami kimo,” sabat nanda. Ngani nagsakay sanda sa baroto ag nagpangisda, pero owa sanda it dakop sa bilog nga sang gabii.

⁴ Tag mahayag eon, idto si Jesus nagatindog sa baybay, pero owa kana kakilaea ro anang mga sumueunod.

⁵ Nagsinggit imaw kanda, “Migs, owa’t-a kamo it hadakpan ay?”

^bRaya ro sambilog pa nga ngaeen ku Dagat it Galilea.

“Owa gid ngani,” sabat nanda.

⁶ Naghambae kanda si Jesus, “Taktakan ro inyong lambat sa tuo it baroto ag makadakop gid kamo.” Ngani gintaktak nanda ro andang lambat ag kaabo-abo nga isda ro andang hadakpan nga indi eon nanda masarangan batakon ro lambat pasueod sa baroto.

⁷ Ngani ro sumueunod nga palangga ni Jesus hay naghambae kay Pedro, “Ro Ginuot’a ron!” Pagkabati ni Simon Pedro nga ro Ginuo rato hay sinuksuk nana ro eambong nga anang inuba ag eumumpat dayon imaw sa tubi ag nageangoy pabinit. ⁸ Ginpabinit ku ibang mga sumueunod ro baroto ag anda lang nga ginpaguyod kara ro lambat nga puno it isda. Mga 100 metros lang ro andang kaeayo sa binit.

⁹ Kat nakatakas eon sanda, hakita nanda nga may idto nga baga ag may ginaihaw nga isda ag may idto man nga tinapay. ¹⁰ Ginhambae sanda ni Jesus, “Daea kamo iya it pilang bilog ku inyong dakop.”

¹¹ Ngani sumaka si Pedro sa baroto ag ginhubad ro lambat nga puno it daeagko nga isda ag ginbira patakas. 153 bilog tanan ro isda nga sueod ku lambat, pero bisan makarato it abo ro isda hay owa nagisi ro lambat.

¹² Tapos, ginhambae sanda ni Jesus, “Maliya eon, pamahaw eon kamo.” Owa gid it nagpasamang-samang nga magpangutana kana kon sin-o imaw ay sayod eon nanda nga ro Ginuo rato. ¹³ Ginbuoe dayon ni Jesus ro tinapay ag isda ag gintao kanda. ¹⁴ Rato ro ikatatlong beses nga nagpakita si Jesus sa anang mga sumueunod halin nga nabanhaw imaw.

Ginbalik ni Jesus si Pedro Bilang Manogtatap ku Anang Katawhan Bisan Ginpanghiwaea Imaw Kara it Tatlong Beses

¹⁵ Pagkakaon nanda, ginpangutana ni Jesus si Simon Pedro, “Simon, unga ni Juan, ginahigugma mo baea ako mas pa ku paghigugma kakon ku mga kaibahan mo ngara?”

Nagsabat si Pedro, “Huo, Ginuo, ikaw mismo ro nakasayod nga ginahigugma ko ikaw.”

Naghambae si Jesus kana, “Kon mawron hay tatapa gid ro akong mga katawhan pareho ku pagtatap it manogbantay sa mga tiyo it karnero.”

¹⁶ Pinangutana eon man imaw ni Jesus, “Simon, unga ni Juan, ginahigugma mo baea ako?”

“Huo, Ginuo, ikaw mismo ro nakasayod nga ginahigugma ko ikaw,” sabat ni Pedro.

“Kon mawron, bantayi ro akong mga katawhan pareho ku pagbantay it manogbantay sa mga karnero,” hambae ni Jesus.

¹⁷ Pinangutana ni Jesus it ikatatlong beses si Pedro, “Simon, unga ni Juan, ginahigugma mo baea ako?”

Pagkabati kara ni Pedro hay nagsakit ro anang buot ay tatlong beses eon nga ginpangutana imaw ni Jesus kon ginahigugma nana ra. Tapos, nagsabat si Pedro, “Ginuo, sayod mo ro tanan ag ikaw mismo ro nakasayod nga ginahigugma ko ikaw.”

“Kon mawron, tatapa gid ro akong mga katawhan pareho ku pagtatap it manogbantay sa mga karnero,” hambae ni Jesus.

¹⁸ Hambae pa gid ni Jesus kana, “Pedro, kat bata ka pa hay ikaw ’t-a ro gapahaom kon gapanaw ka ag pagusto ka man kon siin maadto. Pero matuod gid rang ginahambae kimo nga kon maggueang ka eon hay alsahon mo ro imong mga alima ag may gahigot it kaeat sa imong eawas ag daehon ka sa kon siin owa ka naila mag-adto.” ¹⁹ Ro ginhambae ngara ni Jesus hay gapakilea kon paano si Pedro mamatay ag paagi karon hay mapadunggan na ro Dyos. Tapos ginhambae imaw ni Jesus, “Padayuna ro imong pagsunod kakon bilang masaligan nga sumueunod.”

²⁰ Nag-adwing si Pedro ag hakita nana ro sumueunod nga palangga ni Jesus nga nagasunod kanda. Imaw ro sumueunod nga nagsandiay sa dughan ni Jesus ku gabii ngato nga gakaon sanda ag nagpangutana kon sin-o kanda ro magatraidor kana.

²¹ Pagkakita ni Pedro sa ratong sumueunod hay nagpangutana imaw kay Jesus, “Ginuo, hay imaw, ano man ro matabo kana?”

²² Nagsabat si Jesus, “Bisan gustuhon ko nga buhi ron imaw gihapon hasta sa akong pagbalik hay ayaw ’t-a pag-inisipa ron. Ro imong dapat isipon hay ro imong pagsunod kakon.”

²³ Dahil sa ginhambae ngaron ni Jesus hay may naglibot dayon nga istorya sa mga sumueunod nga indi mamatay ratong sumueunod. Pero owa si Jesus maghambae nga indi imaw mamatay, kundi ro anang hambae ea’t-a hay “Bisan gustuhon ko nga buhi ron imaw gihapon hasta sa akong pagbalik hay ayaw ’t-a pag-inisipa ron.”

Ro Katapusan nga mga Bisaea ni Juan sa Anang Sueat Ngara

²⁴ Ako ro sumueunod nga ginatumod nanda sa istorya ngaron ag ako mismo ro nagasugid sa akong mga hasaksihan ngara, ag ako man ro nagsueat kara. Ag sayod kami nga ro akong ginsueat hay matuod. ²⁵ Kaabo-abo pa’t-a ro ginhimo ni Jesus ag kon isueat

rato tanan-tanan, siguro hay indi mag-igo iya sa kalibutan ro mga ginsueatan kato dahil sa kaabuon.